INSTITUTIONUM Grammaticarum.

PARS PRIMA,

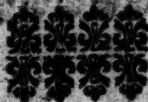
Exhibens

Paradigmata Declinationum, Comparationum, & Conjugationum, Methodo sane facili, & ad captum Tyronum accommodata.

Studio & Opera

PAULI P. JASZ-BERENYI,
Transsylvano-Hung.

Hieronym. Osor. de Reg. Inst. & Discip. Lib. 3.
Grammatica ignoratio est malorum omnium principium.

LONDINI,
Ex officina *R. W.* prostantque venales apud *Nath. Brooke,* ad insigne Angeli, in vico vulgo vocato Cornhill, 1663.

D. Erasm. Roterod.

Proclivius est vel in triplici jure Doctoris nomen, quàm semel boni Grammatici titulum promeruisse.

Paradigmata Declinationum.

NOMINUM DECLINATIONES.

PRIMA DECLINATIO.

Singulariter.	*Pluraliter.*
Nom. hæc musa, *a* song.	*Nom.* hæ musæ, songs.
Gen. hujus musæ, *of a* song.	*Gen.* harum musarum, *of* songs.
Dat. huic musæ, *to a* song.	*Dat.* his musis, *to* songs.
Accus. hanc musam, *the* song.	*Accus.* has musas, *the* songs.
Voc. ô musa, *ô* song.	*Voc.* ô musæ, *ô* songs.
Abl. ab hac musa, *from* a song.	*Abl.* ab his musis, *from* songs.

Sic declinantur, *Mensa, Poëta, Dama, &c.*

Singulariter.	*Pluraliter.*
Nom. hæc epitome.	*Nom.* hæ epitome.
Gen. hujus epitomes.	*Gen.* harum epitomarum.
Dat. huic epitome.	*Dat.* his epitomis.
Ac. hanc epitomen.	*Ac.* has epitomas.
Voc. ô epitome.	*Voc.* ô epitome.
Abl. ab hac epitome.	*Abl.* ab his epitomis.

Sic declinantur, *Aloë, Crambe, Pentecoste, Parasceve, &c.*

Singul.		*Plural.*
Nom. hic boreas.	*Ac.* hunc boream, vel borean.	ca-
Gen. hujus boreæ.	*Voc.* ô borea.	ret.
Dat. huic boreæ.	*Abl.* ab hoc borea.	

Sic declinantur *Æneas, Andreas, Lucas, Thomas, &c.*

Singul.		*Plural.*
Nom. hic anchises.	*Ac.* hunc anchisen.	caret.
Gen. hujus anchisæ.	*Voc.* ô anchise.	
Dat. huic anchisæ.	*Abl.* ab hoc anchise.	

Sic declinantur, *Pyrites, Cometes, Plastes, &c.*

SECUNDA DECLINATIO.

Singulariter.	*Pluraliter.*
Nom. hic dominus.	*Nom.* hi domini.
Gen. hujus domini.	*Gen.* horum dominorum.
Dat. huic domino.	*Dat.* his dominis.
Ac. hunc dominum.	*Accus.* hos dominos.
Voc. ô domine.	*Voc.* ô domini.
Abl. ab hoc domino.	*Abl.* ab his dominis.

Sic declinantur, *Amicus, Calamus, Baculus, Famulus, &c.*

Singulariter.	Pluraliter.
Nom. hic magister.	*Nom.* hi magistri.
Gen. hujus magistri.	*Gen.* horum magistrorum.
Dat. huic magistro.	*Dat.* his magistris.
Acc. hunc magistrum.	*Ac.* hos magistros.
Voc. ô magister.	*Voc.* ô magistri.
Abl. ab hoc magistro.	*Abl.* ab his magistris;

Sic declinantur, *Liber, Vir. Gener, Satur*, &c.

Singulariter.	Pluraliter.
Nom. hoc templum.	*Nom.* hæc templa.
Gen. hujus templi.	*Gen.* horum templorum.
Dat. huic templo.	*Dat.* his templis.
Acc hoc templum.	*Acc.* hæc templa.
Voc. ô templum.	*Voc.* ô templa.
Abl. ab hoc templo.	*Abl.* ab his templis.

Sic declinantur, *Regnum, Scamnum, Lucrum, Sacellum*, &c.

Singul.		
N. hic Orpheus. (pheos,	*A.* huncOrphea, vel Or-	*Pl.* caret.
G. hujus Orphei, vel Or	*V.* ô Orphea. (pheo n	
D. huic Orpheo.	*A.* ab hoc Orpheo.	

Sic declinantur, *Tydeus, Panthus.* &c.

Tertia Declinatio.

Singulariter.	Pluraliter.
Nom. hoc poëma.	*Nom.* hæc poëmata
Gen. hujus poëmatis,	*Gen.* horum poëmatum
Dat. huic poëmati.	*Dat.* his poëmatibus & poëmatis
Ac. hoc poëma,	*Ac.* hæc poëmata
Voc. ô poëma.	*Voc.* ô poëmata
Ab. ab hoc poëmate.	*Ab.* ab his poëmatibus & poëmatis

Sic declinantur, *Anathema, Comma, Dogma, Phlegma, Rheuma*, &c.

Singulariter,	Pluraliter,
Nom. hoc cubile	*Nom.* hæc cubilia
Gen. hujus cubilis	*Gen.* horum cubilium
Dat. huic cubili	*Dat.* his cubilibus
Ac. hoc cubile	*Ac.* hæc cubilia
Voc. ô cubile	*Voc.* ô cubilia,
Abl. ab hoc cubili	*Abl.* ab his cubilibus

Sic declinantur, *Mare, Præsepe, Conclave, Altare, Ovile, Sedile*, &c,

Singulariter,	Pluraliter,
Nom. hic sermo	*Nom.* hi sermones
Gen. hujus sermonis	*Gen.* horum sermonum
Dat. huic sermoni	*Dat.* his sermonibus
Ac. hunc sermonem	*Ac.* hos sermones
Voc. ô sermo	*Voc.* ô sermones
Abl. ab hoc sermone	*Ab.* ab his sermonibus

Sic declinantur, *Bubo, Umbo, Undo, Ligo, Caro carnis*, &c.

Sin-

Singulariter.
Nom. hoc tempus
Gen. hujus temporis
Dat. huic tempori
Ac. hoc tempus
Voc. ô tempus
Abl. ab hoc tempore

Pluraliter.
Nom. hæc tempora
Gen. horum temporum
Dat. his temporibus
Ac. hæc tempora
Voc. ô tempora
Abl. ab his temporibus

Sic declinantur, *Corpus*, *Pectus*, *Frigus*, *Funus*, *Onus*, *Munus*, &c.

Singulariter.
Nom. hic & hæc parens
Gen. hujus parentis
Dat. huic parenti
Ac. hunc & hanc parentem
Voc. ô parens
A. ab hoc & hac parente

Pluraliter.
Nom. hi & hæ parentes
Gen. horum & harum parentum
Dat. his parentibus
Ac. hos & has parentes
Voc. ô parentes
Abl. ab his parentibus

Sic declinantur, *Civis*, *Affinis*, *Hostis*, &c.

Quarta Declinatio.

Singulariter.
Nom. hic sensus
Gen. hujus sensus
Dat. huic sensui
Ac. hunc sensum
Voc. ô senus
Abl. ab hoc sensu

Pluraliter.
Nom. hi sensus
Gen. horum sensuum
Dat. his sensibus
Ac. hos sensus
Voc. ô sensus
Abl. ab his sensibus

Sic declinantur, *Manus*, *Fructus*, *Gradus*, *Porticus*, &c.

Singulariter.
Nom. hoc genu
Gen. hujus genu
Dat. huic genu.
Ac. hoc genu
Voc ô genu
Abl. ab hoc genu

Pluraliter.
Nom. hæc genua
Gen. horum genuum
Dat. his genibus
Acc. hæc genua.
Voc. ô genua
Abl. ab his genibus

Sic declinantur, *Cornu*, *Veru*, *Gelu*, *Tonitru*, &c.

Singul.
Nom. hic Jesus
Gen. hujus Jesu
Dat. huic Jesu
Acc. hunc Jesum
Voc. ô Jesu
Abl. ab hoc Jesu

Plural. caret

Quinta Declinatio.

Singulariter.
Nom. hic meridies
Gen. hujus meridiei
Dat. huic meridiei
Ac. hunc meridiem
Voc. ô meridies
Abl. ab hoc meridie

Pluraliter.
Nom. hi meridies
Gen. horum meridiorum
Dat. his meridiebus
Acc. hos meridies
Voc. ô meridies
Abl. ab his meridiebus

Sic declinantur, *Res*, *Dies*, *Facies*, *Species*, *Acies*. Reliqua quæ occurrent, carent *genitivo*, *dativo*, & *ablativo* pluralis numeri.

Nominum Adjectivorum Declinationes.

Singulariter	Pluraliter
Nom. bonus, bona, bonum.	*Nom.* boni, bonæ, bona.
Gen. boni bonæ boni.	*Gen.* bonorum, bonarum, bo-
Dat. bono, bonæ, bono.	*Dat.* bonis. (norum.
Ac. bonum, bonam, bonum.	*Ac.* bonos, bonas, bona.
Voc. ô bone, bona, bonum.	*Voc.* ô boni, bonæ, bona.
Abl. bono, bona bono.	*Abl.* à bonis.

Sic declinantur omnia Adjectiva in *us* trium terminationum; ut, *malus, a, um*, &c.

Singulariter	Pluraliter
Nom. unus, una, unum.	*Nom.* uni, unæ, una.
Gen. unius.	*Gen.* unorum, unarum, uno-
Dat. uni.	*Dat.* unis. (rum.
Ac. [illegible], unam, unum,	*Ac.* unos, unas, una.
Voc. une, una, unum.	*Voc.* uni, unæ, una.
Abl. uno, unâ, uno.	*Abl.* unis.

Unus, in plurali numero non declinatur, nisi cùm jungitur cum voce numero singulari deficiente, ut, *Una litera, una mænia*.

Sic declinantur, *Ullus, Alius, Alter, Uter, Neuter*, quæ omnia carent vocativo, *Item, Totus*, & *Solus* quæ duo habent vocativum.

Singulariter	Pluraliter
Nom. hic acer, hæc acris, hoc	*N.* hi & hæ acres & hæc acria.
Gen. hujus acris. (acre.	*Gen.* horum, harum & horum
Dat. huic acri. (hoc acre.	*Dat.* his acribus. (acrium.
Ac. hunc & hanc acrem, &	*Ac.* hos & has acres & hæc a-
Voc. ô acer, acris & acre.	*Voc.* ô acres & ô acria. (cria.
Abl. ab hoc, hac & hoc acri.	*Abl.* ab his acribus.

Sic declinantur, *Alacer, Volucer, Campester*, &c. (via.

Singulariter	Pluraliter
Nom. hic & hæc brevis & hoc	*N.* hi & hæ breves & hæc bre-
Gen. hujus brevis. (breve.	*Gen.* horum harum & horum
Dat. huic. brevi, (hoc breve.	*Dat.* his brevibus. (brevium.
Ac. hunc & hanc brevem &	*Ac.* hos & has breves & hæc
Voc. ô brevis & ô breve.	*Voc.* ô breves & ô (brevia
Ab. ab hoc & hac & hoc brevi.	*Abl.* ab his brevibus. (brevia.

Sic declinantur omnia Adjectiva in *is*: ut, *Tristis, Mitis, Tenuis, Turpis, &c.* (breviora.

Singulariter	Pluraliter
N. hic & hæc brevior & hoc	*N.* hi & hæ breviores & hæc
G. hujus brevioris. (brevius	*G.* horum, harum & horum
D. huic breviori. (hoc brevius.	*D.* his brevioribus. (breviora
A. hunc & hanc breviorem &	*A.* hos & has breviores & hæc
V. ô brevior & brevius. (breviori.	*V.* ô breviores & breviora.
A. ab hoc, hac & hoc breviore vel	*Ab.* ab his brevioribus.

Sic

Sic declinantur omnia comparativa in *or* & *us*: ut, *Doctior*, & *Doctius*, *melior*, & *melius*, *Pulchrior*, & *Pulchrius*, &c.

Singulariter.
Nom. hic & hæc & hoc Felix.
Gen. hujus felicis,
Dat huic felici.
Ac. hunc & hanc felicem & hoc felix.
Voc. ô felix.
Abl. ab hoc & hac & hoc felice vel felici.

Pluraliter.
Nom. hi & hæ felices & hæc felicia.
Gen. horum & harum & horum felicium.
Dat. his felicibus.
Ac. hos & has felices & hæc felicia.
Voc. ô felices & ô felicia.
Ab. ab his felicibus.

Sic declinantur omnia Adjectiva unius terminationis; ut, *Prudens*, *Insipiens*, *Mendax*, *Vetus*.

Nomina Anomala.

Singulariter.
Nom. hæc domus.
Gen. hujus domi vel domus
Dat. huic domui.
Ac. hanc domum,
Voc. ô domus.
Abl ab hac domo.

Pluraliter.
Nom. hæ domus.
Gen. harum domorum vel domuum.
Dat. his domibus,
Ac. has domos; vel domus.
Voc. ô domus.
Abl. ab his domibus.

Plural.
N. duo, duæ, duo.
G. duorum duarum, duorum.
D. duobus, duabus, duobus.
Ac. duos vel duo, duas, duo.
Voc. ô duo, duæ, duo.
Abl. duobus, duabus, duobus.

Plural.
N. ambo, ambæ, ambo,
G. amborum, ambarum, amborum.
D. ambobus, ambabus, ambobus.
A. ambos, vel ambo, ambas, ambo.
V. ambo, ambæ, ambo.
A. ambobus, ambabus, ambobus

Pluraliter.
Nom. hi & hæ tres, & hæc tria.
Gen. horum harum & horum trium.
Dat. his tribus.
Accus. hos & has tres & hæc tria.
Voc. ô tres, & ô tria.
Abl. ab his tribus.

Pronominum Declinationes.

Singulariter.
Nom. ego.
Gen. mei.
Dat. mihi.
Accus. me.
Voc. caret.
Abl. à me.

Pluraliter.
Nom. nos.
Gen. nostrûm vel nostri;
Dat. nobis.
Acc. nos.
Voc. caret.
Abl. à nobis.

Singulariter.	Pluraliter.
Nom. tu	*Nom.* vos
Gen. tui	*Gen.* vestrum vel vestri.
Dat. tibi	*Dat.* vobis
Accus. te	*Acc.* vos
Voc. ô tu.	*Voc.* ô vos
Abl. à te.	*Abl.* à vobis

Singulariter. & *Pluraliter.*

Nom. caret	*Acc.* se
Gen. sui	*Voc.* caret
Dat. sibi	*Abl.* à se

Singulariter.	Pluraliter.
Nom. hic, hæc, hoc	*Nom.* hi, hæ, hæc
Gen. hujus	*Gen.* horum, harum, horum
Dat. huic	*Dat.* his
Ac. hunc, hanc, hoc	*Ac.* hos, has hæc
Voc. caret	*Voc.* caret
Ab. ab hoc, hac, hoc	*Abl.* ab his

Singulariter.	Pluraliter.
Nom. iste, ista, istud	*Nom.* isti, istæ, ista
Gen. istius	*Gen.* istorum, istarum, istorum
Dat. isti	*Dat.* istis.
Ac. istum, istam, istud	*Ac.* istos, istas, ista
Voc. caret	*Voc.* caret
Abl. isto, ista, isto	*Abl.* istis

Sic declinatur, *Ille, illa, illud*, &c.

Singulariter.	Pluraliter.
Nom. ipse, ipsa, ipsum	*Nom.* ipsi, ipsæ, ipsa
Gen. ipsius	*Gen.* ipsorum, ipsarum, ipsorum
Dat. ipsi	*Dat.* ipsis
Ac. ipsum, ipsam, ipsum	*Ac.* ipsos, ipsas, ipsa
Voc. caret	*Voc.* caret
Abl. ipso, ipsâ, ipso	*Ab.* ab ipsis

Singulariter.	Pluraliter.
Nom. is, ea, id	*Nom.* ii, eæ, ea
Gen. ejus	*Gen.* eorum, earum, eorum
Dat. ei	*Dat.* eis vel iis
Ac. eum, eam, id	*Ac.* eos, eas, ea
Voc. caret	*Voc.* caret
Ab. eo, ea, eo.	*Abl.* eis vel iis

Singulariter.	Pluraliter.
Nom. idem, eadem, idem	*Nom.* iidem, eædem, eadem
Gen. ejusdem	*G.* eorundem, earundem, eorundem
Dat. eidem	*Dat.* eisdem vel iisdem
Ac. eundem, eandem, idem	*Ac.* eosdem, easdem, eadem
Voc. caret	*Voc.* caret
Abl. eodem, eâdem, eodem	*Abl.* ab eisdem, vel iisdem.

Sin-

Singulariter.	Nom qui, quæ, quod Gen. cujus Dat. cui Ac. quem, quam, quod. Voc. caret (qui, quo vel qui Abl à quo vel qui, quâ vel	Pluraliter.	Nom. qui, quæ quæ Gen. quorum, quarum, quorum Dat. quibus, vel queis Ac. quos, quas, quæ Voc. caret Abl. quibus vel queis
Singulariter.	Nom. quis vel qui, quæ, quod Gen. cujus (vel quid Dat. cui (quid Ac. quem, quam, quod vel Voc. caret (qui, quo vel qui Abl. à quo vel qui, quâ vel	Pluraliter.	Nom qui, quæ, quæ Gen. quorum, quarum, quorũ Dat. queis vel quibus Ac. quos, quas, quæ Voc. caret Abl. à queis vel quibus
Singulariter.	Nom aliquis, aliqua, aliquod Gen. alicujus (vel aliquid Dat. alicui Ac. aliquem, aliquam, ali- Voc. caret (quod vel aliquid Abl. ab aliquo, aliqua, aliquo.	Pluraliter.	Nom. aliqui, aliquæ, aliqua Gen. aliquorũ, aliquarũ, ali- Dat. aliquibus (quorum Ac. aliquos, aliquas, aliqua. Voc. caret Abl. ab aliquibus.
Singulariter.	Nom meus, mea, meum Gen. mei, meæ, mei Dat. meo, meæ, meo Ac. meum, meam, meum Voc. mi, mea, meum Ab. à meo, meâ, meo	Pluraliter.	Nom. mei, meæ, mea Gen. meorum, mearum, meorum Dat. meis Accu. meos, meas, mea Voc. mi, meæ, mea Abl. à meis. (nostratia
Singulariter.	N. hic & hæc & hoc nostras Gen. hujus nostratis D. huic nostrati A. hunc & hanc nostratem & hoc nostras V. ô nostras (vel nostrati A. ab hoc, hac & hoc nostrate	Pluraliter.	N. hi & hæ nostrates & hæc G. horũ, harũ & horũ nostra- D. his nostratibus (tium A. hos & has nostrates & hæc nostratia V. ô nostrates & ô nostratia A. ab his nostratibus.

DE NOMINUM COMPARATIONE.

Paradigma Nominum Adjectivorum in *us*, Secundæ Declinationis.

Singulariter,

		Posit.	*Comp.*	*Super.*
N.	M.	Doctus	Doctior	Doctissimus.
	F.	Docta	Doctior	Doctissima.
	N.	Doctum	Doctius	Doctissimum.

G. M. Docti

		Posit.	Comp.	Super.
G.	M.	Docti	Doctioris	Doctissimi.
	F.	Doctæ	Doctioris	Doctissimæ.
	N.	Docti	Doctioris	Doctissimi.
D.	M.	Docto	Doctiori	Doctissimo.
	F.	Doctæ	Doctiori	Doctissimæ.
	N.	Docto	Doctiori	Doctissimo.
Ac.	M.	Doctum	Doctiorem	Doctissimum.
	F.	Doctam	Doctiorem	Doctissimam.
	N.	Doctum	Doctius	Doctissimum.
V.	M.	Docte	Doctior	Doctissime.
	F.	Docta	Doctior	Doctissima.
	N.	Doctum	Doctius	Doctissimum.
Ab.	M.	Docto	Doctiore, vel ri	Doctissimo.
	F.	Doctâ	Doctiore, vel ri	Doctissimâ.
	N.	Docto	Doctiore, vel ri	Doctissimo.

Pluraliter.

		Posit.	Comp.	Super.
N.	M.	Docti	Doctiores	Doctissimi.
	F.	Doctæ	Doctiores	Doctissimæ.
	N.	Docta	Doctiora	Doctissima.
G.	M.	Doctorum	Doctiorum	Doctissimorum.
	F.	Doctarum	Doctiorum	Doctissimarum.
	N.	Doctorum	Doctiorum	Doctissimorum.
D.	M. F. N.	Doctis	Doctioribus	Doctissimis.
Ac.	M.	Doctos	Doctiores	Doctissimos.
	F.	Doctas	Doctiores	Doctissimas.
	N.	Docta	Doctiora	Doctissima.
V.	M.	Docti	Doctiores	Doctissimi.
	F.	Doctæ	Doctiores	Doctissimæ.
	N.	Docta	Doctiora	Doctissima.
Ab.	M. F. N.	Doctis	Doctioribus	Doctissimis.

Paradigma in *Er*, Secunda Declinationis.

Singulariter,

N.	M.	Pulcher	Pulchrior	Pulcherrimus.
	F.	Pulchra	Pulchrior	Pulcherrima.
	N.	Pulchrum	Pulchrius	Pulcherrimum.

G. M. Pul-

	Posit.	*Comp.*	*Super.*
G.	M. Pulchri	Pulchrioris	Pulcherrimi.
	F. Pulchræ	Pulchrioris	Pulcherrimæ.
	N. Pulchri	Pulchrioris	Pulcherrimi.
D.	M. Pulchro	pulchriori	pulcherrimo.
	F. Pulchræ	pulchriori	pulcherrimæ.
	N. Pulchro	pulchriori	pulcherrimo.
Ac.	M. Pulchrum	pulchriorem	pulcherrimum.
	F. Pulchram	pulchriorem	pulcherrimam.
	N. Pulchrum	pulchrius	pulcherrimum.
V.	M. Pulcher	pulchrior	pulcherrime.
	F. Pulchra	pulchrior	pulcherrima.
	N. Pulchrum	pulchrius	pulcherrimum.
Ab	M. Pulchro	pulchriore, vel ri	pulcherrimo.
	F. Pulchrâ	pulchriore, vel ri	pulcherrimâ.
	N. Pulchro	pulchriore, vel ri	pulcherrimo.

Pluraliter.

N.	M. Pulchri	pulchriores	pulcherrimi.
	F. Pulchræ	pulchriores	pulcherrimæ.
	N. Pulchra	pulchriora	pulcherrima.
G.	M. *Pulchrorum*	pulchriorum	pulcherrimorum.
	F. *Pulchrarum*	pulchriorum	pulcherrimarum.
	N. *Pulchrorum*	pulchriorum	pulcherrimorum.
D.	M. N. F. *Pulchris*	pulchrioribus	pulcherrimis.
Ac.	M. *Pulchros*	pulchriores	pulcherrimos.
	F. *Pulchras*	pulchriores	pulcherrimas.
	N. *Pulchra*	pulchriora	pulcherrima.
V.	M. *Pulchri*	pulchriores	pulcherrimi.
	F. *Pulchræ*	pulchriores	pulcherrimæ.
	N. *Pulchra*	pulchriora	pulcherrima.
Ab.	M. F. N. *Pulchris*	pulchrioribus	pulcherrimis.

Paradigma in *Is*, Tertiæ Declinationis.

Singulariter,

N.	M. Dulcis	dulcior	dulcissimus.
	F. Dulcis	dulcior	dulcissima.
	N. Dulce	dulcius	dulcissimum.

G. M. Dul-

	Posit.	*Comp.*	*Super.*
G.	M. Dulcis	dulcioris	dulcissimi.
	F. Dulcis	dulcioris	dulcissimæ.
	N. Dulcis	dulcioris	dulcissimi.
D.	M. Dulci	dulciori	dulcissimo.
	F. Dulci	dulciori	dulcissimæ.
	N. Dulci	dulciori	dulcissimæ.
Ac.	M. Dulcem	dulciorem	dulcissimum.
	F. Dulcem	dulciorem	dulcissimam.
	N. Dulce	dulcius.	dulcissimum.
V.	M. Dulcis	dulcior	dulcissime.
	F. Dulcis	dulcior	dulcissima.
	N. Dulce	dulcius	dulcissimum.
Ab.	M. Dulci	dulciore, vel ri	dulcissimo.
	F. Dulci	dulciore, vel ri	dulcissimâ.
	N. Dulci	dulciore, vel ri	dulcissimo.

Pluraliter.

N.	M. Dulces	dulciores	dulcissimi.
	F. Dulces	dulciores	dulcissimæ.
	N. Dulcia	dulciora	dulcissima.
G.	M. Dulcium	dulciorum	dulcissimorum
	F. Dulcium	dulciorum	dulcissimarum.
	N. Dulcium	dulciorum	dulcissimorum.
D.	M.N.F. Dulcibus	dulcioribus	dulcissimis.
Ac.	M. Dulces	dulciores	dulcissimos.
	F. Dulces	dulciores	dulcissimas.
	N. Dulcia	dulciora	dulcissima.
V.	M. Dulces	dulciores	dulcissimi.
	F. Dulces	dulciores	dulcissimæ.
	N. Dulcia	dulciora	dulcissima.
Ab.	M.F.N. Dulcibus	dulcioribus.	dulcissimis.

Paradigma Adjectivorum unius Terminationis.

Singulariter.

N.	M. Felix	felicior	felicissimus.
	F. Felix	felicior	felicissima.
	N. Felix	felicius	felicissimum.

G. M. Felicis

	Posit.	Comp.	Super.
G.	M. Felicis	felicioris	felicissimi
	F. Felicis	felicioris	felicissimæ.
	N. Felicis	felicioris	felicissimi.
D.	M. Felici	feliciori	felicissimo.
	F. Felici	feliciori	felicissimæ.
	N. Felici	feliciori	felicissimo.
Ac.	M. Felicem	feliciorem	felicissimum.
	F. Felicem	feliciorem	felicissimam.
	N. Felix	felicius	felicissimum.
V.	M. Felix	felicior	felicissime.
	F. Felix	felicior	felicissima.
	N. Felix	felicius	felicissimum.
Ab.	M. Felice, vel ci	feliciore, vel ri	felicissimo.
	F. Felice, vel ci	feliciore, vel ri	felicissimâ.
	N. Felice, vel ci	feliciore, vel ri	felicissimo.

Pluraliter.

N.	M. Felices	feliciores	felicissimi.
	F. Felices	feliciores	felicissimæ.
	N. Felicia	feliciora	felicissima.
G.	M. Felicium	feliciorum	felicissimorum.
	F. Felicium	feliciorum	felicissimarum.
	N. Felicium	feliciorum	felicissimorum.
D.	M. F. N. Felicibus	felicioribus	felicissimis.
Ac.	M. Felices	feliciores	felicissimos.
	F. Felices	feliciores	felicissimas.
	N. Felicia	feliciora	felicissima.
V.	M. Felices	feliciores	felicissimi.
	F. Felices	feliciores	felicissimæ.
	N. Felicia	feliciora	felicissima.
Ab.	M. F. N. Felicibus	felicioribus	felicissimis.

CONJU-

CONJUGATIONES VERBORUM.

Prima CONJUGATIO Activæ Vocis.

AMO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Amo, *I love* Amas, *thou lovest* Amat, *he loveth*	*Plural.*	Amamus, *we love* Amatis, *ye love* Amant, *they love*

Præteritum imperfectum,

Singul.	Amabam, *I did love* Amabas, *thou didst love* Amabat, *he did love*	*Plural.*	Amabamus, *we did love* Amabatis, *ye did love* Amabant, *they did love*

Præteritum perfectum,

Singul	Amavi, *I have loved* Amavisti, *thou hast loved* Amavit, *he hath loved*	*Plur.*	Amavimus, *we have loved* Amavistis, *ye have loved* Amaverunt vel amavêre, *they have loved.*

Præteritum plusquamperfectum.

Singul.	Amaveram, *I had loved* Amaveras, *thou hadst loved* Amaverat, *he had loved*	*Plur.*	Amaverimus, *we had loved* Amaveratis, *ye had loved* Amaverant, *they had loved*

Futurum,

Singul.	Amabo, *I shall or will love* Amabis, *thou shalt love* Amabit, *he shall love*	*Plural.*	Amabimus, *we shall love* Amabitis, *ye shall love* Amabunt, *they shall love*

Imperativi *Præsens,*

Singul.	Ama, amato, *love thou* Amet, amato, *let him love*	*Plur.*	Amemus, *let us love* Amate, amatote, *love ye* Ament, amanto, *let them love*

Optativi *Præsens,*

Singul. utinam,	Amem, *God grant I love* Ames, *God grant thou lovest* Amet, *God grant he loveth*	*Pl.* uti.	Amemus, *God grant we love* Ametis, *God grant ye love* Ament, *God grant they love*

Præ-

Præteritum imperfectum,

Sing. num. { amarem, would God I did love; amares, would God thou didst love; amaret, would God he did love }

Plur. num. { amaremus, would God we did love; amaretis, would God ye did love; amarent, would God they did love }

Præteritum perfectum.

Sing. num. { amaverim, would God I have loved; amaveris, would God thou hast loved; amaverit, would God he hath loved }

Plur. num. { amaverimus, would God we have loved; amaveritis, would God ye have loved; amaverint, would God they have loved }

Præteritum plusquam perfectum.

Sing. num. { amavissem, would God I had loved; amavisses, would God thou hadst loved; amavisset, would God he had loved }

Plur. num. { amavissemus, would God we had loved; amavissetis, would God ye had loved; amavissent, would God they had loved }

Futurum.

Sing. num. { amavero, God grant I shall love hereafter; amaveris, God grant thou shalt love hereafter; amaverit, God grant he shall love hereafter }

Plur. num. { amaverimus, God grant we shall love hereafter; amaveritis, God grant ye shall love hereafter; amaverint, God grant they shall love hereafter. }

Potentialis *Presens.*

Singul. { amem, I may or can love; ames, thou maist or canst love; amet, he may or can love }

Plur. { amemus, we may or can love; ametis, ye may or can love; ament, they may or can love }

Præteritum imperfectum,

Singul. { amarem, I might, would, should, ought, or could love; amares, thou mighst, &c.; amaret, he might, &c. }

Plur. { amaremus we might, would, should, ought, &c.; amaretis, ye might, &c.; amarent, they might, &c. }

Præteritum perfectum,

Singul. { amaverim, I might, would, should, ought or could have loved; amaveris, thou mighst, &c.; amaverit, he might, &c. }

Plur. { amaverimus, we might, would, should, ought, &c.; amaveritis, ye might, &c.; amaverint, they might, &c. }

Præ-

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.
amavissem, *I might, would, should, ought, or could had loved*
amavisses, *thou mightst*, &c.
amavisset, *he might*, &c.

Plural.
amavissemus *we might, would, should, ought, or could had loved.*
amavissetis, *ye might*, &c.
amavissent, *they might*, &c.

Futurum.

Singul.
amavero, *I may or can love hereafter*
amaveris, *thou maist or*, &c.
amaverit, *he may or can*, &c.

Plural.
amaverimus, *we may or can love hereafter*
amaveritis, *ye may or can*, &c.
amaverint, *they may or can*, &c.

Subjunctivi, *Præsens.*

Si. cùm
Amem, *when I love*
Ames, *when thou lovest*
Amet, *when he loveth*

Pl. cùm
Amemus, *when we love*
Ametis, *when ye love*
Ament, *when they love*

Præteritum imperfectum,

Si. cùm
amarem, *when I did love*
amares, *when thou didst love*
amaret, *when he did love*

Pl. cùm
amaremus, *when we did love*
amaretis, *when ye did love*
amarent, *when they did love*

Præteritum perfectum,

Si. cùm
amaverim, *when I have loved*
amaveris, *when thou hast loved*
amaverit, *when he hath loved*

Pl. cùm
amaverimus, *when we have loved.*
amaveritis, *when ye have*, &c.
amaverint, *when they*, &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Si. cùm
amavissem *when I had loved*
amavisses, *when thou hadst loved*
amavisset, *when he had loved*

Plu. cùm
amavissemus, *when we had loved*
amavissetis, *when ye had loved*
amavissent, *when they had* &c.

Futurum.

Sin. cùm
amavero, *when I shall love*
amaveris, *when thou shalt love*
amaverit, *when he shall love*

Plu. cùm
amaverimus, *when we shall love*
amaveritis, *when ye shall love*
amaverint, *when they shall love*

Infinitivi.

Præsens, & Præteritum imperfectum,

Amare, *to love.*

Præteritum perfectum, & Præteritum plusquam perfectum.

Amavisse, *to have or had love.*

Futu-

Futurum.

Amaturum esse, *to love hereafter.*

Gerundia.

Amandi ; *of loving, or of being loved*

Amando , *in loving, or of being loved.*

Amandum, *to love, or to be loved*

Supina.

Amatum, *to love.* Amatu, *to be loved.*

Participia *temporis Præsentis,*

Amans, *loving.*

Futuri activi. Amaturus, *to love.*

SUBMONITIO.

☞ *In tribus reliquis Conjugationibus, duos Modos* Optativum *scilicet &* Potentialem *omisimus, quoad latinam enim variationem in nihilo discrepant à* Subjunctivo ; *præterquam quòd hic nulla, illic adjatur particula* Utinam. *Variatio autem Anglicana facile cognoscitur ex prima Conjugatione* Amo ; *quam, pro norma reliquarum per omnes Modos variamus. Idem quoque facimus in Voce passiva, ubi etiam pro norma reliquarum* Amor *proponimus* Optativo *&* Potentiali *in reliquis omissis. E contra verò in Verbis Anomalis, modum* Potentialem *proponimus,* Optativum *autem &* Subjunctivum *excludimus ; sicque hic suppletur, quod illic neglectum erat.*

Secunda Conjugatio Activæ Vocis.

DOCEO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Doceo, *I teach* Doces, *thou teachest* Docet, *he teacheth*	*Plur.*	Docemus, *we teach* Docetis, *ye teach* Docent, *they teach*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Docebam, *I did teach* Docebas, *thou didst teach* Docebat, *he did teach*	*Plur.*	Docebamus, *we did teach* Docebatis, *ye did teach* Docebant, *they did teach*

Præteritum perfectum

Singul.	Docui, *I have taught* Docuisti, *thou hast taught* Docuit, *he hath taught*	*Plur.*	Docuimus, *we have taught* Docuistis, *ye have taught* Docuerunt vel docuere, *they have,* (&c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Docueram, *I had taught* Docueras, *thou hadst taught* Docuerat, *he had taught*	*Plur.*	Docueramus, *we had taught* Docueratis, *ye had taught* Docuerant, *they had taught*

Futurum.

Singul.	docebo, *I shall or will teach*	Plural.	docebimus, *we shall teach*
	docebis, *thou shalt or, &c.*		docebitis, *ye shall teach*
	docebit, *he shall or will, &c.*		docebunt, *they shall teach*

Imperativi, *Præsens.*

Singular.	doce, docero, } *teach thou*	Plural.	doceamus, *let us teach*
	doceat, docero, } *let him teach*		docete, docetote, } *teach ye*
			doceant, docento, } *let them teach*

Subjunctivi, *Præsens.*

Si. cùm	Doceam, *when I teach*	Pl. cùm	Doceamus, *when we teach*
	Doceas, *when thou teachest*		Doceatis, *when ye teach*
	Doceat, *when he teacheth*		Doceant, *when they teach*

Præteritum imperfectum.

Singul. cùm	Docerem, *when I taught*	Plur. cùm	doceremus, *when we taught or did teach*
	Doceres, *when thou taughtst, or did teach.*		doceretis, *when ye taught, or did teach* (&c.
	Doceret, *when he taught, or did teach*		docerent, *when they taught*

Præteritum perfectum.

Sin. cùm	docuerim, *when I have taught*	Plur. cum	docuerimus, *when we have taught*
	docueris, *when thou hast, &c.*		docueritis, *when ye have, &c.*
	docuerit, *when he hath taught*		docuerint, *when they, &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Sing. cùm	docuissem, *when I had taught &c.*	Plur. cùm	docuissemus, *when we had taught*
	docuisses, *when thou*		docuissetis, *when ye had taught*
	docuisset, *when he, &c.*		docuissent, *when they had taught*

Futurum

Sing. cùm	docuero, *when I shall teach*	Pl. cùm	docuerimus, *when we shall teach*
	docueris, *when thou, &c.*		docueritis, *when ye shall teach*
	docuerit, *when he, &c.*		docuerint, *when they shall teach*

Infinitivi, *Præsens & Præteritum imperfectum.*

Docere, *to teach*

Præteritum Perfectum & Præteritum Plusquam perfectum.

Docuisse, *to have or had taught*

Fu-

Futurum.
doctūrum esse, *to teach hereafter.*
Gerundia.
Docendi, *of teaching, or of being taught*
Docendo, *in teaching, or of being taught*
Docendum, *to teach, or to be taught.*
Supina.
Doctum, *to teach,* Doctu, *to be taught.*
Participii *Præsens.*
Docens, *teaching.* { *Futurum activum.* Docturus, *about to teach.*

Tertia Conjugatio Activæ vocis.

LEGO.

Indicativi, *Præsens.*

Singul. Lego, *I read* / Legis, *thou readest* / Legit, *he readeth*
Plural. Legimus, *we read* / Legitis, *ye read* / Legunt, *they read*

Præteritum imperfectum.

Singul. Legebam, *I did read,* / Legebas, *thou didst read* / Legebat, *he did read*
Plural. Legebamus, *we did read* / Legebatis, *ye did read* / Legebant, *they did read*

Præteritum perfectum.

Singul. Legi, *I have read* / Legisti, *thou hast read* / Legit, *he hath read*
Plural. Legimus, *we have read* / Legistis, *ye have read* / Legerunt, vel legere, *they have read*

Præteritum Plusquam perfectum.

Singul. Legeram, *I had read* / Legeras, *thou hadst read* / Legerat, *he had read*
Plural. Legeramus, *we had read* / Legeratis, *ye had read* / Legerant, *they had read*

Futurum.

Singul. Legam, *I shall or will read* / Leges, *thou shalt or wilt,* &c. / Leget, *he shall or will,* &c.
Plural. Legemus, *we shall or will read* / Legetis, *ye shall or will read* / Legunt *they shall or will read*

Imperativi, *Præsens.*

Singular. Lege, / Legito, } *read thou* / Legat, / Legito, } *let him read.*
Plural. Legamus, *let us read.* / Legite, / Legitote, } *read ye* / Legant, / Legunto, } *let them read.*

Sub-

Subjunctivi, *Præsens.*

Sing. cùm		Pl. cùm	
Legam,	*when I read*	Legamus,	*when we read.*
Legas,	*when thou, &c.*	Legatis,	*when ye read*
Legat,	*when he readeth*	Legant,	*when they read*

Præteritum imperfectum.

Singul. cùm		Plur. cùm	
legerem,	*when I read or did read*	legeremus,	*when we read or did read*
legeres,	*when thou, &c.*	legeretis,	*when ye read, &c.*
legeret,	*when he, &c.*	legerent,	*when they, &c.*

Præteritum perfectum.

Sing. cùm		Plur. cùm	
legerim,	*when I have read*	legerimus,	*when we have read*
legeris,	*when, &c.*	legeritis,	*when ye have read*
legerit,	*when he, &c.*	legerint,	*when they have read*

Præteritum plusquamperfectum.

Si. cùm		Pl. cùm	
legissem,	*when I had read*	legissemus,	*when we had read*
legisses,	*when thou, &c.*	legissetis,	*when ye had read*
legisset,	*when he had read*	legissent,	*when they had read*

Futurum.

Si. cùm		Pl. cùm	
legero,	*when I shall read*	legerimus,	*when we shall read*
legeris,	*when thou, &c.*	legeritis,	*when ye shall read*
legerit,	*when he shall, &c.*	legerint,	*when they shall read*

Infinitivi.

Præsens & Præteritum imperfectum.

Legere, *to read.*

Præteritum perfectum & Præterplusquam perfectum.

Legisse, *to have or had read*

Futurum.

Lecturum esse, *to read hereafter*

Gerundia.

Legendi, *of reading, or of being read*
Legendo, *in reading, or of being read*
Legendum, *to read, or to be read*

Supina.

Lectum, *to read,* Lectu, *to be read*

Participia *temporis Præsentis.*

Legens, *reading.* *Futuri activi,* Lecturus, *to read.*

QUAR-

Quarta Conjugatio Activæ Vocis.

AUDIO.

Indicativi *Præsens.*

Singul. Audio, *I hear*
Audis, *thou hearest*
Audit, *he heareth*

Plur. Audimus, *we hear*
Auditis, *ye hear*
Audiunt, *they hear*

Præteritum imperfectum.

Singul. audiebam, *I did hear*
audiebas, *thou didst hear*
audiebat, *he did hear*

Plural. audiebamus, *we did hear*
audiebatis, *yea did hear·*
audiebant, *they did hear*

Præteritum perfectum.

Singul. audivi, *I have heard*
audivisti, *thou hast heard*
audivit, *he hath heard*

Plural. audivimus, *we have heard*
audivistis, *ye have heard*
audiverunt vel audivere, *the have heard*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul. audiveram, *I had heard*
audiveras, *thou hadst heard*
audiverat, *he had heard*

Plural. audiveramus, *we had heard*
audiveratis, *ye had heard*
audiverant, *they had heard*

Futurum.

Singul. audiam, *I shall hear*
audies, *thou shalt hear*
audiet, *he shall hear*

Plur. audiemus, *we shall hear*
audietis, *ye shall hear*
audient, *they shall hear*

Imperativi *Præsens.*

Singula. Audi, audito. *hear thou*
Audiat, audito. *let him hear*

Pl. Audiamus *let us hear*
Audite, audítote. *hear ye*
Audiant, audiunto. *let them hear*

Subjunctivi *Præsens.*

Si. cùm audiam, *when I hear*
audias, *when thou hearest*
audiat, *when he heareth*

Pl. cùm audiamus, *when we hear*
audiatis, *when ye hear*
audiant, *when they hear*

Præteritum imperfectum,

Sin. cùm	Plur. cùm
audirem, *when I heard or did hear*	audiremus, *when we heard or did hear*
audires, *when thou heardst or didst hear*	audiretis, *when ye heard or did hear*
audiret, *when he heard*, &c.	audirent, *when they heard*, &c.

Præteritum perfectum,

Sin. cùm	Plur. cùm
audiverim, *when I have heard*	audiverimus, *when we have heard*
audiveris, *when thou*, &c.	audiveritis, *when ye*, &c.
audiverit, *when he*, &c.	audiverint, *when they*, &c.

Præteritum plusquamperfectum.

Sin. cùm	Plur. cùm
audivissem, *when I had heard*	audivissemus, *when we had heard*
audivisses, *when thou, &c.*	audivissetis, *when ye, &c.*
audivisset, *when he, &c.*	audivissent, *when they, &c.*

Futurum,

Sin. cùm	Plur. cùm
audivero, *when I shall hear*	audiverimus *when we shall hear*
audiveris, *when thou, &c.*	audiveritis, *when ye, &c.*
audiverit, *when he, &c.*	audiverint, *when they, &c.*

Infinitivi,

Præsens & Præteritum imperfectum.

Audire, *to hear.*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Audivisse, *to have or had heard.*

Futurum.

Auditurum esse, *to hear hereafter.*

Gerundia,

Audiendi, *of hearing, or of being heard.*
Audiendo, *in hearing, or of being heard.*
Audiendum, *to hear, or to be heard.*

Supina.

Auditum, *to here.* Auditu, *to be heard.*

Participii Præsens,

Audiens, *hearing.*

Futurum activum.

Auditurus, *to hear.*

SUM.

SUM.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Plural.
Sum, *I am*	Sumus, *we are*
Es, *thou art*	Estis, *ye are.*
Est, *he is*	Sunt, *they are*

præteritum imperfectum.

Singul.	Plural.
Eram, *I was*	Eramus, *we were*
Eras, *thou wast.*	Eratis, *ye were*
Erat, *he was*	Erant, *they were* .

Præteritum perfectum

Singul.	Plural.
Fui, *I have been*	Fuimus, *we have been*
Fuisti, *thou hast been.*	Fuistis, *ye have been.*
Fuit, *he hath been*	Fuerunt vel fuere, *they have been*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Plural.
Fueram, *I had been*	Fueramus *we had been*
Fueras, *thou hadst been*	Fueratis, *ye had been*
Fuerat, *he had been*	Fuerant, *they had been*

Futurum,

Singul.	Plur.
Ero, *I shall or will be*	Erimus , *we shall or will be*
Eris, *thou shalt or wilt be*	Eritis, *ye shall or will be*
Erit, *he shall or will be*	Erint, *they shall or will be.*

Imperativi *Præsens,*

Singul. Sis, Es, Esto, *be thou*; Sit, Esto, *be he*

Plu. Simus, *be we*; Sitis, Este, Estote, *be ye*; Sint, Sunto, *be they*

Optativi *Præsens,*

Singul. utinam.	Plur. utinam.
Sim, *I pray God I be*	Simus, *I pray God we be*
Sis, *I pray God thou beest*	Sitis. *I pray God ye be*
Sit, *I pray God he be*	Sint, *I pray God they be*

Præteritum imperfectum.

Sing. utin.	Plur. utin.
Essem, *would God I were*	Essemus , *would God we were*
Esses, *would God thou wert*	Essetis, *would God ye were*
Esset, *would God he, &c.*	Essent, *would God they were*

Præteritum perfectum.

Sig. utin.	Plur. utin.
fuerim, *I pray God I have been*	fuerimus, *I pray God we have been*
fueris, *I pray God thou, &c.*	fueritis, *I pray God ye, &c.*
fuerit, *I pray God, he, &c.*	fuerint, *I pray God they,* &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Sing. utin.	Plur. utin.
fuissem, *would God I had been*	fuissemus, *would God we had been*
fuisses, *would God thou,* &c	fuissetis, *would God ye,* &c.
fuisset, *would God he,* &c.	fuissent, *would God they,* &c.

Futurum.

Sing. utin.	Plur. utin.
fuero, *God grant I be hereafter*	fuerimus, *God grant we be hereafter*
fueris, *God grant thou,* &c.	fueritis, *God grant ye be,* &c.
fuerit, *God grant he,* &c.	fuerint, *God grant they be,* &c.

Potentialis, *Præsens.*

Singul.	Plural.
Sim, *I may be*	Simus, *we may be*
Sis, *thou maist be*	Sitis, *ye may be*
Sit, *he may be*	Sint, *they may be*

Præteritum imperfectum.

Singular.	Plural.
essem, *I might, would, should, ought, or could be*	essemus, *we might, would, should, ought, or could be*
esses, *thou mightest,* &c.	essetis, *ye might,* &c.
esset, *he might,* &c.	essent, *they might,* &c.

Præteritum perfectum.

Singul.	Plural.
fuerim, *I might have been*	fuerimus, *we might have been*
fueris, *thou mightest,* &c.	fueritis, *ye might,* &c.
fuerit, *he might have,* &c.	fuerint, *they might,* &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singular.	Pluraliter
fuissem, *I might have had been*	fuissemus, *we might have had been*
fuisses, *thou mightst,* &c.	fuissetis, *ye might,* &c.
fuisset, *he might have,* &c.	fuissent, *they might,* &c.

Futurum.

Singul.	Plural.
fuero, *I may be hereafter*	fuerimus, *we may be hereafter*
fueris, *thou mighst,* &c.	fueritis, *ye may be hereafter*
fuerint, *he may be,* &c.	fuerint, *they may be hereafter.*

Subjunctivi, *Præsens.*

Si. cùm	Pl. cùm
Sim, *when I am*	Simus, *when we are*
Sis, *when thou art*	Sitis, *when ye are*
Sit, *when he is*	Sint, *when they are*

Præ-

Præteritum imperfectum.

Si. cum { Essem, *when I was* / Esses, *when thou wast* / Esset, *when he was* } Pl. cum { Essemus, *when we was* / Essetis, *when ye was* / Essent, *when they was* }

Præteritum perfectum,

Si. cum { Fuerim, *when I have been* / Fueris, *when thou hast been* / Fuerit, *when he hath been* } Pl. cum { Fuerimus, *when we have been* / Fueritis, *when ye have been* / Fuerint, *when they have been* }

Præteritum Plusquam perfectum.

Si. cum { Fuissem, *when I had been* / Fuisses, *when thou hadst been* / Fuisset, *when he had been* } Pl. cum { Fuissemus, *when we had been* / Fuissetis, *when ye had been* / Fuissent, *when they had been* }

Futurum,

Sing. cum { Fuero, *when I shall or will be* / Fueris, *when thou shalt or wilt be* / Fuerit, *when he shall or,* &c. } Plur. cum { Fuerimus, *when we shall or will be* / Fueritis, *when ye shall or,* &c. / Fuerint, *when they shall,* &c. }

Infinitivi,

Præsens & Præteritum imperfectum.

Esse, *to be*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Fuisse, *to have or had been.*

Futurum.

Futurum esse, *to be hereafter*

Prima Conjugatio Passivæ Vocis.

AMOR.

Indicativi *Præsens.*

Singul. { Amor, *I am loved* / Amaris vel amare, *thou art loved* / Amatur, *he is loved* } Plural. { Amamur, *we are loved* / Amamini, *ye are loved* / Amantur, *they are loved* }

Præteritum imperfectum,

Singul. { Amabar, *I was loved* / Amabaris vel amabare, *thou wast loved* / Amabatur, *he was loved* } Plural. { Amabamur, *we was loved.* / Amabamini, *ye was loved* / Amabāntur, *they was loved.* }

Præ-

Præteritum perfectum.

Singular.	Pluraliter.
Amatus sum vel fui, *I have been loved*	Amati sumus vel fuimus, *we have been loved*
Amatus es vel fuisti, *thou hast*, &c.	Amati estis vel fuistis, *ye have been loved*
Amatus est vel fuit, *he*, &c.	Amati sunt fuerunt vel fuere, *they have*, &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singular.	Plural.
Amatus eram vel fueram, *I had been loved*	Amati eramus vel fueramus, *ye had been loved*
Amatus eras vel fueras, *thou hadst*, &c.	Amati eratis vel fueratis, *ye had been loved*
Amatus erat vel fuerat, *he had*, &c.	Amati erant vel fuerant, *they had*, &c.

Futurum.

Singular.	Plural.
Amabor, *I shall or will be loved*	Amabimur, *we shall or will be loved*
Amaberis vel amabere, *thou shalt or wilt*, &c.	Amabimini, *ye shall or will be loved*
Amabitur, *he shall or*, &c.	Amabuntur, *they shall or*, &c.

Imperativi *Præsens.*

Singul.	Pl.
Amare, amator. *be thou loved*	Amemur, *let us be loved*
Ametur, amator. *let him be*, &c.	Amamini, amaminor, *be ye*, &c.
	Amentur, amantor, *be they*, &c.

Subjunctivi *Præsens.*

Si, cùm	Pl. cùm
Amer, *when I am loved*	Amemur, *when we are loved*
Ameris vel amere, *when*, &c.	Amemini, *when ye are loved*
Ametur, *when he is loved*	Amentur, *when they are loved*

Præteritum imperfectum.

Sin. cùm	Plur. cùm
Amarer, *when I was loved*	Amaremur, *when we were loved*
Amareris vel amarere, *when thou wast loved*	Amaremini, *when ye were loved*
Amaretur, *when he was*, &c.	Amarentur, *when they*, &c.

Præteritum perfectum.

Sing. cùm	Pluraliter.
Amatus sim vel fuerim, *when I have been loved*	Amati simus vel fuerimus *when we have been loved*
Amatus sis vel fueris, *when thou wast*, &c.	Amati sitis vel fueritis, *when ye have*, &c.
Amatus sit vel fuerit, *when he hath*, &c.	Amati sint vel fuerint, *when they*, &c.

Præ-

Præteritum Plusquam perfectum.

Singul. cum { Amatus essem vel fuissem, *when I had been loved* / Amatus esses vel fuisses, *when thou hadst, &c.* / Amatus esset vel fuisset, *when he shall, &c.* }

Pluraliter cum { Amati essemus vel fuissemus, *when we had been loved.* / Amati essetis vel fuissetis, *when ye had been loved* / Amati essent vel fuissent, *when they had been loved.* }

Futurum.

Singul. cum { Amatus ero vel fuero, *when I shall be loved* / Amatus eris vel fueris, *when thou shalt be loved* / Amatus erit vel fuerit, *when he shall be loved* }

Plural. cum { Amati erimus vel fuerimus, *we shall be loved.* / Amati eritis vel fueritis, *ye shall be loved* / Amati erunt vel fuerint, *they shall be loved.* }

Infinitivi.

Præsens & Præteritum imperfectum.

Amari, *to be loved.*

Præteritum Perfectum & Præteritum Plusquam perfectum.

Amatum esse vel fuisse, *to have or had been loved.*

Futurum.

Amatum ire, vel amandum esse, *to love hereafter.*

Participii *præteritum.*

Amatus, *loved.* *Futurum Passivum,* Amandus, *to be loved.*

Secunda Conjugatio, Passivæ Vocis.

DOCEOR

Indicativi, *Præsens.*

Sing. { Doceor, *I am taught* / Doceris vel doceri, *thou, &c.* / Docetur, *he is taught* }

Plural. { Docemur, *we are taught* / Docemini, *ye are taught* / Docentur, *they are taught.* }

Præteritum imperfectum.

Singul. { docebar, *I was taught* / docebaris vel docebare, *thou, &c.* / docebatur, *he was taught* }

Plural. { docebamur, *we were taught* / docebamini, *ye were, &c.* / docebantur, *they were, &c.* }

Præ-

Præteritum Perfectum.

Singul.	doctus sum vel fui, *I have been taught*
	doctus es vel fuisti, *thou, &c.*
	doctus es vel fuit, *he hath been taught*
Pluraliter.	docti sumus vel fuimus, *we have been taught* (&c.
	docti estis vel fuistis, *ye have*
	docti sunt fuerunt vel fuere, *they have been taught*

Præteritum Plusquamperfectum.

Singular.	doctus eram vel fueram, *I had been taught*
	doctus eras vel fueras, *thou* &c.
	doctus erat vel fuerat, *he*, &c.
Plural.	docti eramus vel fueramus, *we had been taught* (&c.
	docti eratis vel fueratis, *ye*,
	docti erant vel fuerant, *they*, (&c.

Futurum.

Singulariter.	docebor, *I shall or will be taught*
	doceberis vel docebere, *thou shalt or will be taught*
	docebitur, *he shall or, &c.*
Pluraliter.	docebimur, *we shall or will be taught*
	docebimini, *ye shall or will be taught*
	docebuntur, *they shall or, &c.*

Imperativi, *Præsens.*

Singular.	Docere / Docetor	*be thou taught*	
	Doceatur / Docetor	*let him be taught*	
Pluraliter.	Doceamur,	*let us be taught*	
	Docemini / Doceminor	*be ye taught*	
	Doceantur, / Docentor,	*let them be taught*	

Subjunctivi, *Præsens.*

Sing. cùm	Docear, *when I am taught*
	Docearis vel doceare, *when thou art taught*
	Doceatur, *when he is &c.*
Plur. cùm	Doceamur, *when we are taught*
	Doceamini, *when ye are taught*
	doceantur, *when they are*, &c.

Præteritum imperfectum.

Sing. cùm	docerer, *when I was taught*
	docereris vel docerere, *when thou wast taught*
	doceretur, *when he was, &c.*
Plur. cùm	doceremur, *when we was taught*
	doceremini, *when ye, &c.*
	docerentur, *when they, &c.*

Præteritum perfectum.

Singul. cùm	doctus sim vel fuerim, *when I have been taught*
	doctus sis vel fueris, *when thou hast been taught*
	doctus sit vel fuerit, *when he hath been taught*.
Plural. cùm	docti simus vel fuerimus, *when we have been taught*
	docti sitis vel fueritis, *when ye have been taught*
	docti sint vel fuerint, *when they have been taught*

Præ-

Præteritum plusquam perfectum.

Sing. cum	Plural. cum
Doctus essem vel fuissem, *when I had been taught*	Docti essemus vel fuissemus, *when we had been taught.*
Doctus esses vel fuisses, *when thou hadst,* &c.	Docti essetis vel fuissetis, *when ye had,* &c.
Doctus esset vel fuisset, *when he,* &c.	Docti essent vel fuissent, *when they,* &c.

Futurum.

Sing. cum	Plural. cum
Doctus ero vel fuero, *when I shall be taught*	Docti erimus vel fuerimus, *when we shall be taught*
Doctus eris vel fueris, *when thou shalt,* &c.	Docti eritis vel fueritis, *when ye shall be,* &c.
Doctus erit vel fuerit, *when he,* &c.	Docti erunt vel fuerint, *when they,* &c.

Infinitivi.

Præsens & Præteritum imperfectum

Doceri, *to be taught.*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Doctum esse vel fuisse, *to have or had been taught.*

Futurum.

Doctum iri vel docendum esse, *to be taught hereafter.*

Participia *temporis Præteriti.*

Doctus, *taught.*

Futuri passivi. Docendus, *to be taught:*

Tertia Conjugatio Passivæ Vocis.

LEGOR.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Plural.
Legor, *I am read*	Legimur, *we are read*
Legeris vel legere, *thou art read*	Legimini, *ye are read*
Legitur, *he is read*	Leguntur, *they are read*

Preteritum imperfectum.

Singul.	Plural.
Legebar, *I was read.*	Legebamur, *we was read*
Legebaris vel legebare, *thou wast read*	Legebamini, *ye was read*
Legebatur, *he was read*	Legebantur, *they was read*

Præ-

Præteritum perfectum.

Singular. Lectus sum vel fui, *I have been read*	Plural. Lecti sumus vel fuimus, *we have been read*
Lectus es vel fuisti, *thou hast, &c.*	Lecti estis vel fuistis, *ye have, &c.*
Lectus est vel fuit, *he hath been read*	Lecti sunt fuerunt vel fuere, *they have been read.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular. Lectus eram vel fueram, *I had been read*	Plural. Lecti eramus vel fueramus, *we had been read*
Lectus eras vel fueras, *thou badst, &c.*	Lecti eratis vel fueratis, *ye had, &c.*
Lectus erat vel fuerat, *he hath been read*	Lecti erant vel fuerant, *they had been read.*

Futurum.

Singular. Legar, *I shall or will be read*	Plural. Legemur, *we shall or will be read*
Legeris vel legere, *thou shalt or wilt be read*	Legemini, *ye shall, &c.*
Legetur, *he shall, &c.*	Legentur, *they shall, &c.*

Imperativi *Præsens,*

Singul. Legere legitor, *be thou read*	Pl. Legamur, *let us read*
Legatur legitor, *let him read*	Legimini legiminor, *be ye read*
	Legantur leguntor, *let them be read*

Subjunctivi *Præsens,*

Sing. cùm Legar, *when I am read*	Plur. cùm Legamur, *when we are read*
Legaris vel legare, *when thou art read*	Legamini, *when ye are read*
Legatur, *when he is read*	Legantur, *when they are read*

Præteritum imperfectum,

Sing. cùm Legerer, *when I was read*	Plur. cùm Legeremur, *when we were read*
Legereris vel legerere, *when thou wast read*	Legeremini, *when ye were read*
Legeretur, *when he was read*	Legerentur, *when they, &c.*

Præteritum perfectum,

Sing. cùm Lectus sim vel fuerim, *when I have been read*	Plur. cùm Lecti simus vel fuerimus, *when we have been read*
Lectus sis vel fueris, *when thou hast, &c.*	Lecti sitis vel fueritis, *when ye have, &c.*
Lectus sit vel fuerit, *when he, &c.*	Lecti sint vel fuerint, *when they, &c.*

Præ-

Præteritum plusquam perfectum.

Sing. cùm
Lectus essem vel fuissem *when I had been read*
Lectus esses vel fuisses, *when thou hadst, &c.*
Lectus esset vel fuisset, *when* (*he, &c.*

Plur. cùm
Lecti essemus vel fuissemus, *when we had been read*
Lecti essetis vel fuissetis, *when ye had, &c.*
Lecti essent vel fuissent, *when* (*they, &c.*

Futurum.

Sing. cùm
Lectus ero vel fuero, *when I shall be read*
Lectus eris vel fueris, *when thou shalt, &c.*
Lectus erit vel fuerit, *when* (*he, &c.*

Plur. cùm
Lecti erimus vel fuerimus, *when we shall be read.*
Lecti eritis vel fueritis, *when ye shall, &c.*
Lecti erint vel fuerint, *when* (*they, &c.*

Infinitivi.

Præsens, & Præteritum imperfectum,

Legi, *to be read*

Præteritum perfectum, & Præteritum plusquam perfectum.

Lectum esse vel fuisse, *to have or had been read*

Futurum.

Lectum iri vel legendum esse, *to be read hereafter,*

Participii *Præteritum.*

Lectus, *read.*

Futurum passivum. Legendum, *to be read.*

Quarta Conjugatio Passivæ Vocis.

AUDIOR.

Indicativi *Præsens.*

Singul.
Audior, *I am heard*
Audiris vel audire, *thou art heard*
Auditur, *he is heard*

Plural.
Audimur, *we are heard*
Audimini, *ye are heard*
Audiuntur, *they are heard*

Præteritum imperfectum.

Singul.
Audiebar, *I was heard*
Audiebaris vel audiebare, *thou wast heard*
Audiebatur, *he was heard*

Plural.
Audiebamur, *we was heard*
Audiebamini, *ye was heard*
Audiebantur, *they was heard*

Præ-

Præteritum perfectum,

Singul. Auditus sum vel fui, *I have been heard*
auditus es vel fuisti, *thou hast been heard*
auditus est vel fuit, *he,* &c.

Pluraliter. auditi sumus vel fuimus, *we have been heard*
auditi estis vel fuistis, *ye have been heard*
auditi sunt fuerunt vel fuere, *they* (*have,* &c.

Præteritum plusquamperfectum.

Singular. auditus eram vel fueram, *I had been heard*
auditus eras vel fueras, *thou hadst,* &c.
auditus erat vel fuerat, *he,* (*had,* &c.

Pluraliter. auditi eramus vel fueramus, *we had been heard*
auditi eratis vel fueratis, *ye had been heard*
auditi erant vel fuerant, *they* (*had,* &c.

Futurum.

Singul. audiear, *I shall or will be heard*
audieris vel audire, *thou shalt or wilt be heard*
audietur, *he shall or,* &c.

Plural. audiemur, *we shall or will be heard*
audiemini, *ye shall or will be heard*
audientur, *they shall,* &c.

Imperativi *Præsens,*

Singul. Audire, auditor. *be thou heard*
Audiatur, auditor. *let him be* &c.

Pl. audiamur *let us be,* &c

Audimini, audiminor. *be ye heard*
Audiantur, audiuntor. *let them* &c

Subjunctivi, *Præsens.*

Sin. cum audiar, *when I am heard*
audiaris vel audiare, *when thou art heard*
audiatur, *when he is,* &c.

Plu. cum audiamur, *when we are heard*
audiamini, *when ye are heard*
audiantur, *when they are heard*

Præteritum imperfectum,

Sin. cum audirer, *when I was heard*
audireris vel audirere, *when thou wast heard*
audiretur, *when he was,* &c.

Plu. cum audiremur, *when he was heard*
audiremini, *when ye was heard*
audirentur, *when they was heard*

Præteritum perfectum.

Sin. cum auditus sim vel fuerim, *when I have been heard*
auditus sis vel fueris, *when thou hast,* &c.
auditus sit vel fuerit, *when he* (*hath,* &c.

Plu. cum auditi simus vel fuerimus, *when we have been heard*
auditi sitis vel fueritis, *when ye have,* &c.
auditi sint vel fuerint, *when* (*they,* &c.

Præ-

Præteritum Plusquamperfectum.

Singul. cum.	Plural. cum.
auditus essem vel fuissem, *when I had been heard*	auditi essemus vel fuissemus, *when we had been*, &c.
auditus esses vel fuisses, *when thou hadst been heard* (&c.	auditi essetis vel fuissetis, *when ye had*, &c.
auditus esset vel fuisset, *when*,	auditi essent vel fuissent, *when*, &c

Futurum.

Singul. cum.	Plural. cum.
auditus ero vel fuero, *when I shall be heard*	auditi erimus vel fuerimus, *when we shall be heard* (&c.
auditus eris vel fueris, *when thou shalt be heard* (&c	auditi eritis vel fueritis, *when*
auditus erit vel fuerit, *when*	auditi erunt vel fuerint, *when they shall be heard*

Infinitivi.

Præsens & Præteritum imperfectum.

Audiri, *to be heard.*

Præteritum imperfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Auditum esse vel fuisse, *to have or had been heard.*

Futurum.

Auditum iri, vel audiendum esse, *to be heard hereafter.*

Participii *Præteritum,*

Auditus, *heard*, *Futurum passivum*, Audiendus, *to be heard.*

Verborum Anomalorum Conjugationes.

POSSUM.

Indicativi, *Præsens.*

Singul.	Plural.
possum, *I am able*	possumus, *we are able*
potes, *thou art able*	potestis, *ye are able*
potest, *he is able*	possunt, *they are able*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Plural.
poteram, *I was able*	poteramus, *we were able*
poteras, *thou wast able*	poteratis, *ye were able*
poterat, *he was able*	poterant, *they were able*

Præteritum perfectum.

Singul.	Plural.
potui, *I have been able*	potuimus, *we have been able*
potuisti, *thou hast*, &c	potuistis, *ye have been able*
potuit, *he hath*, &c	potuerunt vel potuere, *they have*, &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Plural.
potueram, *I had been able*	potueramus *we had been able*
potueras, *thou hadst*, &c.	potueratis, *ye had been able*
potuerat, *he had been*, &c.	potuerant, *they had been able.*

Futurum.

Singul.
- potero, I shall or will be able
- poteris, thou shalt, &c.
- poterit, he shall or will, &c.

Plurali.
- poterimus, we shall or will be able
- poteritis, ye shall, &c.
- poterunt, they shall, &c.

Potentialis, *Præsens.*

Sing.
- possim, I may or can be able
- possis, thou maist, &c.
- possit, he may or, &c.

Plur.
- possimus, we may or can be able
- possitis, ye may or can be able
- possint, they may or can be able

Præteritum imperfectum.

Sing.
- possem, I might be able
- posses, thou mightst, &c.
- posset, he might be able

Pl.
- possemus, we might be able
- possetis, ye might be able
- possent, they might be able

Præteritum perfectum.

Sing.
- potuerim, I might have been able
- potueris, thou mightst, &c.
- potuerit, he might, &c.

Plur.
- potuerimus, we might have been able
- potueritis, ye might have, &c.
- potuerint, they might, &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Sing.
- potuissem, I might have had been able
- potuisses, thou mightst, &c.
- potuisset, he might, &c.

Plur.
- potuissemus, we might have had been able
- potuissetis, ye might, &c.
- potuissent, they might, &c.

Futurum.

Sing.
- potuero, I may or can be able hereafter
- potueris, thou maist, &c.
- potuerit, he may, &c.

Pl.
- potuerimus, we may or can be able hereafter
- potueritis, ye may or can, &c.
- potuerint, they may, &c.

Infinitivi.

Præsens & Præteritum imperfectum.

Posse, *to be able*

Præteritum Perfectum & Præteritum Plusquamperfectum.

Potuisse, *to have or had been able*

VOLO.

Indicativi, *Præsens.*

Singul.		Plural.	
Volo,	*I am willing*	Volumus,	*we are willing*
Vis,	*thou art willing*	Vultis,	*ye are willing*
Vult,	*he is willing*	Volunt,	*they are willing*

Præteritum imperfectum.

Singul.		Plural.	
volebam,	*I was willing*	volebamus,	*we was willing*
volebas,	*thou wast, &c*	volebatis,	*ye was willing*
volebat,	*he was willing*	volebant,	*they was willing*

Præteritum perfectum.

Sing.		Plural.	
volui,	*I have been willing*	voluimus,	*we have been willing*
voluisti,	*thou hast,* &c.	voluistis,	*ye have been willing*
voluit,	*he hath been,* &c.	voluerunt vel voluere,	*they, &c.*

Præteritum Plusquam perfectum.

Singular.		Plural.	
volueram,	*I had been willing*	volueramus,	*we had been willing*
volueras,	*thou hadst been willing*	volueratis,	*ye had,* &c.
voluerat,	*he had been willing,*	voluerant,	*they had, &c.*

Futurum

Singul.		Plural.	
volam,	*I shall be willing*	volemus,	*we shall be willing*
voles,	*thou shalt, &c.*	voletis,	*ye shall be willing*
volet,	*he shall,* &c.	volent,	*they shall be willing*

Potentialis, *Præsens.*

Sing.		Pl.	
velim,	*I may be willing*	velimus,	*we may be willing*
velis,	*thou maist,* &c.	velitis,	*ye may be willing*
velit,	*he may,* &c.	velint,	*they may be willing.*

Præteritum imperfectum.

Sing.		Pl.	
vellem,	*I might be willing*	vellemus,	*we might be willing*
velles,	*thou mightst,* &c.	velletis,	*ye might be willing*
vellet,	*he might be, &c.*	vellent,	*they might be willing*

Præteritum perfectum.

Sing.		Pl.	
voluerim,	*I might have been willing*	voluerimus,	*we might have been willing*
volueris,	*thou mightst,* &c.	volueritis,	*ye might,* &c.
voluerit,	*he might,* &c.	voluerint,	*they might, &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Sing.		Pl.	
voluissem,	*I might had been willing*	voluissemus,	*we might had been willing*
voluisses,	*thou mightst, &c.*	voluissetis,	*ye might, &c.*
voluisset,	*he might, &c.*	voluissent,	*they might*

Futurum.

Sing. volvero, *I may be willing hereafter* | volveris, *thou maist be, &c.* | voluerit, *he may be, &c.*

Plur. voluerimus, *we may be willing hereafter* | volueritis, *ye may be, &c.* | voluerint, *they may, &c.*

Infinitivi.

Præsens et præteritum imperfectum.

Velle, *to be willing.*

Præteritum perfectum & præteritum plusquam perfectum.

Voluisse, *to have or had been willing.*

Participii Præsens.

Volens, *willing.*

NOLO.

Indicativi. *Præsens.*

Singul. Nolo, *I am unwilling* | Non vis, *thou art, &c.* | Non vult, *he is unwilling*

Plural. Nolumus, *we are unwilling* | Non vultis, *ye are unwilling* | Nolunt, *they are unwilling*

Præteritum imperfectum.

Singul. Nolebam, *I was unwilling* | Nolebas, *thou wast, &c.* | Nolebat, *he was unwilling*

Plural. Nolebamus, *we were unwilling* | Nolebatis, *ye were unwilling* | Nolebant, *they were, &c.*

Præteritum perfectum.

Singulariter. Nolui, *I have been unwilling* | Noluisti, *thou hast been, &c.* | Noluit, *he hath been unwilling*

Pluraliter. Noluimus, *we have been unwilling* | Noluistis, *ye have been, &c.* | Noluerunt vel noluere, *they have been unwilling*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul. Nolueram, *I had been unwilling* | Nolueras, *thou hadst, &c.* | Noluerat, *he had, &c.*

Pluraliter. Nolueramus, *we had been unwilling* | Nolueratis, *ye had been, &c.* | Noluerant, *they had been, &c.*

Futurum

Singul. Nolam, *I shall be unwilling* | Noles, *thou shalt be, &c.* | Nolet, *he shall be, &c.*

Plural. Nolemus, *we shal be unwilling* | Noletis, *ye shall be, &c.* | Nolent, *they shall be, &c.*

Im-

Imperativi *Præsens,*

Sing. Noli, nolito. *be thou unwilling.* *Plu.* Nolite, nolitote. *be ye unwilling.*

Potentialis *Præsens.*

Singul. Nolim, *I may be unwilling.* Nolis, *thou maist be, &c.* Nolit, *he may be &c.*
Plural. Nolimus, *we may be unwilling.* Nolitis, *ye may be unwilling.* Nolint, *they may be unwilling.*

Præteritum imperfectum.

Singul. Nollem, *I might be unwilling.* Nolles, *thou mightst be, &c.* Nollet, *he might be unwilling.*
Plural. Nollemus, *we might be unwilling.* Nolletis, *ye might be, &c.* Nollent, *they might, &c.*

Præteritum perfectum.

Singul. Noluerim, *I might have been unwilling.* Nolueris, *thou mightst, &c.* Noluerit, *he might have, &c.*
Plural. Noluerimus, *we might have been unwilling.* Nolueritis, *ye might, &c.* Noluerint, *they might, &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul. Noluissem, *I might had been unwilling.* Noluisses, *thou mightst had been unwilling.* Noluisset, *he might had &c.*
Pluraliter. Noluissemus, *we might had been unwilling.* Noluissetis, *ye might had been unwilling.* Noluissent, *they might, &c.*

Futurum.

Singul. Noluero, *I may be unwilling hereafter.* Nolueris, *thou maist be unwilling hereafter.* Noluerit, *he may be, &c.*
Plural. Noluerimus, *we may be unwilling hereafter.* Nolueritis, *ye may be unwilling hereafter.* Noluerint, *they may be, &c.*

Infinitivi,

Præsens & præteritum imperfectum.

Nolle, *to be unwilling.*

Præteritum perfectum. & Præteritum plusquam perfectum.

Noluisse, *to have or had been unwilling.*

Participii *præsens.*

Nolens, *unwilling.*

MALO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Plur.
Malo, *I am more willing*	Malumus, *we are more willing*
Mavis, *thou art more,* &c.	Mavultis, *ye are more willing*
Mavult, *he is more,* &c.	Malunt, *they are more willing*

Præteritum imperfectum,

Singul.	Plural.
Malebam, *I was more willing*	Malebamus, *we were more willing*
Malebas, *thou wast,* &c.	Malebatis, *ye were more,* &c.
Malebat, *he was more,* &c.	Malebant, *they were more,* &c.

Præteritum perfectum.

Singul.	Plural.
Malui, *I have been more willing*	Maluimus, *we have been more willing*
Maluisti, *thou hast been,* &c.	Maluistis, *ye have been,* &c.
Maluit, *he hath been,* &c.	Maluerunt vel maluere, *they have been more willing.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Plural.
malueram, *I had been more willing*	malueramus, *we had been more willing*
malueras, *thou hadst,* &c.	malueratis, *ye had been,* &c.
maluerat, *he had been,* &c.	maluerant, *they had,* &c.

Futurum,

Singul.	Plural.
malam, *I shall be more willing*	malemus, *we shall be more willing*
males, *thou shalt be more.* &c.	maletis, *ye shall be more,* &c.
malet, *he shall be more,* &c.	malent, *they shall be,* &c.

Potentialis *Præsens.*

Sing.	Plur.
Malim, *I may be more willing*	malimus, *we may be more willing*
malis, *thou maist be,* &c.	malitis *ye may be more,* &c.
malit, *he may be more,* &c.	malint, *they may be,* &c.

Præteritum imperfectum

Sing.	Plur.
mallem, *I might be more willing*	mallemus, *we might be more willing.*
malles, *thou mightst be,* &c.	malletis, *ye might be,* &c.
mallet, *he might be more,* &c.	mallent, *they might,* &c.

Præ-

Præteritum perfectum.

	Sing.		Plur.
Sing.	maluerim, *I might have been more willing*	Plur.	maluerimus, *we might have been more willing*
	malueris, *thou mightst, &c.*		malueritis, *ye might have, &c.*
	maluerit, *he might, &c.*		maluerint, *they might have, &c.*

Præteritum Plusquam perfectum.

	Sing.		Plur.
Sing.	maluissem, *I might have had been more willing*	Plur.	maluissemus, *we might have had been more willing*
	maluisses, *thou mightst, &c.*		maluissetis, *ye might, &c.*
	maluisset, *he might have, &c.*		maluissent, *they might, &c.*

Futurum.

	Sing.		Plur.
Sing.	maluero *I may be more willing hereafter*	Plur.	maluerimus, *we may be more willing hereafter*
	malueris, *thou mayst be, &c.*		malueritis, *ye may be more, &c.*
	maluerit, *he may be more, &c.*		maluerint, *they may be, &c.*

Infinitivi.

Præsens & Præteritum imperfectum.

Malle, *to be more willing*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Maluisse, *to have or had been more willing.*

FIO.

Indicativi *Præsens.*

	Singul.		Plur.
Singul.	Fio, *I am made*	Plur.	Fimus, *we are made*
	Fis, *thou art made*		Fitis, *ye are made*
	Fit, *he is made*		Fiunt, *they are made*

Præteritum imperfectum,

	Singul.		Plural.
Singul.	Fiebam, *I was made*	Plural.	Fiebamus, *we was made*
	Fiebas, *thou wast made*		Fiebatis, *ye was made*
	Fiebat, *he was made*		Fiebant, *they was made*

Præteritum perfectum.

	Singular.		Pluraliter.
Singular.	Factus sum vel fui, *I have been made*	Pluraliter.	Facti sumus vel fuimus, *we have been made*
	Factus es vel fuisti, *thou hast been made*		Facti estis vel fuistis, *ye have been made*
	Factus est vel fuit, *he hath, &c.*		Facti sunt fuerunt vel fuere, *they, &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular.
- factus eram vel fueram, *I had been made*
- factus eras vel fueras, *thou*, &c.
- factus erat vel fuerat, *he had been made*

Pluraliter.
- facti eramus vel fueramus, *we had been made*
- facti eratis vel fueratis, *ye*, &c.
- facti erant vel fuerant, *they had been made*

Futurum.

Singul.
- fiam, *I shall be made*
- fies, *thou shalt*, &c.
- fiet, *he shall be*, &c.

Plural.
- fiemus, *we shall be made*
- fietis, *ye shall be made*
- fient, *they shall be made*

Imperativi, *Præsens*,

Singular.
- fi, fito, *be thou made*
- fiat, fito, *let him be made*

Pluraliter
- fiamus, *be we made*
- fite, fitote, *be ye made*
- fiant, fiunto, *let them be made*

Potentialis, *Præsens*.

Singul.
- fiam, *I may be made*,
- fias, *thou mayst*, &c.
- fiat, *he may be made*

Plural.
- fiamus, *we may be made*
- fiatis, *ye may be made*
- fiant, *they may be made*

Præteritum imperfectum.

Singul.
- fierem, *I might be made*
- fieres, *thou mightst*, &c.
- fieret, *he might be made*

Plural.
- fieremus, *we might be made*
- fieretis, *ye might be made*
- fierent, *they might be made*.

Præteritum perfectum.

Singular.
- factus sim vel fuerim, *I might have been made*
- factus sis vel fueris, *thou*, &c
- factus sit vel fuerit, *he might have been made*

Pluraliter.
- facti simus vel fuerimus, *we might have been made*
- facti sitis vel fueritis, *ye*, &c.
- facti sint vel fuerint, *they might have been made*

Futurum.

Singulariter.
- factus ero vel fuero, *I may be made hereafter*
- factus eris vel fueris, *thou*, &c.
- factus erit vel fuerit, *he may be made hereafter*

Pluraliter.
- facti erimus vel fuerimus, *we may be made hereafter*
- facti eritis vel fueritis, *ye*, &c
- facti erunt vel fuerint, *they may be made hereafter*

Infinitivi.

Præsens et præteritum imperfectum.

Fieri, *to be made.*

Præteritum perfectum et præteritum plusquam perfectum.

Factum esse vel fuisse, *to have or had been made.*

Futurum.

Factum iri vel faciendum esse, *to be made hereafter.*

Participii *præteritum.*

Factus, *made,* *Futurum,* faciendus, *to be made.*

F E R O.

Indicativi, *Præsens.*

Singul.	Fero, *I bear* fers, *thou bearest* fert, *he beareth*	Plural.	Ferimus, *we bear* fertis, *ye bear* ferunt, *they bear*

Præteritum imperfectum.

Singul.	ferebam, *I did bear* ferebas, *thou didst bear* ferebat, *he did bear*	Plural.	ferebamus, *we did bear* ferebatis, *ye did bear* ferebant, *they did bear*

Præteritum perfectum.

Singul.	tuli, *I have born* tulisti, *thou hast born* tulit, *he hath born*	Plural.	tulimus, *we have born* tulistis, *ye have born* tulerunt vel tulere, *they have born*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Tuleram, *I had born* Tuleras, *thou hadst born* Tulerat, *he had born*	Plural.	Tuleramus, *we had born* Tuleratis, *ye had born* Tulerant, *they had born*

Futurum.

Singul.	feram, *I will bear* feres, *thou wilt bear* feret, *he will bear*	Plural.	feremus, *we will bear* feretis, *ye will bear* ferent, *they will bear*

Imperativi, *Præsens.*

Singular.	Fer, ferto, *bear thou* ferat, ferto, *let him bear*	*Pluraliter.* feramus, *bear we*	Ferte, fertote, *bear ye* ferant, ferunto, *let them bear*

Poten-

Potentialis, *Præsens.*

Sing. feram, *I may bear* / feras, *thou maist, &c.* / ferat, *he may bear*
Pl. feramus, *we may bear* / feratis, *ye may bear* / ferant, *they may bear*

Præteritum imperfectum.

Sing. ferrem, *I might bear* / ferres, *thou, &c.* / ferret, *he might bear*
Pl. ferremus, *we might bear* / ferretis, *ye might bear* / ferrent, *they might bear*

Præteritum perfectum.

Sing. tulerim, *I might have born* / tuleris, *thou mightst, &c.* / tulerit, *he might have born*
Pl. tulerimus, *we might have born* / tuleritis, *ye might have born* / tulerint, *they might have born*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul. tulissem, *I might had born* / tulisses, *thou mighest, &c.* / tulisset, *he might had, &c.*
Plural. tulissemus, *we might have born* / tulissetis, *ye might had born* / tulissent, *they might had born*

Futurum.

Sing. tulero, *I may bear hereafter* / tuleris, *thou maist, &c.* / tulerit, *he may bear*
Plur. tulerimus, *we may bear hereafter* / tuleritis, *ye may bear, &c.* / tulerint, *they may bear, &c.*

Infinitivi,

Præsens et præteritum imperfectum.

Ferre, *to bear.*

Præteritum perfectum et præteritum plusquam perfectum.

Tulisse, *to have or had born.*

Futurum.

Laturum esse, *to bear hereafter.*

Gerundia.

Ferendi, *of bearing*
Ferendo, *in bearing*
Ferendum, *to bear*

Supina.

Latum, *to bear*
Latu, *to be born*

Participia temporis *Præsentis.*

Ferens, *bearing.* *Futuri activi.* Laturus, *about to bear.*

F E R O R.

Indicativi. *Præsens.*

Singular. Feror, *I am born* / Ferris vel ferre, *thou art born* / fertur, *he is born*
Plural. Ferimur, *we are born* / Ferimini, *ye are born* / Feruntur, *they are born*

Præ-

Præteritum imperfectum.

Singul. ferebar, *I was born*
ferebaris vel ferebare, *thou wast born*
ferebatur, *he was born*

Plural. ferebamur, *we was born*
ferebamini, *ye was born*
ferebantur, *they was born*

Præteritum perfectum

Singul. Latus sum vel fui, *I have been born*
Latus es vel fuisti, *thou hast been born*
Latus est vel fuit, *he hath been born*

Pluraliter. Lati sumus vel fuimus, *we have been born*
Lati estis vel fuistis, *ye have been born*
Lati sunt fuerunt vel fuere, *they have been born*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular. Latus eram vel fueram, *I had been born*
Latus eras vel fueras, *thou hadst been born*
Latus erat vel fuerat, *he, &c.*

Plural. Lati eramus vel fueramus, *we had been born*
Lati eratis vel fueratis, *ye had been born* [*they had, &c.*]
Lati erant vel fuerant, *they had, &c.*

Futurum.

Singul. ferar, *I shall be born*
fereris vel ferere, *thou shalt be born*
feretur, *he shall be born*

Plural. feremur, *we shall be born*
feremini, *ye shall be born*
ferentur, *they shall be born*

Imperativi *Præsens*,

Singular. Ferre, fertor. } *be thou born*
Feratur, fertor, } *be he born*

P. feramur, *be we born*

ferimini, ferminor. } *be ye born*
ferantur, feruntur, } *let them be, &c.*

Potentialis *Præsens*,

Sing. Ferar, *I may be born*
feraris vel ferare, *thou maist be born*
feratur, *he may be born*

Plur. feramur, *we may be born*
feramini, *ye may be born*
ferantur, *they may be born*

Præteritum imperfectum,

Sing. ferrer, *I might be born*
ferreris vel ferrere, *thou mightst be born*
ferretur, *he might be born*

Plur. ferremur, *we might be born*
ferremini, *ye might be born*
ferrentur, *they might be born*

Præ-

Præteritum perfectum.

Sing.
- Latus sim vel fuerim, *I might have been born*
- Latus sis vel fueris, *thou mightst have been born*
- Latus sit vel fuerit, *he might have been born*

Plural.
- Lati simus vel fuerimus, *we might have been born*
- Lati sitis vel fueritis, *ye might have been born*
- Lati sint vel fuerint, *they might have been born*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.
- Latus essem vel fuissem, *I might had been born*
- Latus esses vel fuisses, *thou mighest had been born*
- Latus esset vel fuisset, *he might had been born*

Plural.
- Lati essemus vel fuissemus, *we might had been born*
- Lati essetis vel fuessetis, *ye might had been born*
- Lati essent vel fuissent, *they might had been born*

Futurum.

Singul.
- Latus ero vel fuero, *I may be born hearafter*
- Latus eris vel fueris, *thou maist be born hereafter*
- Latus erit vel fuerit, *he may be born hereafter*

Plur.
- Lati erimus vel fuerimus, *we may be born hereafter*
- Lati eritis vel fueritis, *ye may be born hereafter*
- Lati erint vel fuerint, *they may be born hereafter*

Infinitivi.

Præsens & præteritum imperfectum.

Ferre, *to be born*.

Præteritum *perfectum &* Præteritum *plusquam perfectum.*

Latum esse vel fuisse, *to have or had been born.*

Futurum.

Latum iri vel ferendum esse, *to be born hereafter.*

Participia *temporis* Præteriti.

Latus, *born.*

Futuri passivi.

Ferendus, *to be born.*

Observ. Possum, Volo, Malo, carent *Imperativo*, cujus loco utimur præsenti *Potentialis. Possis, Velis, Malis*, unde videtur etiam *Alvarius* mutuasse *Imperativum, Fac possis, Velis, Malis*.

Defectivorum Verborum Conjugationes.

Indicativi *Præsens & perfectum.*

Singulariter. Novi, novisti, novit. *Pluraliter.* Novimus, novistis, noverunt, vel novere.

Imperfectum & plusquam perfectum

Singul. Noveram, as, at. *Plur.* Noveramus, atis, ant.

Imperativi Modi.

Singul. Noveris, noverit. *Plural.* Noverimus, itis, int.

Optativi Modi *tempus præsens.*

Singul. Utinam Noverim, is, it. *Plural.* Noverimus, itis, int.

Imperfectum, & plusquam perfectum.

Singul. Utinam Novissem, es, et. *Plural.* Novissemus, etis, ent.

Subjunctivi *præsens & imperfectum,*

Singul. Cùm Noverim, is, it. *Plural.* Cùm Noverimus, itis, int.

Imperfectum & plusquam perfectum.

Singul. Cùm Novissem, es, et. *Plur.* cùm Novissemus, etis, ent.

Futurum.

Singul. Cùm Novero, is, it. *Plur.* cùm Noverimus, itis, int.

Infinitivi *præsens & imperfectum,*

Perfectum & plusquam perfectum.

Novisse.

Eodem modo conjugantur Odi, *&* Memini *nisi quòd* Memini *in* Imperativo *etiam habeat* Memento *&* Mementote. Odi *apud antiquiores in præterito* Osus sum: *unde* Exosus *&* Perosus *etiamnum in usu sunt.* Osurus *in futuro dixit* Cicero.

Indicativi *Præteritum perfectum* tantùm.

Singul. Cœpi, cœpisti, cœpit. *plural.* Cœpimus, cœpistis, cœperunt vel cœpere.

Plusquam perfectum

Sing. Cœperam, as, at. *plural,* Cœperamus, atis, ant.

Im-

Imperativus,

Singul. Cœperis, cœperit. *Plural.* Cœperimus, itis, int.

Optativi *Præteritum perfectum,*

Singul. utinam Cœperim, is, it. *Plural.* utinam Cœperimus, itis, int.

Plusquam perfectum.

Singul. utin, Cœpissem, es, et. *Plur.* utin. Cœpissemus, etis, ent.

Subjunctivi *Præteritum perfectum.*

Sing. cùm Cœperim, is, it. *Plur.* cùm Cœperimus, itis, int.

Plusquam perfectum.

Sing. cùm Cœpissem, es, et. *Plur.* cùm Cœpissemus, etis, ent.

Futurum.

Sing. cùm Cœpero, is, it. *Plur.* cùm Cœperimus, itis, int.

Infinitivi *Perfectum & plusquam perfectum,*

Cœpisse.

Futurum.

Cœpturum, am, um esse vel fuisse.

Supina.

Cœptum, cœptu.

Participii *futurum.*

Cœpturus, a, um.

INQUAM.

Indicativi *Præsens,*

Singul. Inquam, inquis, inquit. *Plur.* Inquimus, inquiunt.
Imperfectum. Inquiebat.
Perfectum. Inquisti.
Futurum. Inquies, inquiet.

Imperativi *Præsens,*

Singul. Inque vel inquito.

Participium.

Inquiens.

AIO.

AIO.

Indicativi *Præsens*,

Singular. Aio, ais, ait. *Plur.* Aiunt.
Imperfectum. *Singul.* Aiebam, as, at. *plur.* Aiebamus, atis ant.

Imperativi *præsens*. Ai.

Optativi *&* Subjunctivi *præsens*. Aias, aiat.

Participium. Aiens, aientis.

FOREM.

Optativi *Præsens & imperfectum, &* Subjunctivi *imperfectum*.

Forem, fores, foret. *Plur.* Foremus, foretis forent.
Futurum infinitivi. Fore *pro* Futurum esse.

Faxo, *Futurum Indicativi pro* Faciam.

Faxim, faxis, faxit. *plural.* Faximus, faxitis, faxint. *Futurum* Optativi *vel præsens, vel Futurum* Subjunctivi; *ut etiam* Ausim, Ausis, Ausit.

Quæso. *plural.* Quæsumus; *solam primam habet personam utriusque numeri præsentis* Indicativi.

Ave, avete, avere; Salve, salvete, salvere; *secundam personam* Imperativi *utriusque numeri & præsens* Infinitivum *habet*.

Cedo, *id est*, da *vel* dic, *secunda est* Imperativi.

Infit, *tertia persona* Indicativi *pro* Incipit *vel* Inquit.

Ovat, *tertiam personam habet* Indicativi, *& Participium*, Ovans, ovantis.

Defit, defieri, *tertiam habet* Indicativi *& præsens* Infinitivi. Quædam etiam alia horum verborum Tempora nonnunquam apud Authores reperiuntur.

Impersonalium Verborum Conjugationes.

OPORTET.

Impersonale Activæ vocis. Indicativi.

Præsens, Oportet.
Imperfectum, Oportebat.

Per-

Perfectum. Oportuit.
Plusquam perfectum. Oportuerat.
Futurum. Oportebit.
Imperativi, *Præsens*. Oporteat.
Optativi, *Præsens*. utinam Oporteat.
Imperfectum. Utinam Oporteret.
Perfectum. Utinam Oportuerit.
Plusquam perfectum. Utinam Oportuisset.
Futurum. Utinam Oporteat.
Subjunctivi, *Præsens*. Cùm Oporteat
Imperfectum. Cum Oporteret.
Perfectum Cùm Oportuerit.
Plusquam perfectum. Cùm Oportuisset.
Infinitivi, *Præsens & imperfectum*. Oportere.
Perfectum & plusquam perfectum. Oportuisse.

Cæteris caret cum reliquis Impersonalibus : Pœnitet *tamen* Pudet *ac* Piget *Gerundia habent & Participia sive participalia in* Dus : Pœnitens *quoque participium præsentis temporis à* Pœnitet, *frequens est* Libens, Pudens, *& si quæ sunt similia, nomina potius quàm participia censeri debent*.

PUGNATUR,

Impersonale Passivæ Vocis.

Indicativi, *Præsens*, Pugnatur.
Imperfectum. pugnabatur.
perfectum. pugnatum est vel fuit.
plusquam perfectum. pugnatum erat *vel* fuerat.
Futurum. pugnabitur.
Imperativi, *Præs*. pugnetur.
Optativi, *Præsens & Imperfectum*, Utinam pugnaretur.
Perfectum, Utinam pugnatum sit *vel* fuerit.
Plusquam perfectum, Utinam pugnatum esset *vel* fuisset.
Futurum, Utinam pugnetur,
Subjunctivi, *Præsens*, Cùm pugnetur.
Imperfectum, Cùm pugnaretur.
Perfectum, Cùm pugnatum sit *vel* fuerit.
Plusquam perfectum, Cùm pugnatum esset *vel* fuisset.
Futurum, Cùm pugnatum erit *vel* fuerit.
Infinitivi, *Præsens & Imperfectum*, pugnari.
Perfectum & plusquam perfectum, pugnatum esse *vel* fuisse.
Futurum, pugnatum iri.

INSTI-

Institutionum Grammaticarum.
PARS SECUNDA:
Agens
De octo Partibus Orationis.

DE PARTIBUS ORATIONIS.

GRAMMATICA est ars emendatè loquendi atque scribendi.

Grammatica nomen habet à literis, quas græci vocant grammata.

Grammaticæ quatuor sunt partes.

Orthographia. } { Syntaxis.
Etymologia. } { Prosodia.

De Orthographia.

Orthographia est rectè scribendi ratio; ut, lectio non lexio.

Orthographia nomen habet à Græco, ὀρθὸς (ortos) rectus, & γραφή, (graphe) scriptura.

De Literis.

Litera est *minima vocis nota.*

Literæ sunt tres & viginti, *A, B, C, D, E, F,* &c.

Literæ dividuntur in vocales & consonantes.

Vocales sunt sex, *a, e, i, o, u, y,* quarum ultima tantum in dictionibus Græcis locum habet; ut, *Hieronymus.*

Dicuntur Vocales; quia solæ prolatæ dant vocem.

Consonantes sunt septemdecim; *b, c, d, f, g, h, k, l, m, n, p, q, r, s, t, x, z,* H tamen literane sit, an aspirationis tantum nota controversum est.

Dicuntur Consonantes, quòd vocalibus junctæ simul sonent.

Diphthongi sunt sex	au	ut	Aurum.
	æ		Musæ.
	ei		Hei.
	eu		Europa,
	œ		Pœna,
	yi		Harpyia,

Consonantes dividuntur in mutas & semivocales.

Mutæ sunt novem: *b, c, d, f, g, k, p, q, t.*

Semivocales sunt septem: *l, m, n, r, ſ, x, z.*

Ex quibus quatuor sunt liquidæ: *l, m, n, r.*

Duæ *x*, & *z*, sunt duplices consonantes; atque etiam *i*, inter duas vocales posita: ut, *Troia, Maior.*

Adduntur etiam consonantibus J. & V. cùm sibi vel aliis vocalibus in eadem syllaba præponuntur: ut, *Junna, Jecur, Vita, Vultus.*

Bifariam utimur literis, *Majusculis* scilicet characteribus & *Minusculis.*

Majusculis literis utimur.

1. In nominibus propriis: ut, *Carolus, Anglia.*
2. In principio sententiarum: ut, *Deum time. Regem honora.*
3. In numeris: ut, C. *centum.* D. *Quingenta.* M. *Mille.*
4. In titulis & Monumentis: ut, *Deo Ter. Op. Max. Carolus Secundus Dei gratiâ Rex Angliæ.*
5. In prænominibus quibusdam: ut. A. *Aulus.* P. C. *Patres Conscripti.*

Sic in notis quoque numerorum apud Romanos: ut, I *Unus.* V. *quinque.* X. *decem.* L, *quinquaginta.* C, *Centum.* IↃ, *quingenta.* CIↃ, *mille.* IↃↃ, *quinque millia.* CCIↃↃ, *decem millia.* IↃↃↃ, *quinquagenta millia.* CCCIↃↃↃ, *centum millia.* Minor numerus præpositus, tantundem demit majori sequenti; præpositus verò tantundem addit: ut, IV, valet *quatuor*, VI, verò *sex*: IX, valet *novem*, at XI, *undecim.*

Vocalis quæque Latinis semper sonat clarè sono eodem, A semper ut, A, nunquam mixtè cum O; vel E; ut, *Caput*; non verò *Coput* vel *Keput.*

C. ante E & J molliter pronunciamus (ferè; ut, Z; ut, *Cicero*, alibi duriter; (ut, K vel Q;) ut, *Cuno, Culpa, Crimen.*

Similiter G pronunciamus ante E et I molliter, veluti Jod (*Age, egi*;) alibi duriter ut Græcorum γ; ut, *Gaudium, Gloria.*

T. sequente I cum alia vocali, pronunciatur nunc ferè; ut Z, vel C; ut. *Peritia, quoties, titio, exitium.* Suum tamen retinet sonum.

1. In vocum initio; ut, *Tiara*, non *Ciara.*
2. Post ſ; ut, *Ostium*, non *Oscium.*
3. In dictionibus Græcis; ut, *Politia*, non *Policia.*
4. In infinitivo Poëtico *ier*; ut, Mittier (pro mitti) non *Miccier.*
5. In Genitivo *Vitium*, à Vitis non *vicium*; ad differentiam Nominativi *Vitium*, quod per C. pronunciatur.

F. in vocibus peregrinis nunquam scribitur sed Ph; ut, *Philosophia, Pharao, Rudolphus.*

K, Y, Z,

K, Y, Z, non usurpantur nisi in vocibus peregrinis; ut, *Kalendæ Dyonysius, Gazophylacium.*

Q, nunquam scribitur nisi ubi sequitur V; ut, *Quis, Qui, Quent, Aqua*: alibi semper C. ut *Cui*.

De Syllabarum distinctionibus.

Syllaba est *maxima vocis nota.*

Estque
1. *Simplex*, constans solâ Vocali, aut bivocali, aut Vocali & consonâ unâ; ut, Eo, *æ*.
2. *Composita*, constans consonis pluribus, usque ad quinque; ut, *Abs, pars, scobs, scrobs.*
3. *Contracta*, ex duabus syllabis facta; ut, *Nil*, pro *Nihil*.

1. Consonæ quæ vocem inchoare possunt, & solent, in medio vocis divellendæ non sunt, sed relinquendæ syllabæ sequenti; ut, *He-bdomadas*, (quia Bdellium;) *I-gnis* (quia Gnavus;) *A-ptus*, (quia Ptisana;) *Pi-scis*, (quia scio,) *&c.*

2. Quomodo syllabæ vocis primitivæ dividuntur, ita & derivatæ; ut, quia *Te-go*, ergò & *Te-gmen*: Quia *Do-ceo* ergò & *Do-ctor*, *Doctrina*, &c.

3. Vocis compositæ partes non sunt confundendæ, aut discerpendæ; ergò scribes *Ab-ire* non *A-bire*; *Abs-cedo*, non *Ab-scedo*, *Ad-amo*; non *A-damo*.

4. Vox derivata sequitur Orthographiam primitivæ. Scribes igitur *Gratia* per T, quia venit à *Gratus*. *Audacia* per C, quia venit ab *Audaci*.

Obs. In Verbis desinentibus in *cio* & *tio*, utrum c, an t, scribendum sit, cognosces ex persona secunda; ut, *Facio*, per c, quia, *Facis*; Quatio per t, quia *Quatis*.

De sententiarum punctis, aliisque notis Orthographicis.

1. *Comma*, fit in fine & pede dictionis, intra septimam vel octavam syllabam, hoc modo ,

2. *Semicolon* in dimidio ferè spatio, inter *colon* & *comma*, hoc signo ; & post *colon* etiam dimidium occupat spatium inter *colon* & *periodum*.

3. *Colon* potest excedere numerum octodecim syllabarum, soletque fieri duobus punctis, sic :

4. Periodus dividitur in partem *antecedentem*, & *consequentem*; illa *Protasis* hæc *Apodosis* dicitur, notaturque puncto, hoc modo .

5. *Parenthesis*, fit duabus *semilunculis*, ita ( )

6. Exclammatio, *admiratio*, &c. sic signantur ! !

7. *Interrogatio* hoc signo ?

8. *Apostrophus*, nota est elisionis hoc signo ' in capite literæ finalis in dictione; ut *Viden'? Audin'?*

9. *Hyphen*, nota subunionis & connexionis; ut, *Romano-Gratus*.
10. *Accentus*; ut, *Fructûs*, *Conditus*, *Maximè*.
11. *Asteriscus* fit sic *
12. *Obeliscus* †
13. *Nota citationis* " in margine paginarum plerumque,,
14. *Signum diæreseos* fit duobus punctulis vocalibus suprà scriptis; sic, *Aër*, *Poëta*; (ut, ne pronuncietur *Ær*, *Pæta*.)
15. *Crasis*, notatur signô circumflexô; ut, *Dî*, pro *Dii*, *Amârunt*, pro *Amaverunt*.

DE ETYMOLOGIA.

ETymologia, docet proprietates vocum & discrimina casuum: ut *Fortis fortiter*, *lego legit*.

Dictio fit ex syllabis; ut, *Do-mi-nus*, & interdum etiam ex una syllaba; ut, *Mors*.

Oratio, fit ex dictionibus; ut, *Aleas fuge*, *mortem meditare*.

Partes orationis sunt octo.				
	Nomen, Pronomen, Verbum Participium,	*Declinab.*	Adverbium, Conjunctio, Præpositio, Interjectio,	*Indeclin.*

DE NOMINE.

NOmen est pars orationis, quæ casus habet & rem aliquam significat sine tempore.

Nomen est duplex, { Substantivum, & Adjectivum.

Substantivum est quod per se intelligi potest; ut, *Mensa*, *Candelabrum*.
Adjectivum est quod per se intelligi non potest; ut, *Bonus*, *Malus*,

Nomen Substantivum est duplex. { *Proprium*, & *Appellativum*.

Proprium est quod uni soli rei convenit; ut, *Petrus*, *Maria*.
Appellativum est, quod multis convenit; ut, *Homo*, *Lapis*.

Nomen proprium est triplex, { Prænomen, Nomen, & Cognomen,

Prænomen est, quod vel differentiæ causâ, vel veteri ritu præponitur; ut, *Publius*, *Marcus*.

Nomen, quod suum est cuique; ut, *Petrus*, *Paulus*, *Carolus*.

Cognomen, quod vel a cognatione impositum est; ut, *Scipio*, *Cicero*, vel, ab eventu aliquo; ut *Affricanus*, *Germanicus*

Nomen Adjectivum est triplex, { Vel enim habet tres terminationes, ut, *Bonus*, *a*, *um*. Vel duas, ut *Brevis*, *e*. Vel unam, ut, *Prudens*, *Felix*.

Nomini accidunt septem,
Species, Comparatio, Genus, Numerus, Figura, Casus, Declinatio.

DE SPECIE.

Species Nominum sunt duæ, { Primitiva, & Derivativa.

Primitiva est quæ aliunde non oritur ; ut, *Pater*, *Aurum*.

Derivativa est quæ aliunde oritur ; ut, *Paternus*, à *Pater* ; *Aureus*, ab *Aurum*.

Primitivorum nominum quædam sunt species.

1. *Collectivum*, quod singulari numero multitudinem significat : ut, *Concio*, *cætus*, *plebs*, *turba*, *pecus*, *grex*.

2. *Fictitium*, quod à sono fingitur ; ut, *Sibilus*, *tintinnabulum*.

3. *Interrogativum* ; ut, *Quis*, *uter*, *qualis*, *quantus*, *quot*, *nunquis* : quæ aliquando migrant in indefinita, aliquando in relativa.

4. *Redditivum*, quod interrogativo respondet ; ut, *Talis*, *tantus*, *tot*.

5. *Numerale*, cujus species hæ enumerantur :

- Cardinale, à quo ceu à fonte, alii numeri dimanant ; ut, *Unus*, *duo*, *tres*, *quatuor*.
- Ordinale ; ut, *Primus*, *secundus*, *tertius*, *quartus*.
- Distributivum ; ut, *Singuli*, *bini*, *terni*, *quaterni*.
- Partitivum, quod significat vel multa singulatim; ut, *Quisque*, *unusquisque*, *uterque*, *neuter* : vel unum è multis ; ut, *Alter*, *aliquis*, *cæteri*, *reliquus*.
- Universale ; ut, *Omnis*, *cunctus*, *nullus*, *nemo*.
- Particulare ; ut, *Aliquis*, *quisquam*, *ullus*, *quidam*.

6. *Synonymum*, seu *æquipollens*, quod sonô diversô rem eandem significat ; ut, *Gladius*, & *Ensis* ; *Sagitta*, & *Telum*.

7. *Homonymum* seu *ambiguum*, quod sonô eôdem res diversas significat ; ut, *Jus*, justitiam & liquorem cibi cocti ; *Lupus*, piscem, & bestiam significat.

8. *Paronymum* seu *assonans*, quod sonô simili res dissimiles significat ; ut, *Clava*, *Clavis*, *Clavus*.

9. *Abstractum*, quod ab alio trahitur, & significat formam aliquam cum exclusione subjecti ; ut, *Doctrina* à *Doctus*, *Justitia* à *justus*.

10. *Concretum*, est quod significat eandem formam cum hærentibus subjecto ; ut, *Doctus*, significat *Doctrinam* & *hominem*.

Derivativorum Nominum multæ sunt species.

1. Verbale ; ut, *Lectio*, à *lego*, *Aratrum* ab *Aro*.

2. Patrium ; ut, *Londinensis* à patria Londinô ; *Oxoniensis* à patria Oxoniô.

3. Gentile; ut, *Græcus*, *Latinus*, *Hebræus*, *Anglus*, à gente Anglicana.

4. Patronymicum quod vel à patre, vel ab alia quapiam suæ familiæ persona derivatur;

Ut, { *Æacides* filius vel nepos *Æaci*. *Nerine*, filia vel neptis *Nerei*. *Menelais*, uxor *Menelai*.

5. Diminutivum; ut, *Regulus* à Rex; *Popellus*, à *Populus*.
6. Possessivum; ut, *Herilis*, ab *Herus*. *Servilis*, à *Servus*.
7. Materiale; ut *Lapideus*, à Lapis. *Aureus*, ab *Auro*.
8. Locale; ut, *Hortensis*, ab *Hortus*. *Agrestis*, ab *Ager*.
9. Adverbiale; ut, *Hodiernus*, ab *Hodie*.
10. Participiale; ut, *Amandus*, *Docendus*, *Videndus*.

DE COMPARATIONE.

Comparatio est rei ad rem collatio.

Comparantur nomina, quorum significatio augeri vel minui potest.

Gradus comparationis sunt tres.

Positivus, qui rem absolutè simpliciterque significat; ut, *Magnus*, *Parvus*.

Comparativus, qui rem attollit vel deprimit; ut, *Major*, *Minor*.

Superlativus; qui rem vel in summo, vel in infimo loco collocat; ut, *Maximus*, *Minimus*.

Comparativus, & Superlativus in *issimus* à nomine secundæ declinationis formantur à genitivo singulari in *i*; ut,

A Docti, doctior, doctius, & doctissimus.

A Teneri, tenerior & tenerius.

Comparativus à nomine tertiæ declinationis fit à dativo singulari in *i*; ut,

A Dulci, dulcior & dulcius. *A Felici*, felicior & felicius.

Superlativus in *rimus* formatur à nominativo in *er*; ut,

A Pulcher, pulcherrimus. *A Pauper*, pauperrimus.

Exceptis Dextimus à *Dexter*, Maturissimus sive maturimus, ab antiquo *Matur*.

Quædam Comparationes sunt *Anomala*, quæ *Comparativum & Superlativum* irregulariter formant; ut,

Bonus	melior	optimus.
Malus	pejor	pessimus.
Magnus	major	maximus.
Parvus	minor	minimus.
Multus		plurimus.

Mul-

Multa		plurima
Multum	plus	plurimum.
Dis	ditior	ditissimus.
Dexter	dexterior	dextimus.
Vetus	veterior	veterrimus.
Sinister	sinisterior	sinistimus.
Maturus	maturior	maturissimus vel maturrimus.
Satur	saturior	saturrimus, & saturrissimus.
Super vel Superus	superior	supremus vel summus.
Extra vel Exterus	exterior	extremus & extimus.
Infra vel inferus	inferior	infimus & imus
Nequam	nequior	nequissimus
Intra	interior	intimus.
Citra, vel citer	citerior	citimus.
Penitus	penitior	penitissimus.
Ultrà	ulterior	ultimus.
Propè	propior	proximus.
Post, vel posterus	posterior	postremus, & postumus.
Pridem	prior	primus.
Diu	diutior	diutissimus
Sæpè	sæpius	sæpissimè.

Quædam Comparationes sunt *Defectiva.*

Positivô carent.

Deterior	deterrimus.	Ocyor	ocyssimus.
Potior	potissimus.	Frugalior	frugalissimus.
Antiquior	antiquissimus.	Prior	primus.

Comparativô carent.

Falsus	falsissimus.	Meritus	meritissimus.
Inclytus	inclytissimus.	Invitus	invitissimus.
Jurisconsultus	jurisconsultissimus.	Nuper	nuperrimus.
Persuasus	persuasissimus.	Penè	penissimus.
Fidus	fidissimus.	Invictus	invictissimus.
Novus	novissimus.	Sacer	sacerrimus.
Sacrilegus	sacrilegissimus.		

Superlativô carent.

Adolescens	adolescentior.	Cæcus	cæcior.
Comis	comior.	Juvenis	junior.
Senex	senior.	Serus	serior.

Longinquus	longinquior.	Proximus	proximior.
Supinus	supinior.	Infinitus	infinitior.
Ingens	ingentior.	Antè	anterior.
Opimus	opimior.		

Sex ista in *lis*, Superlativum faciunt in *limus*; ut,

Agilis	agillimus.	Humilis	humillimus.
Facilis	facillimus.	Docilis	docillimus.
Gracilis	gracillimus.	Similis	Simillimus.

His adde;

Utilis, utillimus, & utilissimus. Imbecillis, imbecillimus, & imbecillissimus.

A *Volo*, *Dico*, *Facio*, *Loquor*, composita in *Us*, comparantur per *entior*, *entissimus*; ut,

Benevolus, benevolentior, benevolentissimus, à *Volo*.
Maledicus, maledicentior, maledicentissimus, à *Dico*.
Magnificus, magnificentior, magnificentissimus, à *Facio*.
Magniloquus, magniloquentior, magniloquentissimus, à *Loquor*.

Adjectiva habentia vocalem ante *Us*, aut nunquam, aut cum Adverbio, *Magis*, & *maximè*; vel, *Minus*, & *minimè*, comparantur; ut,

Arduus, magis arduus, maximè arduus.
Non Idoneus, minus idoneus, minime idoneus.

Quædam tamen apud Authores reperiuntur comparata: ut,

Strenuus	strenuior	strenuissimus.
Tenuis	tenuior	tenuissimus

Sic, Assiduissimus, Egregiissimus, Mirificissimus, Pientissimus vel Piissimus, Ipsissimus, Idonior, Industrior, &c.

Multa Adjectiva nomina nec Comparativum, nec superlativum patiunt: Hujusmodi sunt;

Interrogativa, Relativa, Redditiva, Possessiva, Partitiva, Numeralia. Patria. Gentilia. Diminutiva. Materialia, seu quæ materiam adsignificant.

Ad hæc nomina quædam in *Ster*, & composita in *Ger*, ac *Fer*; ut, *Pedester*, *corniger*, *armiger*, *frugifer*.

Nomina in inus; ut, *Crastinus*, *Matutinus*.

Item in *tivus*; ut, *Fugitivus*, *demonstrativus*.

De-

Denique, *Almus*, *Mediocris*, *Omnipotens*, *Medius*, & nonnulla alia, quæ ex significatione colliguntur non esse ad comparationem idonea.

DE GENERE.

Genus est discretio sexûs.

Genera nominum sunt septem.

Masculinum, cujus nota est *Hic*.

Fœmininum *Hæc*.

Neutrum *Hoc*.

Commune, *Hic* & *hæc*.

Omne, *Hic*, *hæc* & *hoc*.

Dubium, *Hic* vel *hæc*.

Epicœnum est, quod sub uno articulo utrumque sexum significat; ut, hic *Pavo*, hæc *Pica*.

Duo posteriora, *Dubium* scilicet & *Epicœnum* Despauterus, aliique Grammatici, propriè genera non agnoscunt.

Genera tribus modis cognoscuntur.

Significatione; ut, hic *Joannes*, hæc *Maria*.

Terminatione; ut, hæc *Mensa*, hoc *sedile*.

Auctoritate; ut, *Talpa* oculis capti.

REGULÆ GENERALES.

De GENERIBUS Nominum quæ ex significatione cognoscuntur.

De Genere Masculino.

1. Virorum nomina sunt generis masculini; ut, *Petrus*, *Paulus*.

2. Officiorum virilium nomina, sunt generis masculini; ut, *Nauta*, *scriba*.

3. Angelorum bonorum & malorum nomina sunt generis masculini; ut, *Gabriel*, *Lucifer*.

4. Deorum nomina sunt generis masculini; ut, *Mars*, *Cupido*.

5. Ventorum nomina sunt generis masculini; ut, *Boreas*, *Aquilo*.

Men-

6. Mensium nomina sunt generis masculini ; ut, *Aprilis, Majus, October.*

7. Fluviorum nomina sunt generis masculini ; ut, *Tamesis, Tybris.* Fœminina tamen sunt, Hæc *Alia, Albula, Styx, Lethe, Bæbtis.*

8. Montium nomina sunt masculini generis ; ut, *Sinai, Othrys.* Quædam tamen fœminina sunt ; ut, Hæc *Ætna, Ossa, Oeta.*

De Genere Feminino.

1. Mulierum nomina sunt generis feminini ; ut, *Elizabetha, Dido, Glycerium.*

2. Officiorum muliebrium nomina sunt generis feminini ; ut, *Soror Obstetrix.*

3. Dearum & Nympharum atque Furiarum nomina sunt generis feminini ; ut, *Juno, Adriastia, Celeno.*

4. Insularum nomina sunt generis feminini ; ut, *Samos, Sason, Byzantia. Lesbos*, masculinum est.

5. Regionum nomina sunt generis feminini ; ut, *Ægyptus, Gallia.*

6. Urbium nomina sunt generis feminini ; ut, *Ephesus, Corinthus.* Neutra tamen sunt ; hoc *Zeugma, Reate, Argos, Præneste, Tybur, Cere, Nepet. Anxur, Gandavum, Londinum.* Masculina quoque sunt ; hic, *Sulmo, Acragas, Hippo, Narbo, Crotoque* : Item pluralia, *Philippi, Gabii, Vegii, Campi, Parrhisii, Bergi.*

7. Navium nomina sunt generis feminini ; ut, *Pistrix Centaurus.*

8. Poëmatum sive Fabularum nomina sunt generis feminini ; ut, *Æneis Eunuchus, Thyestes.*

Nomina fabularum si quando reperiuntur generis masculini, tunc non fabulæ, sed personæ habetur ratio.

9. Arborum nomina sunt generis feminini ; ut, *Pomus, Pyrus.* Masculina tamen sunt ; hic, *Oleaster, spinus, platanon.* Neutra item ; *Acer, thus, robur* vel *robor, siler,* & *suber.* Dubia duo ; hic vel hæc *Libanus,* & *Rubus.*

De Genere Neutro.

1. Verbum & Adverbium loco nominis positum sunt generis neutri ; ut, *Scire tuum, Clarum mane.*

2. Nomina literarum, aut ipsæ literæ neutri generis sunt ; ut, *unum iota, a, b, c.*

3. Vox materialiter accepta est generis neutri ; ut, *Ho-mo* dissyllabum.

4. Nomina metallorum & fructuum pleraque neutra sunt ; ut, hoc *Plumbum, Cerasum.*

De Genere Communi.

Omne nomen sub una terminatione viro ac feminæ, seu maribus ac femellis sexu discreto, datum; est generis communis; ut, *Macedo, Saxo, Canis, Sus.*

Sed distingui debent ab his, quæ non constructione, sed solà significatione sunt communia; ut, masculina, *fur, latro, homicida, exul, homo*: feminina, *proles, soboles*: neutra, *animal mancipium*, atque id genus alia. Quomodo mulier quidem fur est, nec tamen eam dixeris *Magnam furem*, sed *feminam furacissimam*: & femina homo est, nec tamen appelles *hominem miserum*, sed *mulierem miseram.*

Sunt etiam Communia his versibus comprehensa.

Antistes, vates, juvenis, patruelis & *infans,*
Affinis, vindex, dux, judex, miles & *hostis,*
Conjux atque *parens, author, testis, vigil, hospes,*
Augur & *interpres, princeps, conviva sacerdos,*
Bos felisque index, adolescens, obses & *hæres.*
Custos ac *cocles, popularis, nemo, comesque*
Et *pedes* & *præses, quadrupes, eques, indiges, ales.*

De Genere Epicœno.

Nomina avium, piscium & ferarum sunt generis epicœni; ut, hic *Passer*, hæc *balena*, hic *lepus.*

N. B. Nomina *dubii*, seu incerti generis, retulimus in numerum eorum, quæ scilicet cognoscuntur Terminatione.

DE ADJECTIVIS.

Tres Regulæ.

I. Adjectivorum trium terminationum prima est generis masculini, secunda feminini, tertia neutri; ut, hic *Bonus*, hæc *Bona*, hoc *Bonum.*

II. Adjectivorum duarum terminationum prior est generis Communis, posterior neutri; ut, hic & hæc *Brevis*, & hoc *Breve.*

III. Adjectiva unius terminationis sunt generis omnis; ut, hic & hæc & hoc *Felix, Prudens, Vetus.*

Observatio.

1. Adjectivum sine substantivo assumit genus substantivi sui intellecti; ut, hic *Molaris*; subintelligitur *dens* vel *lapis.*

2. Si

2. Si adjectivum per se ponatur in oratione, neque aliquod substantivum nomen subauditur, erit neutrius generis; ut, *Consequens*, *Conveniens*, *Decorum*.

3. *Mille* Adjectivum, pluralis tantùm est numeri, nec declinatur in casus. *Mille*, Substantivum, singulari numero non declinatur in casus, at numero plurali facit *Millia*, *Millium*, *Millibus*, &c.

REGULÆ SPECIALES.

De GENERIBUS Nominum quæ ex Terminatione cognoscuntur.

IN *a* latina primæ declinationis feminina sunt; ut, hæc *Musa*, *Fistula*.
Excipe Masculina; hic *Adria*, *Cometa*, *Planeta*.
Et neutra; hoc *Mammona*, *Manna*, *Pascha*.
Item dubia tria; hic vel hæc *Talpa*, *Panthera*, *Dama*.
In *a* pluralia neutra sunt; ut, *Bacchanalia*, *Sponsalia*.
(De hoc, aliisque generibus pluralium, vide versiculos in Heteroclitis)
In *ma*, Græca tertiæ declinationis neutra sunt; ut, hoc *Dogma*, *Anathema*.
In *e*, Græca primæ declinationis feminina sunt; ut, hæc *Epitome*, *Crambe*.
Excipe, neutra duo pluralis numeri, *Cete*, *Tempe*.
In *e*, latina tertiæ declinationes neutra sunt; ut, hoc *Mare*, *Cubile*.
In *æ*, pluralia feminina sunt; ut, hæ *Literæ*, *Nuptiæ*.
In *i*, indeclinabilia neutra sunt; ut, hoc *Gumi*, *Sinapi*.
In *i*, pluralia masculina sunt; ut, hi *Liberi*, *Posteri*.
In *o*, masculina sunt; ut, hic *Sermo*, *Mucro*. Hæc *Caro*, *Carnis*, femininum est. *Bubo* dubium.
In *do* & *go*, finientia sunt generis feminini; ut, hæc *Imago*, *Dulcedo*.
Excipe masculina; hic *Ordo*, *Udo*, *Harpago*, *Cardo*, *Cudo*, *Ligo*.
Item dubia; hic vel hæc *Margo*, *Cupido*.
Et neutrum; hoc *Pondo*, indeclinabile.
In *io*, verbalia, & his similia feminina sunt; ut, hæc *Cantio*, *Ratio*.
Hic *Scipio*, *Titio*, *Pugio*, masculina sunt.
In *u*, & *y*, neutra sunt; ut, hoc *Cornu*, *Genu*, *Moly*.
In *c*, neutra sunt; ut, hoc *Lac*. Hoc *Halec* in singulari neutri; hæ *Haleces*, in plurali feminini generis est.
In *t*, neutra sunt; ut, hoc *Caput*, *Occiput*, *Sinciput*.
In *l*, neutra sunt; ut, hoc *Animal*, *Mel*, *Fel*.
Excipe tria masculina; hic *Sal*, *Sol*, *Mugil*.
Et dubia, hic & hæc *Vigil*, *Pugil*, *Præsul*.
In *em*, indeclinabile omnis generis est; ut, *Totidem*. Neutrum est *Tantundem*.

In

In *um*, neutra sunt; ut, hoc *Templum*, *Regnum*.
In *an*, masculina sunt; ut, hic *Titan*.
In *en*, neutra sunt; ut, hoc *Flumen*, *Numen*.
Excipe masculina, hic *Pecten*, *Lichen*, *Ren*, *Attagen*, *Splen*, *Lien*.
In *in*, masculina sunt; ut, hic *Delphin*.
In *on*, masculina sunt; ut, *Dæmon*.
Excipe feminina, hæc *Aëdon*, *Alcyon*, *Icon*, & *Sindon*.
Item neutra Græca, quæ Latini vertunt in *um*; ut, hoc *Barbiton*, *Parergon*, *Colon*, &c. Et dubium *Python*.
In *ar*, neutra sunt; ut, hoc *Calcar*, *Laquear*.
Excipe masculina; ut, hic *Lar*, *Salar*: Et dubium *Nar*.
In *er*, masculina sunt; ut, hic *Ager*, *Imber*.
Excipe neutra; hoc *Piper*, *Papaver*, *Zinziber*, *Cicer*, *Uber*, *Iter*, *Verber*, *Spinter*, *Tuber*, *Ver*, *Cadaver*, *Cancer*, pro morbo. *Laver* femininum. *Linter* dubium.
In *ir*, masculina sunt; ut, hic *Vir*, hoc *Hir* neutrum est, *Martyr*, commune.
In *or*, masculina sunt; ut, hic *Amor*, *Rumor*.
Excipe neutra; ut, hoc *Cor*, *Æquor*, *Ador*, *Marmor*; & femininum *Arbor*.
In *ur*, neutra sunt; ut, hoc *Guttur*, *Ebur*.
Excipe tria masculina, hic *Vultur*, *Turtur*, *Turfur*; & dubium, *Anxur*, id est, tam masculini quàm neutri, *Fur* commune.
In *as*, tertiæ declinationis feminina sunt; ut, hæc *Civitas*, *Pietas*.
Excipe neutra, hoc *Vas vasis*, *Fas*, *nefas*, *Ceras*, *Artocreas*, *Erysipelas*.
Et masculina, hic *As assis*, *Adamas*, *Elephas*, & *Acragas*, hic & hæc *Arcas* commune.
In *as*, primæ declinationis masculina sunt; ut, hic *Tiaras*, *Pharias*.
In *es*, tertiæ & quintæ declinationis feminina sunt; ut, hæc *Apes*, *Merces*, *Facies*.

Mascula sunt aries, paries, bes, limes & ames,
Et tudes, fomes, poples cum palmite stipes;
Et trames, termes, verres, cum cespite gurges,
Pes cum compositis sonipes, lebes atque tapesque,
Et magnes, vepres, conjunges, omnibus hisce.

Dies dubii generis est, id est, in singulari masculini & feminini, in plurali tantùm masculini,
Composita à dies tantùm masculina sunt; ut, hic *Meridies*, *Semidies*, *Sesquidies*.
Neutra sunt, hoc *Æs*, *Cacoëthes*, *Hippomanes*, *Nepenthes*, *Panaces*.
In *es*, Græca primæ declinationis masculina sunt; ut, hic *Aromatites*, *Pyrites*.

N. B. No-

N.B. Nomina in es pluralis numeri tantùm, cujus generis sint, ex Heteroclitis, sive Anomalis peti potest.

In Is, feminina sunt; ut, hæc *Clavis, Vestis, Tyrannis*.

MAscula sunt piscis, collis, callis, sotularis,
Glis, vermis, vectis, postisque & acinacis, orbis,
Et panis, penis, pulvis, fustis, cinis axis,
Et sanguis cucumis, fascis, cenchris quoque follis,
Et torris, cassis, delphis, vomis, lapis, ensis,
Et semis, crinis, sic mugilis, unguis, aqualis.
Sic mensis, caulis, funis, compostaque ab asse,
Semissis, tressis, centussis, quinsilis atque.

Dubia sunt hic vel hæc *Finis, Clunis, Corbis, Canalis, Amnis, Anguis, Halcyonis, Torquis*.

In os masculina sunt; ut, hic *Flos, Ros*.

Excipe Neutra, hoc *Chaos, Argos, Melos*, Epos, *Sophos, Os* oris, & *Os*, ossis.

Item Feminina, hæc *Arbos, Cos, Dos*.

In Us, secundæ vel quartæ declinationis masculina sunt; ut, *Dominus, Sensus*.

Excipe Feminina, hæc *Domus, Humus, Alvus, Vannus, Colus, Tribus, Eremus, Crystallus, Periodus, Manus, Acus. Idus, Papyrus, Methodus, Porticus, Abyssus, Diphthongus, Synodus, Nardus, Dialectus, Byssus, Costus, Antidotus, Arctus. Et alia multa usu discenda.*

Item Dubia hic vel hæc *Carbasus, Grossus, Atomus, Penus, Lecythus, Pharus, Specus, Paradisus, Intybus, Phaselus, Pampinus, Arcus, Barbitus, Smaragdus, Pampinus*.

Et duo Neutra, hoc *Pelagus, Virus*.

Ficus pro arbore & fructu femininum; pro morbo masculinum est. *Vulgus*, Masculinum & Neutrum.

In Us, tertiæ declinationis neutra sunt; ut, hoc *Tempus*.

Excipe Feminina hæc *Pecus, dis, Palus, dis, Subscus, Salus, Senectus, Juventus, Servitus, Virtus, Incus, Tellus*.

Et Masculina, hic *Lepus, Mus, Tribus, Antipus*, & alia ex πȣ̃ς ποδὸς composita, præter *Lagopus*, quod femininum est. *Sus*, commune, *Grus*, dubium est.

In Aus, feminina sunt; ut hæc *Laus, Fraus*.

In S, præcedente consonante feminina sunt; ut, hæc *Urbs, Hyems*.

Excipe Masculina hic *Mons, Pons, Fons, Seps* pro serpente, *Gryps, Chalybs, Quadrans, Triens, Dodrans, Hydrops, Æthiops*; *Dens*, cum compositis, ut, *Bidens*, &c Sic *Oriens, Occidens*, substantivè posita.

Item Dubia, hic vel hæc *Forceps, Adeps, Rudens, Frons, tis, Scrobs, Serpens, Stirps*.

Et

Et communia; hic & hæc *Auceps*, *Municeps*, *Particeps*.

Animans omnis generis est: sed sæpius, fœmininum vel neutrum.

In X, præcedente consonante feminina sunt; ut, hæc *Falx*.

Excipe masculina, *Quincunx*, *Septunx*, *Deunx*.

Et dubia *Lynx* & *Calx*, pro calcaneo aut percussione.

In *ax* feminina sunt; ut, hæc *Fornax*, *Pax*.

Masculina sunt hic *Abax*, *Thorax*, *Nycticorax*, *Storax*, *Mystax*, *Dropax*: hic vel hæc *Lymax* dubium.

In *ex* feminina sunt; ut hæc *Lex*, *Forfex*.

Dubia sunt, hic vel hæc *Cortex*, *Silex*, *Imbrex*, *Pumex*, *Obex*, *Culex*.

Communia sunt, hic & hæc *Exlex*, *Illex*, *Index*, *Aruspex*, *Opifex*.

Masculina sunt, hic *Pollex*, *Pulex*, *Grex*, *Codex*, *Podex*, *Vervex*, *Murex*, *Ramex*, *Rumex*, *Apex*, *Frutex*, *Vertex*, *Latex*; hoc *Atriplex* neutrum est.

In *ix* feminina sunt; ut, hæc *Nix*.

Excipe Masculina, hic *Fornix*, *Phœnix*, *Bombyx*, *Coccyx*, *Spadix*, *Oryx*, *Eryx*, *Sandix*, *Calix*, *Mastix*.

Item dubia *Sandyx*, *varix*, *onyx*, *sardonyx*.

In *ox* feminina sunt; ut, hæc *Nox*, *Vox*. Hic *Volvox*, masculinum est.

In *ux* feminina sunt; ut, hæc *Nux*, *Lux*. Hic *Tradux*, masculinum est.

De Generibus Nominum quæ ex Authoritate cognoscuntur,
Observanda est hæc Regula.

Nomen ab Authoribus diverso genere usurpatum, usurpari potest utrovis; ut, hic vel hæc *Bos*, *Canis*, *Limax*, &c.

DE NUMERO.

NUmeri sunt Duo, *Singularis*, qui rem unam significat; ut, *Puer*. Et *Pluralis*, qui res plures significat; ut, *Pueri*.

DE FIGURA.

FIguræ sunt Duæ *Simplex*, quæ ex nullo componitur; ut, *Doctus*. Et *Composita*, quæ componitur ex alio; ut, *Indoctus*.

Quatuor modis componuntur nomina.
- Ex duobus rectis; ut, *Res-publica*.
- Ex duobus obliquis; ut, *Hujus-modi*.
- Ex recto & obliquo; ut, *Pater-familias*.
- Ex obliquo & recto; ut, *Juris-peritus*.

DE

DE CASU.

CAsus est declinationis gradus.
Casus nominum sunt sex.
Nominativus, qui rem nominat.
Genitivus, qui cæteros gignit.
Dativus, quô quid cuipiam attribuimus.
Accusativus, quô aliquid accusari, & causa fieri ostendimus.
Vocativus, qui vocationem, salutationemque dicit.
Ablativus, quô quippiam ab aliquo auferri significamus.
Casus dividuntur, in Rectos & Obliquos.

Recti sunt duo. } *Nominativus* & *Vocativus* } Sic dicti, quia à fronte Verborum construuntur.

Obliqui sunt quatuor. } *Genitivus* *Dativus* *Accusativus* *Ablativus* } Sic dicti, quia à tergo Verborum construuntur.

DE DECLINATIONE.

DEclinatio, est inflexio dictionis per casus.
Declinationes nominum sunt quinque.
Prima, cujus Genitivus singularis terminatur, *æ* vel *es*; ut, *Musa*, *Musæ*, *Epitome*, *Epitomes*.
Secunda, cujus Genitivus singularis terminatur, *i*; ut, *Dominus*, *Domini*.
Tertia, cujus Genitivus singularis terminatur, *is*; ut, *Sermo*, *Sermonis*.
Quarta, cujus Genitivus singularis terminatur, *us*, vel *u*; ut, *Sensus*, *Sensûs*, *Genu*, *Genu*.
Quinta, cujus Genetivus singularis terminatur *ei*; ut, *Dies*, *diei*.

Regulæ Generales de Declinationibus.

I. NOmina composita ferè instar simplicium declinantur; ut, *Vir*, *i*. *Triumvir*, *i*.
Excipe, *Exsanguis*, *is*. *Unimanus*, *i*. *Centimanus*, *i*. *Capricornus*, *i*. *Angiportus*, *i*.

II. In compositis rectus casus tantùm declinatur; ut, *Tribunus-plebis*, *Tribuni-plebis*. Sic, *Pater-familias*, *Patris-familias*.

III. Si nomen ex duobus rectis copuletur, uterque declinabitur; ut, *Res-publica*, *Rei-publicæ*.

Excipe,

Excipe, *Alter-uter*, *Alter-utrius*, licet apud Ciceronem legatur; *Alterius utrius*, *Leo-pardus*, *Leo-pardi*, *Ros-marinus*, *Ros-marini*.

IV. Quotiescunque alter Nominativorum caret aliquo, eodem carebit tota dictio ex eo composita; hinc quia *Jus* caret *Genitivo*, *Dativo*, & *Ablativo* plurali, caret iisdem & *Jusjurandum*.

V. Neutra tres casus habent similes, Nominativum, Accusativum, & Vocativum; & in plurali desinunt in *a*.

VI. Vocativus utriusque numeri similis est Nominativo; ut, *Musa*, *ô Musa*.

Excipe Græca, quæ in Vocativo abjiciunt *s*; ut, *Æneas ô Ænea*, *Thomas ô Thoma*, *Boreas ô Borea*, *Andreas ô Andrea*, *Anchises ô Anchise*, *Pyrites ô Pyrite*, *Priamides ô Priamide*, *Tydeus ô Tydeu*, *Orpheus ô Orpheu*, *Achilles ô Achille*. Sic *Panthus*, *Oedipus*, *Melampus*, *Pallas*, *Tibris*, *Theseus*, *Paris*.

VII. Dativus & Ablativus plurales cujuscunque sint declinationis similes sunt; ut Dat. & Abl. *Musis*, *Dominis*, *Manibus*, &c.

Prima Declinatio.

PRima Declinatio quatuor terminationis habet, { a, e } ut { Musa, Epitome, } { as, es } ut { Boreas, Anchises.

Primæ declinationis Accusativus singularis *am*, syllabâ terminatur; ut, *Musam*.

Verùm à Nominativis in *as*, fit Accusativus vel in *am*, latinâ terminatione: vel in *an*, Græca: ut, *Boream* vel *Borean*. Ab *es* autem vel *en* exit tantum *en*; ut, *Anchises Anchisen*, nunquam *Anchisem*.

Ablativus *a* literâ terminatur; ut, ab hac *Musâ*. Nomina tamen in *e* aut *es*, Ablativum per *e* faciunt; ut, ab hac *Epitome*, ab hoc *Anchise*.

Genitivus pluralis exit in *arum*; ut, *Musarum*; interdum in *ûm* per syncopen; ut, *Æneadûm* pro *Æneadarum*.

Dativus & Ablativus plurales in *is*; ut; *Musis*, præter *Dea*, *mula*, *equa*, *liberta*, *ambæ*, *duæ*; quæ, Dativus & Ablativus faciunt in *abus*; ut, *Deabus*, *equabus*. *Filia* tamen *filiis* vel *filiabus*; *Nata natis* vel *natabus*.

Una, *nulla*, *alia*, *sola*, *tota*, *altera*, *utra*, *neutra*; nunc genitivum singularem faciunt in *ius*, dativum in *i*; ut, *Una*, *unius*, *uni*; apud priscos etiam in æ diphthongum exibant.

Adam & *Abraham* faciunt in Genitivo & Dat. *Adæ* & *Abrahæ*; Nonnunquam indeclinabilia sunt: Aliàs flectuntur latinè Adamus, Abrahamus.

Veteres pro *æ* dixerunt *ai*; ut, *Terrai* pro *terræ*, *Aulai* pro *aulæ*.

Secunda Declinatio.

Secunda declinatio habet quinque terminationes apud Latinos, Er, Ir, Ur, Us, Um, ut Magister. Vir. Satur. Dominus. Templum.

Et tres Græcorum, Os, On, Eus, ut Delos, Ilion, Orpheus.

Genitivus singularis Nominativo ferè syllabarum numero equalis est; ut, *Coluber, Colubri.*

Quædam crescunt in Genitivo & aliis obliquis; ut, Vir, Viri, Satur, i. Gener, i. Prosper, i. Puer, i. Asper, i. Adulter, i. Presbyter, i. Tener, i. Miser, i. Buteo, i. Gibber, i. Iber, i. Lacer, i. Socer, i. Liger, i. Liber, i.

Composita à *gero* & *fero* crescunt etiam; ut, Armiger, i. Ensifer i. Lucifer, i. Dapifer, i.

Quædam syncopen patiuntur, ut, Dexter, dexteri, vel dextri. Asper, asperi vel aspri.

Unus, ullus, nullus, solus, alius, totus alter, uter, neuter, in genitivo faciunt *ius* & dativo *i*; ut, *Unus, unius, uni, &c.*

Græca in *os*, faciunt in Genitivo *ô*, Accusativo *on*; ut, Androgeos, Androgeô, *Accus.* Androgeon.

Nomina in *us*, faciunt vocativum in *e*; ut, *Dominus, Domine.*

Excipe, Filius ô Fili, Deus ô Deus, Latinus ô Latinus, Fluvius ô Fluvius & Fluvie, Populus ô Populus & Popule, Chorus ô Chorus & Chore: Sic, *Vulgus, Lucus, Agnus*, tam in *us* quàm in *e* faciunt vocativum.

Nomina propria in *ius* faciunt vocativum in *i*; ut, *Mercurius, Mercuri, Terentius, Terenti, Gregorius Gregori, &c.*

Nomina tamen appellativa & adjectiva in *ius*, faciunt vocativum in *e*; ut *Tabellarius Tabellari*, *Pius, Pie.*

Genitivus pluralis exit in *orum*; ut, *Dominorum.* Exit & in *ôn* Græcorum servatâ terminatione; ut, *Cimmerion, Georgicôn.*

Tertia Declinatio.

Tertia declinatio quàm plurimas habet terminationes.

Genitivus tamen semper latinè in *is* syllabam exit; ut, *Labor, Laboris.*

Græca vero faciunt Genitivum vel in *os*, vel in *i*, vel in *ûs*: ut, *Pan, Panos, Achilles Achilli, Clio, Cliûs.*

De

De Terminationibus Ordine.

A.

NOmina Græca in *ma*, faciunt in Genitivo *matis*; ut, *Dogma, Dogmatis*.

E.

Nomina in *e* mutant *e* in *is*; ut, *Cubile, Cubilis, Mare, Maris*.

I. & Y.

Græca in *i* faciunt *is*, vel *ios*, vel *eos*, in genitivo; ut, *Sinapi, is, ios, eos. Gummi, is, ios, eos*; hæc duo tamen quasi indeclinabilia usurpantur à Latinis.

At *y* finita faciunt *yos*: ut, *Æpy, yos, Moly, yos*.

O.

Nomina in *o* addunt Genitivo *nis*; ut, *Sermo, sermonis, Mucro, mucronis*.

In *do* & *go* faciunt genitivo *inis*; ut, Grando, grandinis, Caligo caliginis, *His adde*. Homo, hominis, Nemo, neminis, Turbo, turbinis, (pro vento) Apollo, Appollinis.

Unedo tamen *unedonis*, *Anio anienis*, *Nerio nerienis*, *Caro carnis*, faciunt

Nomina Græca in *o*, feminina faciunt genitivum in *us*, & alios casus in *o*; ut, Io, ius, Manto, Mantus, Sapho, Saphus; *&c*. Talia sunt Dido, Alecto, Calisto, Clio, Clotho, Eccho, Erato.

C. & D.

Nomina *c* & *d*, genitivum faciunt diverso modo; ut, *Lac, lactis, Halec halecis, David, Davidis, Bogud, Bogudis*.

L.

Nomina in *l* adjungunt sibi *is* in genitivo; ut, *Animal, animalis, Vigil, vigilis, Sol, solis, Consul, consulis*. At *Mel, mellis* habet, *Fel, fellis*.

N.

Nomina in *n*, addunt genitivo *is*; ut, *Titan, Titanis, Splen, splenis, Delphin, delphinis, Memnon, Memnonis*.

Neutra in *en*, faciunt in genitivo *inis*; ut, *Flumen, fluminis, Lumen, luminis*. Et duo masculina *Pecten, pectinis*, *Flamen, flaminis*; Item composita à *cano*; ut, *Tibicen, tibicinis*.

Quædam nomina propria Græca in *on* faciunt in Genitivo *ontis*; ut, Phaëton, Phaëtontis, Phlageton, Phlagetontis, Demophoon, Demophoontis, Charon, Charontis, Horizon, Horizontis, Acheron, Acherontis.

Evan, *nomen Bacchi*, facit Evantis.

R.

Nomina in *r*, addunt genitivo *is*; ut, *Calcar, calcaris, Carcer, carceris, Martyr, martyris, Honor, honoris, Furfur, furfuris,* At Far, farris, Hepar, hepatis, facit.

Adjectiva in *cer*, faciunt in genitivo *cris*; ut, Acer, acris, Alacer, alacris.

Quæ in *ber* exeunt faciunt in genitivo *bris*; ut, Imber imbris, cum compositis, September Septembris, October, *&c.*

Excipe Iber iberis, Celtiber celtiberis, Mulciber mulciberis, Puber puberis, Uber uberis, Verber & suber.

Nomina latina in *ter* faciunt Genitivo *tris*; ut, Frater Fratris, Accipiter accipitris; & tria à Græcis deducta, Pater patris, Mater matris, Linter lintris.

Cætera Græca in *ter* regulariter addunt *is*; ut, Crater crateris, Æther ætheris.

Quædam irregulariter declinantur; ut, Later lateris, Cor cordis, Iter iteris & itineris, Jupiter Jovis.

Quatuor faciunt *oris*; Robur roboris, Jecur jecoris vel jecinoris, Femur femoris, Ebur eboris.

As.

Nomina in *as* faciunt in Genitivo *atis*; *Ætas ætatis, Pietas pietatis.*

Quædam variant; ut, Mas maris, As assis; hoc Vas vasis, hic Vas vadis.

Masculina Græca in *as*, faciunt *antis*; ut, Pallas pallantis, Gigas gigantis, Adamas adamantis, Elephas elephantis.

Græca feminina in *as*, faciunt *adis*; ut, Pallas palladis, Lampas lampadis, Arcas, *nomen populi,* Arcadis facit.

Es.

Nomina in *es* mutant *es* in *is*, in Genitivo; ut, *Clades cladis, Nubes, nubis.*

Quædam in *es* faciunt in *edis*; ut, Merces mercedis, Hæres hæredis, Præs prædis, Pes pedis: Sic composita, Quadrupes, Cornipes.

Quædam in *eris*; ut, Ceres cereris, Æs æris, *Pubes* puberis, Impubes, impuberis.

Quædam in *etis*; ut, Locuples, locupletis, Quies quietis, Lebes lebetis. Sic Tapes, dares, mansues, teges, seges, interpres, præpes, paries, abies, indiges, aries, perpes, teres, hebes; & alia multa Græca.

Quædam in *is* vel *etis*; ut, Chremes chremis vel chremetis, Dares, daris vel daretis: Sic Laches, Hermes, Thales.

Quæ-

Quædam in *idis* ; ut, Obses obsidis. Sic Deses, *Præses*, Reses, quæ *sedeo* componuntur.

Quædam in *itis* ; ut, Miles militis, cocles, Dives. veles, Satelles, sospes, præstes, antistes, fomes, pedes, hospes, ales, limes, eques, gurges, palmes, poples, merges, termes, cespes, comes, superstes, trames, stipes, tudes, ames. Bes bessis format.

Is.

Nomina in *is* retinent *is* in Genitivo ; ut, *Clavis clavis*, *Messis messis*.

Quædam in *is*, faciunt Genitivum in *eris* ; ut, Pulvis pulveris, Cinis cineris, Cucumis, eris, Vomis, eris.

Quædam in *idis* ; ut, Cuspis cuspidis, Cassis cassidis, Lapis, dis : Sic & alia Græca, Chlamys, Paris, Colchis.

Quædam Græca in *idis* vel *idos* ; ut. Æneis Æneidis vel Æneidos : Sic Syrtis, *Phorcynis*, Amaryllis, Dôris, Pyramis, Tigris, Tyrannis.

Alia in *ios*, *yos*, & *entis* ; ut, Genesis geneseos, Tetys tetyos, Simois Simoëntis.

Quædam in *is*, genitivum faciunt in *inis* ; ut, Sanguis sanguinis, Pollis pollinis, Salamis salaminis, Phorcys phorcynis; Delphis, Eleusis.

Quædam in *itis* ; ut, Dis ditis, *Lis* litis, Quiris quiritis, Samnis samnitis, Charis charitis.

Glis facit gliris, Semis semissis.

Os.

Nomina in *os*, faciunt Genitivum in *oris* ; ut, *Flos floris*, *Glos gloris*, *Mos moris*, *Ros roris*.

Quædam faciunt Genitivo *otis* ; ut, *Cos cotis*, *Dos dotis*, *Nepos*, *Pronepos*, *Sacerdos*, *Compos*, *Impos*, *Rhinoceros*, *Monoceros*.

Quædam faciunt Genitivo *ois* ; ut, *Thos Thois*, *Minos minois*, *Tros* & *Heros*.

Quædam variant ; ut, *Os oris*, *Os ossis*, *Bos bovis* ; *Custos custodis*.

Us.

Neutra in *us*, faciunt Genitivum in oris ; ut, *Tempus temporis*, *Littus littoris*, hic *lepus leporis* : Sic etiam comparativa neutra in *us* ; ut, *Melius melioris*, *Pejus pejoris*.

Quædam faciunt Genitivo *eris* ; ut, *Vulnus vulneris*, *Ulcus ulceris*, *Olus*, *vellus*, *genus*, *Venus*, *viscus*, *acus*, *fœdus*, *scelus*, *pondus*, *munus*, *onus*, *sidus*, *latus*, *opus*, *vetus*, *funus*, *rudus*, *glomus*.

Quædam faciunt Genitivo,
- *Vdis*; Incus, incudis, Pecus, *femininum*, pecudis, Palus, subscus.
- *Vris*; Jus juris, Mus, muris, tellus, crus, pus, rus, plus, thus, ligus. Grus tamen habet gruis, & Sus, suis.
- *Vtis*; Virtus, virtutis, Juventus, juventutis; Senectus, servitus, salus, intercus.
- *Vntis*; Amathus, amathuntis; Opus, Trapezus, &c.

Composita à πȢ̀ς faciunt *odis*; ut, Tripus, tripodis, Melampus, Lagopus. Sic Oedipus, Polypus, quæ etiam per secundam declinationem flectuntur.

Laus & Fraus, laudis & fraudis habent.

Bs. Ms. Ps.

Nomina in *bs, ms, ps*, interserunt *i*, in Genitivo; ut, *Arabs, Arabis, Hyems, hyemis, Stips, stipis.*

Polysyllaba in *bs*, aut *ps*, mutant *e*, in *i*; ut, Cælebs, cælibis, Forceps forcipis, Manceps, municeps, particeps, princeps. Sic Anceps, ancipitis, Præceps, Biceps, & Triceps, cæteraque composita à caput.

Cynips habet cyniphis, Gryps, gryphis.

Quædam in *ops* faciunt Genitivum in *opis*; ut, Æthyops, Æthyopis; Cecrops, dolops, inops, ops, pelops, cyclops, cercops, hydrops.

Ns. Rs, Ls.

Nomina in *ns, rs, ls*, faciunt in Genitivo *tis*, ablata *s*; ut, *Mons montis, Mors mortis, Puls pultis.*

Nonnulla faciunt *dis*, Genitivo; ut, Glans glandis, Juglans juglandis, Frons frondis *pro ramo*, Lens lendis, *pro verme*, Nefrens Libripens. Composita item a *cor*; ut, Concors concordis, Discors, Misericors, Vecors.

Participium *iens* facit *euntis*, cum compositis; ut, Abiens abeuntis, Adiens, exiens, iniens, obiens, prodiens, *&c.* Sic Quiens & Nequiens: Ambiens tamen & superbiens, ambientis & superbientis.

T.

Nomina in *t*, faciunt genitivum in *tis* mutatâ *u* in *i*; ut, *Caput capitis, Occiput occipitis, Sinciput sincipitis.*

X.

Nomina in *x*, præcedente consonante mutant *x* in *cis*; ut, *Falx falcis, Arx arcis, Merx, Lynx, Quincunx, &c.*

Græca nomina hujus terminationis, *gis* vel *gos* ferè faciunt Genitivo; ut, Phalanx phalangis, Meninx, Syrinx, Sphyx.

Ax.

Nomina in *ax*, faciunt Genitivum in *acis*; ut, *Fornax fornacis, Au-*

Audax, *Fallax*, *Nycticorax*, *Fax*, *facis*, *Harpax* tamen *harpagis* facit.

Quædam in *actis*, Anax Anactis, Astyanax & Hippotam, Bibrax, Hylax.

Ex.

Nomina polysyllaba in *ex*, faciunt *icis* Genitivo ; ut, *Judex judicis*, *Forfex forficis*, *Frutex*, *Pollex*.

Quædam Genitivo *ecis* ; Vervex vervecis, Fax, Celex, Myrmex, Halex, Nex, Resex.

Quædam Genitivo *egis* ; *Lex legis*, Rex, Prorex, Grex, Lelex, Aquilex.

Remex *facit* remigis, Senex senis, Supellex supellectilis.

Ix.

Nomina in *ix*, faciunt Genitivum in *icis* ; ut, *Cervix cervicis*, *Felix felicis*, *Lodix*, *Natrix*, *Lotrix*, &c.

Quædam in *igis*, ut, Strix Strigis, Mastix mastigis, Bituris, Ambiorix, *&c.* Nix, *habet*, nivis.

Ox.

Nomina in *ox*. faciunt Genitivum in *ocis* ; ut, *Vox vocis*, *Ferox ferocis*, *Velox*, *Præcox*, *Cappadox*.

Allobrox allobrogis Nox, noctis, Pernox, pernoctis.

Ux.

Nomina in *ux*, faciunt Genitivum in *ucis* ; ut, *Dux ducis*, *Crux crucis*, *Nux nucis*, *Lux lucis*.

Faux faucis, Conjux conjugis facit.

Yx.

Nomina in *yx*, faciunt Genitivum in *ygis* vel *ygos* ; ut, Japax japygis, vel japygos, Jazyx, Oryx, Phryx, Styx, Coccyx coccygis.

Quædam in *ycis* ; ut, Calyx calycis, Sandyx, Eryx, Bombyx, Bebryx, & Ceyx.

ACCUSATIVUS.

Accusativus singularis exit in *em* ; ut, *Sermo Sermonem*.

Nomina Græca crescentia faciunt Accusativum in *a* ; ut, Pan, pana, Crater cratera, Hector hectora, Lampas lampada, Thorax thoraca.

Quædam in *im* tantum ; ut, Vis vim, Cucumis cucumim, Ravis ravim, Tussis tussim, Sitis sitim, Amussis Amussim : Sic Hæresim, Philim, Diœcesim, Magudarim, Charybdim, Ararim, Tyberim, Præsepim, Sinapim.

Quædam etiam in *in*; ut, *Daphnis daphnim* vel *daphnin*, *Paris parin*, *Ibis ibin*. Sic *Poësis*, *Metropolis*, &c.

Quædam in *im* & *em* terminantur; ut, *Buris burem & burim*, *Navis navem & navim*. Sic *Pelvis*, *Clavis*, *securis*, *Puppis*, *Torquis*, *Turris*, *Restis*, *Febris*, *Bipennis*, *Aqualis*, *Pestis*, *Sementis*, *Strigilis*.

ABLATIVUS.

Ablativus singularis regulariter in *e* definit; ut, *Tempus tempore*.

I. Excipe quæ per *i* tantum faciunt Ablativos.

(1.) Nomina quorum Accusativus exit in *im* & *in*; ut, *Charybdis charybdi*, *Sitis siti*, &c.

(2.) Adjectiva in *is* & *er*; ut, *Fortis forti*, *Acer acri*.

(3.) Mensium nomina tertiæ declinationis; ut, *September Septembri*.

(4.) Neutra in *e*, *al*, & *ar*, desinentia; ut, *Cubile cubili*, *Animal animali*, *Calcar*, *ri*. Præter *jubar*, *far*, *nectar*, *hepar*, quorum Ablativi sunt *jubare*, *farre*, *nectare*, *hepate*.

(5.) Hæc item septem; *Memor*, *i*. *Par*, *i*. *Vigil*, *i*. *Artifex*, *ci*. *Strigilis*, *i*. *Plus*, *pluri*, *Canalis*, *i*. quibus adde, *Properans*, *ti*, *Crepitans*, *ti*.

II. Excipe, quæ per *i* & *e* promiscuè faciunt Ablativos.

(1.) Nomina, quorum Accusativus exit in *em* & *im*; ut, *Puppis puppe vel puppi*, &c.

(2.) Comparativa in *or* & *us*; ut, *Doctior*, *re vel ri*, *Melius*, *re vel ri*.

(3.) Adjectiva omnis generis; ut, *Felix*, *ce vel ci*, *Prudens*, *te* vel *ti*. Præter septem hæc, *Pauper*, *Degener*, *Uber*, *Senex*, *Comes*, *Hospes*, *Sospes*; quæ per *e* tantùm faciunt Ablativum.

(4.) Appellativa quædam; ut, *Finis*, *fine vel fini*, *Fustis*, *e* vel *i*, *Pugil e* vel *i*, *Imber*, *bre*, vel *bri*. *Unguis*, *e*, vel *i*. *Avis*, *e*, vel *i*. *Postis*, *e*, vel *i*. *Vectis*, *e*, vel *i*. *Neptis*, *e*, vel *i*. *Tridens*, *te*, vel *ti*. *Classis*, *e*, vel *i*. *Amnis*, *e*, vel *i*. *Ignis*, *e*, vel *i*, *Anguis*, *e*, vel *i*. *Civis*, *e* vel *i*. *Supellex supellectile*, vel *li*.

(5.) Par cum compositis; ut, *Compar compare* vel *ri*.

Nominativus Pluralis.

Neutra, quorum Ablativus singularis exit in *e* tantùm, vel *e* & *i*. Nominativum pluralem formant in *ia*; ut, *Mari Maria*; *Felice* vel *ci*, *Felicia*. Præter *Vetera*, *Plura* vel *pluria*, *Aplustra* vel *aplustria*. Et comparativa; ut, *Meliore*, vel *ri*, *Meliora*, *Fortiore*, vel *ri*, *Fortiora*.

Ge-

Genitivus Pluralis.

Per *ium* faciunt Genitivum pluralem.

I. Quorum Ablativus singularis exit in *e* tantùm, vel in *e* & *i*, simul; ut, *Animali, animalium*; *Imbre* vel *bri, imbrium.* Præter, *Veterum, uberum, vigilum, inopum, memorum, pugilum, participum, artificum, supplicum, degenerum.* Item gradus comparativos; ut, *Meliorum, majorum, minorum.*

II. Quorum Nominativi singulares, duabus consonantibus finiuntur; ut, *Trabs trabium, Seps sepium*; *Arx arcium.* Quibus accedunt hæc simplice consonante finita: *Lar, larium*; *Glis glirium, As assium, Vas vadium, Mas marium*; sic *nox, mus, nix, faux, dos, lis, Os ossium, Cor, cordium.*

Excipe *Hyemum, Principum, Consortum, Municipum, Inopum, Participum, Forcipum, Clientum, Cælibum, Parentum.*

III. Non crescentia in Genitivo; ut, *Collis collium*; *Clades cladium.*

Excipe *Canis canum, Vates vatum, Juvenis juvenum*; sic *Panum, Apum, Opum, Volucrum, Prolum, Sobolum, Indolum, Lemurum, Cœlitum, Procerum, Opum, Primorum,* &c.

IV. Composita ab *uncia*; ut, *Quicunx quicuncium, Septunx septuncium.*

Quædam Syncopen admittunt; ut, *Sapientûm,* pro *Sapientium*; *Agrestûm,* pro *Agrestium.*

Quædam modò in *ium* modò in *um* apud Authores reperiuntur; ut, *Paludium paludum, Fornacium fornacum, Volucrum volucrium.*

Genitivus Græcus exit in *ῶν*, quod latini, cùm suo more declinant, in *um* vertunt; ut, *Epigrammatῶν, Epigrammatum*: *Hæreseῶν, hæreseum.* &c.

Dativus Pluralis.

Dativus pluralis in *ibus* exit; *Sermonibus*; *Bos*, tamen *bobus* vel *bubus* facit.

Græca neutra in *ma* desinentia, in *is* syllabam frequentiùs exeunt, quam in *ibus*; ut, *Poëma, poëmatis* & *poëmatibus*; *Diploma, diplomatibus* & *diplomatis.*

Accu-

Accusativus Pluralis.

Accusativus pluralis in *es* syllabam exit; ut, *Sermones*; Exit etiam plerumque in *is* vel *ium*, cùm Genitivus desinit in *ium*; ut, *Urbium urbes*, *Fontium fonteis*.

Accusativus Græcus plurales in *as* desinit, si Accusativus singularis exit in *a*; ut, *Troa Troas*, *Cratera crateras*.

Quarta Declinatio.

QUarta Declinatio duas habet terminationes *us* & *u*; ut, *Sensus*, *Genu*.

Dativus & Ablativus plurales exeunt in ibus; ut, *Sensibus*.

Excipe *Partus*, *specus*, *lacus*, *artus*, *tribus*, *acus*, *ficus*, *quercus*, *veru*, quæ *ubus* faciunt; ut, *Partubus specubus*, *lacubus*, &c. *Artus* verò, *quæstus* & *portus*, tam in *ibus* quàm *ubus* mittunt; ut, *Artibus* vel *artubus*, *Quæstibus* vel *quæstubus*, *Portibus* vel *portubus*.

Quinta Declinatio.

QUinta Declinatio unam habet terminationem *es* tantùm; ut, *Dies*, *Res*.

Dativus & Ablativus plurales in *ebus* exeunt; ut, *Rebus*, *Diebus*.

De ANOMALIS seu HETEROCLITIS.

ANomala dicuntur inæqualia, quòd iis quæ regularia sunt, non sint æqualia.

Heteroclita nominantur, quæ aliter declinantur; sed usurpantur pro quibusvis anomalis.

Heteroclita triplicia sunt.

Alia *Variantia*, aut genus aut declinationem: aut genus & declinationem simul.

Alia *Deficientia*, vel numero, vel casu.

Alia *Abundantia*, vel Substantiva, vel adjectiva.

Variantia Genus.

VAriantia Genus dicuntur illa, quæ in plurali vel genus mutant, vel aliud simul assumunt; (aliàs, *Genere inæqualia*, dicuntur.)

Quædam in singulari sunt *Masculina*, in plurali *Neutra*.

Singulariter.	*Pluraliter.*
Hic Dindymus.	*Hæc* Dindyma.

Sin-

Singulariter.	*Pluraliter.*
Hic Avernus.	*Hæc* Averna.
Hic Ismarus.	*Hæc* Ismara.
Hic Mænalus.	*Hæc* Mænala.
Hic Taygetus.	*Hæc* Taygeta.
Hic Tartarus.	*Hæc* Tartara.
Hic Massicus.	*Hæc* Massica.
Hic Sibilus.	*Hæc* Sibila.
Hic Pangæus.	*Hæc* Pangæa.
Hic Tenarus.	*Hæc* Tenarus.
Hic vel *hæc* Carbasus.	*Hæc* Carbasa.
Hic Locus.	*Hi* Loci, *hæc* loca.
Hic Jocus.	*Hi* Joci, *hæc* joca.
Hic Cetus.	*Hi* Ceti, *hæc* cete.

Quædam in singulari sunt *Feminina*, in plurali *Neutra.*

Hæc Pergamus.	*Hæc* Pergama.
Hæc Supellex.	*Hæc* Supellectilia (si inveniatur.)

Quædam in singulari sunt *Neutra*, in plurali *Masculina.*

Hoc Elysium.	*Hi* Elysii.
hoc Cœlum.	*hi* Cœli.
hoc Argos.	*hi* Argi.
hoc Colchos.	*hi* Colchi.
hoc Porrum.	*hi* Porri.
hoc Clathrum.	*hi* Clathri.
hoc Cicer.	*hi* Ciceres.
hoc Siser.	*hi* Siseres.

Quædam in singulari sunt *Neutra*, in plurali *Masculina* & *Neutra.*

Hoc Frænum.	*Hi* Fræni. *hæc* fræna.
hoc Filum.	*hi* Fili, *hæc* fila.
hoc Rastrum.	*hi* Rastri, *hæc* rastra.
hoc Capistrum.	*hi* Capistri, *hæc* capistra.
hoc Plus.	*hi* & *hæ* Plures, *hæc* Plura.

Variantia Declinationem.

Variantia Declinationem dicuntur, quæ vel declinationem mutant, vel eâdem abundant; (aliàs dicuntur *Declinatione inæqualia*) Quædam variæ sunt Declinationis.

Vas, *vasis*, singulari numero est tertiæ declinationis.

Vasa,

Vasa, vasorum; plurali numero secundæ.

Jugerum, jugeri; singulari numero est secundæ declinationis.

Jugera, jugerum; plurali numero tertiæ: Interdum & *jugeris* Genitivo singulari, & *jugere* Ablativo legitur.

Laurus. Gen. *Lauri* & *laurûs*. Accus. *Lauros* & *laurus*; cæteri casus secundæ declinationis.

Colus. Gen. *Coli* & *Colûs*. Abl. *Colo* & *Colu*. Cæteri casus secundæ declinationis.

Quercus. Gen. *Querci* & *quercûs*. *Quercuum* & *quercorum*, cæteri casus quartæ.

Lacus. Gen. *Laci* & *lacûs*. Cæteri casus quartæ.

Cornus. Abl. *Corno* & *Cornu*. Cæteri casus quartæ

Variantia Genus & Declinationem.

Quædam in singulari *Neutra* sunt & *secundæ declinationis*; in plurali *Feminina* & *Primæ Declinationis*.

Singulariter.	*Pluraliter*.
Hoc Epulum.	*Hæ* Epulæ.
hoc Delicium.	*hæ* Deliciæ.
hoc Balneum.	*hæ* Balneæ, vel *hæc* balnea, orum.

Deficientia Numero.

Deficientia Numero sunt ea, quæ vel numero tantùm singulari, vel plurali solùm declinantur.

I. *Numero Plurali carent*.

1. Nomina propria; ut, *Jesus*, *Johannes*, *Maria*. At cùm in plurali reperiuntur, tunc Appellativorum naturam induunt; ut apud *Ovidium*, Et multos illic *Hectoras* esse puta.

2. Nomina metallorum; ut, *Aurum*, *argentum*, *ferrum*, *plumbum*.

3. Nomina frumentorum; ut, *Triticum*, *hordeum*.

4. Nomina leguminum; ut, *Pisum*, *faba*.

5. Nomina herbarum; ut, *Ruta*, *salvia*, *crocus*.

6. Nomina rerum, quæ adhibentur mensuræ aut ponderi; ut, *Butyrum*, *lardum saccharum*.

7. Nomina liquorum; ut, *Lac*, *oleum*, *acetum*.

8. Nomina virtutum & vitiorum; ut, *Justitia*, *avaritia*.

9. Nomina abstracta; ut, *Egestas*, *humanitas*, *juventus*.

10. Nomina artium; ut, *Grammatica*, *Rhetorica*, *Dialectica*.

11. Nomina librorum; ut, *Æneis*, *Ilias*, *Odyssea*.

12. No

12. Nomina elementorum; ut, *Ignis, aër, aqua, terra.*
13. Nomina ferè omnia quintæ declinationis; ut, *Fides, rabies, fames*, præter *Dies, res; Acies, Species, facies, meridies.*
Nonnulla tamen in plurali reperiuntur; ut, *Hordea, Avena, Farra; Fabæ, Lupini, Rosæ, Vina, Mella, Musta, Æra, Electra, Charitates, Spes, Memorias.*

II. *Appellativa Masculina quædam, his metris comprehensa.*

Vix plurale tenent, limus cum *sanguine fumus*
Et *fimus* & *mundus, muscus* cum *nomine, Pontus,*
Captbrum carcer, sopor & *pulvis, penus, uncus,*
Castus, ceu *cultus* pro auro, *ros* & *genuinus*
Hesperus, atque *Æther, Viscum* cum *Vespere* junge.
Quædam tamen reperiuntur in plurali; ut, *Fumos, Pulveres, Rores, Sanguinum.*

III. *Feminina numero Plurali carentia.*

Feminea in numero tantùm usurpanda Priori.
Gloria, fama, lues, pix, galla, fames, fuga, vita.
Culpa, strues, pax, gaza, salus, cumque *indole, arêna.*
Mors, tussis, proles, tabes, labes, sobolesque;
Talio, cum *cholera, sitis* atque *humus,* & *pituita,*
Lux, plebs, jungantur pubes, contagio, bilis.
In plurali nonnulla reperiuntur; ut, *Fugas, Paces, Gazas, Vitas, Arenas, Mortes, Labes, Pices, Soboles, Lucibus.*

IV. *Neutra plurali Numero deficientia.*

Hæc tibi neutra damus numero spolianda secundo:
Hir, cænum, fel, pus, ver nectar : ador nihil hepar,
Nil, jubar, & *nihilum, gluten, vulgus, pelagusque,*
Ævum, sal, barathrum cum *manna, mammona, pascha.*
Justitium, fænum, virus, cum *mane necessum.*
Atque *necesse, solum, solium, fas, instar* & *halec,*
Adde *nefas, lethum, vitrum, viscum* atque *macellum,*
Et *nitrum, spicum, sinumque, geluque, solumque:*
Atque *lutum*: sunt his qui longè plura notarunt.
Quædam interdum occurrunt in plurali; ut, *Sola, Fæna, Ævis, Salibus.*

I. *Singulari Numero Carent.*

1. Nomina propria urbium, quæ numero multitudinis vel in *i*, vel in *æ*, vel in *a*, exeunt; ut, *Parisii, orum*; *Athenæ, arum*; *Ecbatana, orum*. Item *Sardis, ium*; *Trallis, ium*.

2. Numeralia distributiva; ut, *Bini, terni, quaterni*.

3. Numeralia cardinalia; ut, *Duo, tres, quatuor, centum, ducenti*.

4. Nomina festorum; ut, *Saturnalia, Bacchanalia*.

5. Nomina librorum; ut, *Bucolica, orum*; *Georgica, orum*; *Biblia, orum*.

6. Nomina ludorum; ut, *Apollinares, Megalenses*.

Obser. Distributivi numeri reperiuntur interdum in singulari; ut, *Binus, ternus, centenus*.

II. *Masculina tantùm Pluralia.*

Masculei generis sunt hæc pluralia tantùm,
Annales, sentes, cancelli, liberi, amores,
Vepres, carceribus, luceres, cani, lemures, &c,
Furfuribus, gemini, natales, cælitibus ceu
Manes & casses, superi loculi atque *penates.*
Cuique prius foret *As, majores* atque *minores*;
Primores, fasti vel *fastus* adde *quirites*
Et *pugillares, seres caresque, salesque,*
Atque *lares, pisces, signum,* ceu *menstrua menses,*
Atque *fori, fasces, proceres,* sic *postori & antes,*
Mores inferi & *ambo* dabis sic *codique* [illegible].

Nonnulla aliquando reperiuntur in singulari; ut, *Artus, Cancellis, Quiritis, Salis, Annalem, Manem, Optimatem, Procerem, Cælite, Vepre, Primori.*

III. *Feminina tantùm Pluralia.*

Hæc muliebria sunt tantùm pluralia, *grates,*
Suppetiæ, cunæ, charites, latebræ, phaleræque.
Antiæ & *ambages, Alpes argutiæ* & *ædes,*
Præstigiæ, Exquiliæ, bigæ cum *fratribus, idus,*
Et *decimæ inficiæ, nugæ scalæque, forcesque,*
Copiæ & *antennæ Gades, diræ,* atque *calendæ.*
Feriæ & *exequiæ, gingivæ, literæ* & *antæ.*
Et *decretales, inimicitiæ* quoque, & *aræ,*
Næniæ & *illecebræ genæ, opes, nonæ* atque *tenebræ,*

Exu-

Exuviæ, induviæ, paleæ, salebræ, scatebræque,
Cum *valvis tricæ, thermæ,* cum *naribus* atque
Blanditiis & compedibus, cum *sordibus,* adde
Clitellæ, fores, fortunæ divitiæque,
Gratiæ, & insidiæ, sic *antes reliquiæque,*
Quisquiliæ, tricæ, mappæque, minæque, plagæque,
Nuptiæ, & excubiæ, cum *primis, primitiisque,*
Inferiæ, & scopæ, partes si facto fiat.

Quædam in singulari reperiuntur; ut, *Latebra, Argutia, Biga, Antenna, [illegible], Gingiva, Inimicitia, Nania, Illecebra, Palea, Salebra, Scalebra, Blanditia, Fortuna, Gratia, Mappa, Alpem, Ædem, Scalam, Forem, Ambage, Compede, Sorde, Sorte.*

IV. *Neutra tantùm Pluralia.*

Tantùm pluralis numeri sunt neutra, *juga, arma,*
Ostrea cum *rostris, effata, crepundia, Bactra,*
Exta, cibaria tesqua, ceraunia, classica, lustra.
Cum *castris, flabris, cunabula, justa, pudenda,*
Transtra, verenda, bona, & præcordia, munia, liba.
Addes cum *paraphernis, auleis, Ilebanisque,*
Et *comitia cum spoliis, bellaria, serta,*
Ostia, sic *carchesia,* sic *vinacea flexus.*
Cuncta secundi hæc *sunt*, ut *seria* pluraque jungunt:
Ilia sic *ternæ,* ceu *lumina mœnia* sicut,
Pugillaria uti *sponsalia millia* junge
Et *vetera* atque *mapalia,* sic *magalia* flecto.

Aliqua in singulari reperiuntur; ut, *Aulæum, Spolium, Ostium, Classicum, Navale, Penetrale, Ile, Jugo, Transtro, Libo, Mapali.*

Deficientia Casu.

Deficientia Casu sunt, quæ vel sub una terminatione omnibus casibus serviunt, vel casu aliquo destituuntur (aliàs dicuntur *Casu inæqualia.*

I. *Non Declinantur.*

1. Nomina in *i*; ut, *Gumi, Sinapi.*
2. Nomina numerorum à quatuor usque ad centum; ut, *Quatuor, quinque, centum.*
3. Nomina literarum; ut, *Alpha, Beta,* a b. c. d.
4. Nomina in *u*, non declinantur in singulari numero; ut, *Cornu, Veru.*

II. *Ap-*

II. *Aptota.*

Aptota appellantur indeclinabilia, quæ una sola terminatione contento sunt in omnibus casibus; ut, *Præsto*, *nihili*, *nihil*, vel *nîl*, *instar*, *ador*, *tot*, *quot*; *Pondo*, *pedum*, *nequam*, *nugax*, *hir*, *fas*, *nefas*, *necesse*, *frit*, *præsto*; Et composita *modi*; ut, *Hujusmodi*, *cujusmodi*. Sic etiam nomina peregrina & barbara quæ scilicet nec Latina sunt nec Græca; qualia sunt; *Job*, *Joseph*, *Jerusalem*.

III. *Monoptota.*

Monoptota appellantur, quæ uno tantùm casu declinantur; ut,

Obitee, *sponte*, *diu*, *noctu*, *natu impete jussu*
Astu cum *promptu*, *permissu*, *flamine* junge.
Est Ablativus cunctis his solus in usu.

Inficias, in Accusativo tantùm plurali reperitur.

IV. *Diptota.*

Diptota appellantur, quæ duobus tantùm casibus declinantur; ut,

Gen. Impetis.	*Abl.* Impete.
Gen. Spontis.	*Abl.* Sponte.
Gen. Verberes.	*Abl.* Verbere.
Gen. Jugeris.	*Abl.* Jugere.
Gen. Repetundarum.	*Abl.* Repetundis.
Nom. Plus.	*Gen.* Pluris.
Nom. Suppetiæ.	*Accu.* Suppetias.
Nom. Inferiæ.	*Accu.* Inferias.
Voc. Macte.	Macti.
Nom. Exspes.	*Voc.* ô Exspes.
Nom. Tabum.	*Abl.* Tabo.

Hæc tria *Verberis*, *Plus*, *Jugere*, in plurali numero declinantur integrè.

V. *Triptota.*

Triptota appellantur, quæ tribus tantùm casibus declinantur; ut,

No. Fors. *Vo.* ô Fors. *Ab.* Forte.
No. Lues. *Ac.* Luem. *Vo.* ô Lues.
No. Tantumdem *Ge.* Tantidem. *Ac.* Tantumdem.
No. hæ Grates. *Ac.* has Grates. *Vo.* ô Grates.
No. hæ Hyemes. *Ac.* has Hyemes, *Vo.* ô Hyemes.
No. Dica. *Ac.* Dicam. *Ac.* Dicas, &c.

VI. *Tetraptota.*

Tetraptota appellantur, quæ quatuor tantùm casibus declinantur; ut,

Ge. Pre-

Gen. Precis. *Dat.* Preci. *Accus.* Precem. *Abl.* Prece.
Gen. Vicis. *Dat.* Vici. *Accus.* Vicem. *Abl.* Vice.
Gen. Opis. *Dat.* Opi. *Accus.* Opem. *Abl.* Ope.
Gen. Jovis. *Dat.* Jovi. *Accus.* Jovem. *Abl.* Jove.
Vicis Opis & *Precis*, in plurali numero declinantur integrè.

VII. *Vocativo Carentia.*

Vocativo carent septem ista adjectivorum genera;

1. Interrogativa; ut, *Quis, qualis, quotus.*
2. Relativa; ut, *Qui, quæ, quod, talis.*
3. Distributiva; ut, *Quisque, unusquisque, quilibet.*
4. Partitiva pleraque; ut, *Quidam, nullus, alius,* &c. Non autem, *quicunque,* & *aliquis.*
5. Negativa; ut, *Nullus, nemo, neuter.*
6. Pronomina omnia; ut, *Ego, ille, iste*; præter *tu, meus, noster,* & *nostras.*
7. Ea omnia quorum Genitivus in *ius* definit; ut, *Alter, alteruter*; &c. *Solus*, tamen *totus*, & *unus* hinc excipienda.

Adjectiva quædam Defectiva; id est; Nominativo, Accusativo & Vocativo; *neutrius generis, in plurali numero carentia.*

PLurali Primo, Quarto, Quintoque carento
Neutrus generis, *Perpes, Præpesque Cicurque,*
Ales, Hebesque Teres, cum *Pauper, Degener, Uber;*
Pubis & *Impubis, Locuples,* & *Cuspide* nata,
Dives, Inops, Memor, atque *Reses*; cum *Deside Supplex*:
Junge *Bipes, Præsesque, Tripes, Veges* atque *Superstes.*

Pauper, Degener, Uber, Pubis, & *Impubis* videntur *Nominativo, Accusativo* & *Vocativo* neutri generis utriusque numeri carere.

Victrix & *Ultrix* in singulari tantùm feminini generis; in plurali sunt feminini & neutri; ut, hæ *Victrices* & hæc *Victricia.*

Plus in singulari *Substantivum* est tantùm neutrius generis, in plurali adjectivi naturam induit, & est omnis generis; ut, hi & hæ *Plures*, & hæc *Plura.*

SUBSTANTIVA NOMINA.

Partim terminatione, *partim* genere, *partim* declinatione, *abundantia*.

A.

ACinus i; acinum i.
Acus ùs, femininum; acus aceris neutrum, *pro tritici purgamento.*
Adagium ii; & adagio ônis.
Admonitus ûs, admonitum i; & admonitio ônis.
Affectus ûs; affectio ônis.
Alabaster & alabastrum i.
Alluvio ônis; alluvies ei.
Alvei seu alveare is; alvearium ii.
Amaracus & amaracum i.
Angiportus i & ûs, angiportum i.
Antidotum i; antidotus i *fem.*
Apes & apis is.
Aplustre is; aplustrum i
Appetitus ûs; appetitio onis, appetentia æ.
Araneus i; aranea, æ.
Arteria æ; arteria orum.
Avaritia æ; avarities ei.

B.

Bacchar aris; baccharis is.
Baculus & baculum i.
Balteus & balteum i.
Baptismus i; baptisma atis.
Beatitudo inis; beatitas âtis.
Blitum & blitus i.
Buccina æ; buccinum i.
Buxus i; buxum i.

C.

Caere indeclin; Ceres cereris.
Calamister tri; calamistrum tri.
Calcaneus i; calcaneum i.
Callum i; callus i.
Canister tri; canistrum tri.
Cannabis is; cannabum i.
Carrus i; carrum i.
Cassis idis; cassida æ.
Cataracta æ; cataractes æ.
Cepe indeclinabile; Cepa æ.
Cerasus i, & cerasum i.
Chirographus i, & chirographum i.
Cingulus i, & cingulum i.
Clypeus i, & clypeum i.
Cochlear is, cochlearium ii, cochleare is.
Colluvio ônis, colluvies ei.
Colocasia æ, colocasium ii.
Colostra æ, colostrum i.
Cometes & cometa æ.
Commentarius ii, commentarium ii.
Compages is, compago inis.
Concinnitas atis, concinnitudo inis.
Conclave is, conclavia is, *fem:* conclavium ii.
Confinium ii, confine is.
Consortium ii, consortio ônis.
Contagio ônis, contagium ii, contages is.
Cornu u, cornus i.
Cossus i, cossis is.
Costus i, costum i.
Crater ĕris, cratera æ.
Crepundia orum, crepundia æ.
Crocus i, & crocum i.
Crystallus i, *fem:* crystallum i.
Cubitus i, & cubitum i.

Culeus

Culeus i, & culeum i.
Cupido inis, cupiditas âtis.
Cyrene es, Cyrenæ arum.

D.

Delphin vel delphis inis, delphinus i.
Denarius i, & denarium i.
Descensus ûs, descensio ônis.
Despectus ûs, despectio ônis.
Dictamnus, seu dictamus i, dictamum i.
Digressus ûs, digressio ônis.
Diluvium ii, diluvies ei.
Dissensio ônis, dissensus ûs.
Dominatus ûs, dominatio ônis.
Dulcor ôris, dulcedo inis.
Duritia æ, durities ei, duritas âtis.

E.

Essedum i, esseda æ.
Eventus ûs, eventum i.
Exscensus ûs, exscensio ônis.

F.

Fasti orum, fastus uum.
Felis is, & feles is.
Fimus i, & fimum i.
Fulgetrum i, fulgetra æ.

G.

Galerus i, & Galerum i.
Ganea æ, ganeum i.
Gausape *indecl.* Gausapa æ, gausapum i, gausapes is.
Gibber eris, gibbus i, gibba æ.
Gobio onis, gobius ii.
Gryps phis, gryphus i.

H.

Hebdomada æ, hebdomas dis.
Hebenus i, & Hebenum i.
Helleborum i, & Helleborus i.
Hyssopus i, & Hyssopum i.

I.

Impulsus ûs, impulsio ônis.
Incestus ûs, incestum i.
Intybus, seu intubus i, intubum i.
Involucrum i, involucre is.
Israelita æ, Israelites æ.
Jussum i, jussus ûs.
Juventus utis, juventa æ.

L.

Laurus i, laurus ûs.
Ludius ii, ludio ônis.
Lusus ûs, lusio ônis.
Lupinus i, & lupinum i.

M.

Maceria æ, maceries ei.
Margarita æ, Margaritum i.
Materia æ, materies ei.
Mendum i, menda æ.
Modius ii, modium ii.
Mollities ei, mollitia æ, mollitudo inis.
Monitum i, monitus ûs, monitio onis.
Mulctra æ, mulctrale is.
Multipes edis, multipeda æ.
Munditia æ, mundities ei.

N.

Nardus i, & nardum i.
Natalis is, & natale is.
Necessitas âtis, necessitudo inis.
Nænia æ, nænia orum.
Nequitia æ, nequities ei.
Notitia æ, & notities ei.
Novale is, novalis is, *fem.*

O.

Occiput itis, occipitium ii.
Oestrus i, & Oestrum i.
Ostreum i, & Ostrea æ.

P.

Panthera æ, panthes eris.
Panaces is, panax cis, panace es.
Papyrus i, *fem.* Papyrum i.
Pavo ônis, pavus i.
Paupertas atis, pauperies ei.

Pecus udis, pecus oris.
Penus *i*, penus oris, penus us, penum *i*.
Pergamus *i*, pergamum *i*, pergama orum.
Pileus *i*, & pileum *i*.
Pistrinum *i*, pistrina *æ*.
Planeta *æ*, & planetes *æ*.
Plebs bis, & plebes is.
Pluteus tei, & pluteum tei,
Porrum *i*, & porrus *i*.
Postica *æ*, posticum *i*.
Potus ûs, potio onis.
Præneste *neut. indecl.* prænestis is, *fem.*
Præsepe is, præsepes is, præsepium ii, præsepia *æ*.
Prætextus ûs, prætextum *i*.
Proluvies *ei*, & proluvium *ii*.
Pugillares ium, & pugillaria ium.
Punctum *i*, & punctus *i*.

Q.

Quasillum *i*, & quasillus *i*.

R.

Rapum *i*, rapa *æ*.
Requies ei, & requies êtis.
Rete is, & retis is.

S.

Sabulum *i*, sabulo ônis.
Sagum *i*, saga *æ*.
Saguntus *i*, saguntum *i*.
Sanctitas atis, sanctitudo inis, sanctimonia *æ*.
Sardonyx chis, sardonychus *i*.
Satureia *æ*, Satureium *ii*.
Scorpio ônis, Scorpius, *ii*.
Segnities ei, segnitia *æ*.
Sepes is, & seps sepis,
Sinus *i*, sinum *i*, *pro vase*.
Soracte is, & soractis is, soractes is.
Sparta *æ*, sparte es, & spartiates *æ*.
Specillum *i*, & specillus *i*.
Specus ûs, specus oris, specu u.
Stirps is, & stirpes is.
Stragula *æ*, stragulum *i*.
Subgrunda *æ*, subgrundium *ii*.
Suggestum *i*, & suggestus *i*.
Supparum *i*, & supparus *i*.
Symbolum *i*, symbola *æ*.
Syngrapha *æ*, syngraphus *i*.

T.

Tapes tis, tapetum *i*, tapetium *ii*.
Textrina *æ*, textrium *i*.
Titan is, Titanus *i*.
Tonitru u, tonitrus ûs, tonitruum i.
Trabs is, & trabes is.
Trapetum *i*, trapetus *i*, trapes êtis.
Tribula *æ*, tribulum *i*.

V.

Vallum i, & vallus i.
Vesper ris, vespera *æ*, *pro tempore*.
Vesper is, vesperus *i*. *pro stella*.
Vinaceum *i*, & vinaceus *i*, vinacea, *æ*.
Viscum *i*, & Viscus *i*.
Vomer eris, & vomis eris.

Adjectiva partim genere, *partim* terminatione *abundantia*.

Hic Acer, hæc acris, hoc acre, vel, Hic & hæc acris, & hoc acre.

Hic

Hic Alacer, hæc alacris, hoc alacre, vel hic & hæc alacris, & hoc alacre.
Hic Celer hæc Celeris hoc Celere, vel hic & hæc Celeris & hoc Celere.
Hic Celeber hæc Celebris, hoc celebre, vel hic & hæc Celebris, & hoc celebre.
Hic Campester, hæc campestris, hoc campestre, vel hic & hæc Campestris, & hoc Campestre.
Hic Equester, hæc equestris, hoc equestre, vel hic & hæc equestris, & hoc equestre.
Hic Pedester, hæc pedestris, hoc pedestre, vel hic & hæc pedestris, & hoc pedestre.
Hic Saluber, hæc salubris, hoc salubre, vel hic & hæc salubris & hoc salubre.
Hic Sylvester, hæc sylvestris, hoc sylvestre, vel hic & hæc sylvestris, & hoc sylvestre.
Hic Volucer, hæc volucris, hoc volucre, vel, hic & hæc Volucris, & hoc volucre.

Quædam item alia jam duabus jam tribus efferuntur terminationibus; ut,

Bijugus a, um ; & bijugis, e.
Effrenus a, um ; & Effrenis, e.
Exanimus a, um ; & Exanimis, e.
Hilarus a, um ; & Hilaris, e.
Imbecillus a, um ; & Imbecillis, e.
Infrenus a, um ; & Infrenis, e.
Magnanimus a, um ; & Magnanimis, e.
Enervus a, um ; & Enervis, e.
Sic, *Acclivus*, *Semisomnus*, *Inermus*, in quibus tamen feminina in *a* rarius occurrunt.

DE PRONOMINE.

Pronomen est vocula sine Nomine rem denotans.

Pronomina sunt novemdecim: *Ego*, *tu*, *sui*, *ille*, *ipse*, *iste* *hic*, *is*, *quis*, *qui*, *meus tuus*, *suus*, *noster*, *vester*, *nostras*, *vestras*, *cujus* & *cujas*. Ex his *Ego*, *tu*, *sui*, & *quid*, sunt *Substantiva*, cetera *Adjectiva*.

Pronomen est sextuplex.

Demonstrativum, quod rem demonstrat ; ut, *Ego*, *Tu*, *Hic*, *Iste*, *Ille*, *Ipse*, *Is*.

Relativum, quod rem antecedentem in memoriam reducit ; ut, *Hic*, *Iste*, *Ille*, *Ipse*, *Qui*, *Is*.

Interrogativum (quod alii nomen putant) est, qua de re aliqua quærimus ; ut, *Quis*, *Cujas*, & *Cujus*, *Cuja*, *Cujum*.

Possessivum, quod possessionem significat ; ut, *Meus*, *Tuus*, *Suus*, *Noster*, *Vester*.

Gentile sive Patrium, quod non solùm gentem vel patriam,

ſed etiam partes ſectamque adſignificat, ut, *Noſtras, Veſtras, Cujas*.

Reciprocum, quod ad eandem tertiam perſonam redit, unde profectum eſt; ut, *Sui & Suus*.

Pronomini accidunt ſeptem; *Species, Genus, Numerus, Caſus, Perſona, Figura, Declinatio*.

De SPECIE.

Species Pronominum ſunt duæ { Primitiva & Derivativa.

Ad Primitivam ſpectant iſta; *Ego, Tu, Sui, Hic, Iſte, Ille, Ipſe, Is, Quis & Qui*.

Derivativa ſunt; *Meus, Tuus, Suus, Noſter, Veſter, Noſtras & Veſtras*.

De GENERE.

Pronomina unius terminationis ſunt generis omnis: ut, *Ego, tu, ſui, noſtras, veſtras, cujas*.

Pronominum trium terminationum, prima eſt generis maſculini, ſecunda feminini, tertia neutri; ut, *Ille, illa, illud. Ipſe, ipſa, ipſum*, & cætera omnia.

De NUMERO.

Numeri ſunt duo: Singularis; ut, *Ego*: Pluralis; ut, *Nos*.

De CASU.

Caſus ſunt ſex ut in Nomine; niſi quòd Vocativo careant omnia Pronomina, præter hæc quatuor. *Tu, Meus, Noſter & Noſtras*.

De PERSONA.

Perſonæ Pronominum ſunt tres { Prima, Secunda, Tertia } ut, { *Ego, Tu, Ille, Iſte*, & reliqua Pronomina.

Ipſe, a, um, tamen: item, *Qui quæ quod*; cujuſvis perſonæ eſſe videntur; ut, *Ego ipſe qui ſcribo. Tu ipſe qui ſcribis. Ille ipſe qui ſcribit*.

De FIGURA.

Figuræ ſunt duæ: Simplex; ut, Ego. Compoſita; ut, *Egomet*.

Sex modis componuntur Pronomina.

1. Inter ſe; ut, *Egoipſe, Tuipſe, Iſtic*.
2. Cum Nominibus; ut, *Cujuſmodi, Hujuſmodi, Iſtiuſmodi*.
3. Cum Præpoſitionibus; ut, *Mecum, Tecum, Secum, Nobiſcum, Vobiſcum*.
4. Cum Adverbiis; ut, *Eccum, Eccam; Ellum, Ellam*.
5. Cum Conjunctione; ut, *Hiccine, hæccine, hoccine*.

6. Cum

6. Cum syllabicis denique adjectionibus; *Met*, *te*, *ce*, *pte*; ut, *Egomet*, *Tute*, *Hisce*, *Suapte*. &c.

DE DECLINATIONE.

Declinationes Pronominum sunt quatuor.

Prima cujus Genitivus exit in *æ*; ut, *Mea*, *æ*; *Tua*, *æ*; *Sua*, *æ*.

Secunda, cujus Genitivus exit in *i*; ut, *Meus*, *i*; *Tuus*, *i*; *Suus*, *i*.

Tertia, cujus Genitivus exit in *is*; ut, *Nostras*, *tis*; *Vestras*, *tis*.

Quarta est anomala, quæ ex parte primam & secundam Nominum Adjectivorum declinationem imitatur; ut, *Ego*, *Tu*, *Sui*, *Hic*, *Iste*, *Ille*, *Ipse*, *Quis*, & *Is*.

DE VERBO.

VErbum est vox variabilis per tempora & modos.

Verbum est duplex.

Personale, quod omnes personas utriusque numeri habet; ut, *Amo*, *amas*, *amat*. *Amamus*, *amatus*, *amant*.

Impersonale, quod primâ & secundâ personâ utriusque numeri, & tertiâ multitudinis ferè caret.

Impersonale est duplex, Activæ Vocis in *t*; ut, *Pudet*, *Pœnitet*; Passivæ Vocis in *tur*; ut, *Pugnatur*, *Curritur*.

Verbo accidunt octo, *Genus*, *Species*, *Modus*, *Tempus*, *Numerus*, *Persona*, *Figura*, & *Conjugatio*.

De GENERE.

Genera Verborum sunt quinque: Activum. Passivum. Neutrum. Deponens. Commune.

Activum est, quod in *o* desinit, & potest assumere literam *r*; ut, *Amo*, *Amor*.

Passivum est, quod in *or* desinit & potest deponere literam *r*; ut, *Amor*, *Amo*.

Neutrum est, quod in *o* vel in *m* desinit; nec potest assumere literam *r*; ut, *Sedeo*, *Sum*: neque enim dicitur *Sedeor*.

Neutrorum duo sunt genera.

1. Neutro passiva, quæ in *o* desinunt, & præteritum more passivorum habent; ut, *Soleo*, *solitus sum*. *Gaudeo*, *gavisus sum*. &c.

2. Neutralia passiva, quæ in *o* desinunt, & passivorum significationem habent; ut, *Vapulo à te*, i. e. *Verberor à te*. *Veneo à te*, i. e. *Vendor à te*: Sic, *Fio*, *liceo*.

Deponens est, quod in *or* tantùm desinit, activique vel neutri significationem habet; ut, *Loquor, Morior.*

Commune est, quod in *or* tantùm desinit, activique simul & passivi significationem habet; ut, *Criminor, Frustror, Dignor, Tueor, Osculor*; Nec alia tutò usurpanda.

De SPECIE.

Species Verborum sunt duæ.

Primitiva, quæ à nullo oritur; ut, *Caleo, Frigeo.*

Derivativa, quæ ab alio oritur; ut, *Calesco*, à *Caleo*; *Frigesco* à *Frigeo.*

Derivativorum quatuor sunt genera.

Inchoativa, in *sco*, quæ inchoationem significant; ut, *Calesco*, i. e. calidus fio. *Frigesco*, i. e. frigidus fio.

Frequentativa in *to, so, xo*, aut *tor*; quæ rei frequentationem iterationemque significat; ut, *Agito, pulso, nexo, sciscitor.*

Meditativa in *urio*, quæ assiduam alicujus rei meditationem significant; ut, *Esurio, Canturio.*

Diminutiva in *lo* quæ minùs, quàm id à quo verbum ortum est, significant; ut, *Sorbillo*, i. e. parùm sorbeo.

De MODO.

Modi verborum sunt quinque.

Indicativus, qui simpliciter aliquid fieri, aut non fieri definit; ut, *Probitas laudatur & alget.*

Imperativus, quô inter imperandum utimur; ut, *Fac*, vel *facito tu.*

Optativus, quô optamus fieri rem aliquam; ut, *Utinam bonis liberis fuis detur bonos.*

Conjunctivus, sive *Subjunctivus*; qui nisi alteri subjiciatur orationi, per se sententiam non absolvit; ut, *Si fueris felix, multos numerabis amicos.*

Infinitivus, qui agere quidem aut pati significat, at citra certam numeri & personæ differentiam; ut, *Malim probus esse, quàm haberi*

TEMPUS.

Tempora Verborum sunt quinque.

Præsens, quô aliquid nunc *fieri* significatur; ut, *Facio.*

Præteritum imperfectum, quô aliquid *in fieri fuisse* notamus; ut, *Faciebam.*

Præteritum perfectum, quô aliquid *jam esse factum* ostendimus; ut, *Feci.*

Plusquam perfectum, quô aliquid *jam tùm fuisse factum, quum aliud fieret*, exprimimus; ut, *Feceram.*

Futurum, quô *actio* simpliciter promittitur; ut, *Faciam.*

DE NUMERO.

Numeri sunt duo: Singularis; ut, *Amo*. Pluralis, ut, *Amamus*.

DE PERSONA.

Tres sunt Personæ: Prima; ut, *Amo*. Secunda; ut, *Amas*. Tertia; ut, *Amat*.

DE FIGURA,

Figuræ sunt duæ: Simplex; ut, *Amo*. Composita; ut, *Adamo*.

DE CONJUGATIONE.

Conjugationes Verborum sunt quatuor.

Prima, cujus Infinitivus in penultima syllaba, *a*, habet longum; ut, *Amāre*.

Secunda, cujus Infinitivus in penultima syllaba, *e*, habet longum; ut, *Docēre*.

Tertia, cujus infinitivus in penultima syllaba, & secunda persona præsentis Indicativi in voce passiva, e habet breve; ut, *Lĕgere*, *Lĕgeris*.

Quarta, cujus Infinitivus in penultima syllaba, *i*, habet longum, ut, *Audīre*.

Formatio temporum.

Quinque tempora formantur à *præterito perfecto* Indicativi *Amavi*, mutando *i* in *e*.

1. Plusquam perfectum Indicativi; ut, *Amaveram*.
2. Perfectum Optativi & Subjunctivi; ut, *Amaverim*.
3. Plusquam perfectum Optativi & Subjunctivi; ut, *Amavissem*.
4. Futurum Optativi & Subjunctivi; ut, *Amavero*.
5. Perfectum & plusquamperfectum Infinitivi; ut, *Amavisse*.

Reliqua tempora formantur à *præsenti* Indicativi, mutando o in *a* vel in *e*. Memoriæ ergò observetur hic versiculus.

Ram, *Sem*, *Rim*, *Ro*, *Se*; ast formabit cætera *præsens*.

Formatio Verborum Derivativorum.

Verba Frequentativa in *ito* fiunt à supino in *atum*; ut, *Clamito*, à *clamatum*, *Vocito* à *vocatum*. Alia frequentativa formantur à supino in *u*; ut, *Pulso*, à *pulsu*, *Nexo*, à *nexu*.

Quædam frequentativa formantur irregulariter, *Nato* à *no*, *Quærito* à *quæro*; *Fundito*, à *fundo*; *Sciscitor*, à *Scio*. *Agito*, ab *ago*. *Sector*, à *sequor*. *Pavito*, à *paveo*. *Cogito*, à *cogo*. *Pascito*, à *pasco*. *Fluito* à *fluo*. *Noscito*, à *nosco*. *Visito*, à *viso*, &c.

Observ. Omnia frequentativa in *o* & *or*, sunt primæ Conjugationis.

Verba Inchoativa formantur à secunda persona præsentis indicativi, addendo *co* & sunt omnia tertiæ conjugationis: ut, *Labesco labescere*, à *labo*, *labas*. *Fervesco fervescere*, à *ferveo ferves*, *Hisco hiscere*, ab *hio*, *hias*, irregulare, pro *hiasco*.

Quædam autem etiam à nominibus formantur; ut, *Ægresco* ab *æger*, *dulcesco*,

cesco à dulcis; repuerasco à puer, &c. Hujusmodi quæ sunt, præteritis carent. At, quæ à verbis veniunt, habent præterita primitivorum: ut, *Incalesco, incalui*, *Obdormisco, obdormivi*.

Verba meditativa formantur à supino in *u* addendo *rio*; & sunt omnia quartæ conjugationis; ut, *Cœnaturio*, à supino *cœnatu*. *Dormiturio*, à supino *Dormitu*, &c.

Regulæ quædam generales observandæ.

(1.) Verbum compositum conjugatur ut simplex; ut, *Amo, amavi, amatum, amare. Adamo, adamavi, adamatum, adamare, &c.*

(2.) Quando verbum simplex geminat præteritum, compositum non geminat; ut, *Mordeo, momordi, Remordeo, remordi*.

(3.) Verba quæ habent *a* in præsenti, illud retinent in supino; quamvis mutetur in præterito; ut, *Ago, egi, actum agere. Facio, feci, factum, facere.*

(4.) Verba quæ carent præterito carent etiam supino; ut, *Labo labare, Furo furere.*

(5.) Verba Inchoativa & meditativa, præterito ferè carent & supino; ut, *Ingravesco, ingravescere, Glisco, gliscere*; quædam tamen sumunt præterita & supina primitivorum.

Quæ verò excipiuntur ab his regulis, in appositione exemplorum declarabuntur.

PRIMA CONJUGATIO.

Quandoquidem in dignoscendis Verborum præteritis & supinis, non nihil inest difficultatis; ideoque consultius fore arbitramur, si exempla etsi non omnia, saltem usitatissima, unà cum exceptionibus ordine Alphabetico Tyronibus proponantur, ab iisdemque diligenter relegantur: quàm multorum præceptorum observatione obruantur, quæ tamen non nisi ex exemplis intelliguntur.

Exempla omnia usitatissima primæ Conjugationis unà cum exceptionibus.

Præsens.	*Præter.*	*Supin.*	*Infin.*	*Præs.*	*Præt.*	*Sup.*	*Infin.*
Amo	amavi	amatum	amāre.	Accepto	avi	atum	āre.
Abbrevio	avi	atum	āre	Accommodo	avi	atum	āre.
Abdico	avi	atum	āre.	Accuso	avi	atum	āre.
Ablego	avi	atum	āre.	Adjudico	avi	atum	āre.
Abnodo	avi	atum	are.	Adopto	avi	atum	āre.
Abrenuntio	avi	atum	āre.	Adoro	avi	atum	āre
Abrogo	avi	atum	āre.	Adultero	avi	atum	āre.
Abundo	avi	atum	āre.	Adumbro	avi	atum	āre.
Accelero	avi	atum	āre	Ædifico	avi	atum	āre.

Ægro;

Præs.	Præt. Sup. Infin.
Ægroto	
Æquiparo	
Æquo	
Æstimo	
Affecto	
Affirmo	
Agito	
Alieno	
Allego	
Amando	
Ambulo	
Amputo	
Amando	avi, atum, āre.
Anhelo	
Animo	
Annihilo	
Anticipo	
Appropinquo	
Arcto	
Apto	
Aricto	
Assigno	
Asso	
Ausculto	
Autumo	
Bajulo	
Baptizo	
Basio	
Balo	avi, atum, āre.
Bello	
Beo	
Blatero	
Boo	
C.	
Caco	
Cælo	
Cæspito	
Calceo	avi, atum, āre.
Calcitro	
Calco	
Caligo	

Præs.	Præt. Sup. Infin.
Cantillo	
Canto	
Capto	
Castigo	
Castro	
Cavo	
Celebro	
Celo	
Cernuo	
Certo	
Cesso	
Cibo	
Cito	
Clamo	
Claudico	
Coacervo	
Coagulo	
Coaxo	
Cogito	
Cohonesto	avi, atum, āre.
Collimo	
Colloco	
Coloro	
Combino	
Commendo	
Commodo	
Communico	
Comparo	
Compenso	
Complano	
Comporo	
Computo	
Concilio	
Concinno	
Concito	
Condemno	
Condenso	
Condono	
Confisco	
Conglobo	
Conglutino	

Con-

Præs.	Præt. Sup. Infin.
Congrego	
Conjuro	
Consaucio	
Consecro	
Conservo	
Considero	
Conspiro	
Consulto	
Consummo	
Contamino	
Contrecto	
Conturbo	
Copulo	
Corroboro	
Corusco	
Cremo	
Crepito	
Crocito	
Crucio	
Cumulo	
Curo	avi, atum, āre.
Damno D.	
Debello	
Debilito	
Decurto	
Decimo	
Declamo	
Declaro	
Declino	
Decollo	
Dedecoro	
Dedico	
Defæco	
Deflagro	
Defloro	
Degenero	
Dehonesto	
Delecto	
Delibero	
Delibo	
Delinco	

Præs.	Præt. Sup. Infin.
Deliro	
Demento	
Demonstro	
Deploro	
Depravo	
Deputo	
Derivo	
Derogo	
Designo	
Despero	
Desquamo	
Destino	
Determino	
Detrecto	
Detrunco	
Dico	
Dilato	
Discepto	
Discrucio	
Disgrego	
Dispenso	avi, atum, āre.
Disputo	
Dissipo	
Dito	
Divino	
Divulgo	
Dolo	
Dono	
Doto	
Duplico	
Duro	
Educo E.	
Effigio	
Ejulo	
Elaboro	
Elucubro	
Emaculo	
Emendo	
Enervo	
Enucleo	
Equito	

Præſ.	*Præt. Sup. Infin.*	*Præſ.*	*Præt. Sup. Infin.*
Eradico		Exprobro	
Erogo		Expugno	
Erro		Exſtirpo	
Eſito		Extermino,	
Evacuo		Extrico	
Evagino		Exubero	
Eviſcero		Exulcero	
Evaporo		Exulo	
Evoco		Exulto	
Exæquo		F.	
Exaggero		Fabrico	
Exalto		Faſcino	
Examino		Faſtigio	
Exantlo		Fatigo	
Exaro		Febricito	
Exarmo		Felicito	
Exaſcio		Ferrumino	
Exaſpero		Firmo	
Exauctoro	avi, atum, āre.	Fiſtulo	
Excarnifico		Flagello	
Excito		Flagito	avi, atum, āre.
Exclamo		Flagro	
Excommunico		Flo	
Excubo		Fluctuo	
Exdorſuo		Foro	
Exentero		Formido	
Exerto		Fortuno	
Exhæredo		Fragro	
Exhilaro		Frequento	
Exiſtimo		Frutico	
Exoculo		Fugo	
Exorbito		Fundo	
Exoro		G.	
Exoſſo		Genero	
Expecto		Germino	
Expio		Geſto	
Explano		Glabro	
Explico (pro *declarare*)		Glocito	
Exploro		Glomero	
Expoſtulo		Gravo	
		Guberno	

Habito

Præs.	Præt. Sup. Infin.
Habito	
Hæsito	
Halo	
Hebeto	
Hio	
Honoro	avi, atum, are.
Humecto	
Humilio	
Humo	
Hyberno	
Hyemo	

I.

Præs.	Præt. Sup. Infin.
Ignoro	
Illaqueo	
Illumino	
Illustro	
Immolo	
Impetro	
Imploro	
Improbo	
Impugno	
Inauguro	
Incanto	
Incesto	
Inchoo	
Inclino	
Increpo, (pro *objurgare*)	avi, atum are.
Inculco	
Indago	
Indico	
Indigito	
Induro	
Inesco	
Infatuo	
Infesto	
Informo	
Ingemino	
Ingurgito	
Inquino	

Præs.	Præt. Sup. Infin.
Insimulo	
Insinuo	
Inspiro	
Instauro	
Instigo	
Instillo	
Insulto	
Interpello	
Interrogo	
Intrico	
Intro	
Investigo	avi, atum, are.
Invito	
Inundo	
Invoco	
Irrito	
Irrogo	
Irroro	
Itero	
Judico	
Jugulo	
Jurgo	
Juro	

L.

Labo caret præterito & supino.

Præs.	Præt. Sup. Infin.
Laboro	
Lacero	
Lacto	
Lancino	
Lanio	
Latro	
Laxo	
Lævigo	avi, atum, are.
Levo	
Libero	
Libo	
Libro	
Ligo	
Limito	
Limo	
Litigo	

Lito

Præs.	*Præt.*	*Sup.*	*Infin.*
Lito			
Lituro			
Loco			
Locupleto	avi,	atum,	āre.
Ludifico			
Lustro			
Luxo			
M.			
Macero			
Macto			
Mancipo			
Mando			
Manduco			
Manifesto			
Mano			
Marito			
Maturo			
Meo	avi,	atum,	āre.
Migro			
Milito			
Ministro			
Mitigo			
Monstro			
Mulcto			
Multiplico			
Murmuro			
Mussito			
Muto			
Mutuo			
N.			
Nato			
Navigo			
Navo			
Nego			
Nidifico			
No	avi,	atum,	āre.
Nobilito			
Noto			
Nuncio			
Nuncupo			
Nuto			

Præs.	*Præt.*	*Sup.*	*Infin.*
O.			
Obequito			
Obfusco			
Objurgo			
Oblecto			
Obligo			
Oblitero			
Obmurmuro			
Obnubilo			
Obscuro			
Obsecro			
Observo			
Obsigno	avi,	atum,	āre.
Obsono			
Obtempero			
Obturo			
Obvio			
Occo			
Oppignoro			
Oppilo			
Oppugno			
Opto			
Orno			
Oro			
Oscito			
Ostento			
Ovo			
P.			
Paco			
Parento			
Paro			
Patro			
Patrisso			
Pejero	avi,	atum,	āre.
Penetro			
Peragro			
Pererro			
Pernocto			
Peroro			
Perpetro			
Perrepto			

Pitisso

Præs. | Præt. Supin. Infin.

Pitisso
Placo
Ploro
Porto
Postulo
Præcipito
Prædico
Prælibo
Præoccupo
Præpondero
Præsento
Privo
Probo
Procrastino
Procuro
Profano
Profligo
Promulgo
Pronuncio
Propago
Propero
Propino
Propugno
Protubero
Provoco
Publico
Pugno
Pullulo
Pulso
Purgo
Puto

Q.

Quadro

R.

Reboo
Reciproco
Recito
Recreo
Recupero
Recuso
Redintegro

} avi, atum, āre.

Præs. | Præt. Sup. Infin.

Redundo
Refocillo
Refrigero
Refuto
Regno
Relaxo
Relego
Remigo
Reparo
Replico
Reprobo
Repudio
Repugno
Reputo
Resero
Resigno
Restauro
Retardo
Revelo
Rigo
Rogo
Ructo
Rumino
Runco,
Rutilo

S.

Sacrifico
Sagino
Salto
Salvo
Saluto
Satio
Saturo
Scandalizo
Scelero
Scintillo
Sedo
Segrego
Sero
Serro
Servo

} avi, atum, āre.

Præs.	*Præt. Sup. Infin.*
Sibilo Significo Signo Simulo Solido Somnio Sospito Specto Spero Spiro Spolio Stercoro Sternuto Stimulo Stipo Strangulo Suborno Subrogo Succollo Sudo Suffarcino Suffoco Sugillo Supero Suppedito Supplanto Supplico Supputo Suscito Suspiro Sustento Susurro	avi, atum, āre.
T.	
Taxo temero tempero tento terebro territo titillo titubo	avi, atum, āre.

Præs.	*Præt. Sup. Infin.*
Tolero Tracto Trano Trituro Trucido Tunico Turbo	avi, atum, āre.
V.	
Vacillo Vaco Vapulo Vario Vasto Vegeto Vellico Velo Vendico Vendito Ventilo Verbero Verso Vexo Vibro Victito Viduo Vigilo Violo Visito Vitiligo Vito Vitio Vitupero Ululo Voco Volo Voluto Voro Ustulo Usurpo Vulnero	avi, atum, āre.

Exceptiones primæ Conjugationis, quæ variè faciunt *Præteritum* & *Supinum*.

Præs. *Præt.* *Sup.* *Infin.*

Absto iti, itum vel atum, āre.
Accubo ui itum āre.
adjuvo i tùm āre.
adsto iti itum, vel atum āre.
affrico ui ctum āre.
applico cui citum āre.
assono ui itum āre.

C.

Circundo dedi datum are.
circumtono tonui tonitum āre.
complico cui citum āre.
concubo bui itum āre.
concrepo pui pitum āre.
confrico ui ictum āre.
consto titi titum, & atum āre.
crepo pui itum āre.
cubo bui itum āre.

D.

Decubo bui itum āre.
defrico cui ctum āre.
dimico cui, & avi atum āre.
discrepo pui,et avi,itum,et atum āre.
dissono nui itum āre.
disto titi itum, & atum āre.
do dedi datum dāre.
domo ui itum āre.

E

Edomo ui itum āre.
eneco cui, & avi ctum, & atum āre.
emico cui *sup. caret.* āre.
epoto avi tum āre.
excubo ui itum āre.
explico cui itum āre.
exto titi itum āre.

F. & I.

Frico cui ctum āre.

Præs. *Præt.* *Sup.* *Infin.*

Implico cui, vel avi itū, vel atū are.
increpo ui itum are.
incubo bui itum are.
inseco cui ctum are.
insto titi titum, vel atum are.
interneco cui ctum are.
intermico cui sup. *caret* āre.
intono nui itum āre.
júvo juvi jutum juvāre.

L. M. N. O.

Lavo lavi, lotum, lautum, lavatum (āre.
Mico micui sup. *caret* āre.
Neco necui ctum, vel atum āre.
Obsto titi itum, & atum āre.

P.

Pessundo dedi atum are.
plico cui itum āre.
præsto titi itum, & atum āre.
prosto stiti itum, & atum āre.
poto avi tum, & atum āre.

R.

Relavo avi lotum āre.
reseco cui ctum āre.
resto titi itum & atum āre.

S.

Satisdo dedi datum āre.
seco cui ctum āre.
sono nui itum āre.
sto steti statum stāre.
succubo bui itum āre.

T. & V.

Tono ui itum āre.
Venundo dedi atum are.
Veto tui itum āre.

Verba

Verba Deponentia Primæ Conjugationis conjugantur; ut, *Amor*.

Præs.	*Præt.*	*Infin.*
Amor	amatus sum	amari.
abominor	abominatus sum	ari.
adminiculor		
adulor		
æmulor		
altercor		
ampullor		
ancillor		
apricor		
aucupor		
aversor		
auxilior		
B.		
Bacchor		
C.		
*C*achinnor		
comitor		
concionor	atus sum, ari.	
congratulor		
conor		
conspicor		
contemplor		
conversor		
convivor		
cunctor		
D.		
*D*ebacchor		
dedignor		
detestor		
digladior		
dignor		
diversor		
dominor		
E.		
Epulor		

Præs.	*Præt.*	*Infin.*
execror		
exhortor		
F.		
*F*amulor		
fruticor		
frustror		
furor		
G.		
Glorior		
græcor		
grassor		
gratificor		
gratulor		
H.		
Hallucinor		
hariolor		
hortor	atus sum, ari.	
hospitor		
I.		
Jaculor		
imaginor		
imitor		
imprecor		
indignor		
inficior		
inimicor		
insector		
insidior		
juvenor		
L.		
*L*amentor		
libidinor		
licitor		
lucror		
luctor		
lucror		

Præs.	*Præt.*	*Infin.*	*Præs.*	*Præt.*	*Infin.*
M.			Prævaricor		
Machinor			Precor		
Manticulor			R.		
Medicor			Ratiocinor		
Meditor			Recordor		
Mercor			Refragor		
Meretricor			Rimor		
Meridior			Rumor		
Miror			Rusticor		
Moderor			S.		
Modulor			Sciscitor		
Morigeror			Scrutor		
Moror			Scurror		
N.			Sector		
Negotior			Solor		
Nepotor			Speculor		
Nictor	atus sum, ari.		Stipulor		
Nidulor			Stomachor	atus sum, ari.	
Nundinor			T.		
Nugor			Tergiversor		
O.			Testor		
Obtestor			Tristor		
Operor			Tuburcinor		
Opitulor			Tutor		
P.			Vagor V.		
Pandiculor			Velificor		
Percunctor			Velitor		
Periclitor			Veneror		
Philosophor			Venor		
Piscor			Verecundor		
Poëtor			Versor		
Populor			Vitulor		
Prædor			Vociferor		
Præstolor			Urinor		

SECUNDA CONJUGATIO.

Exempla omnia usitatissima secundæ Conjugationis unà cum Exceptionibus.

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Doceo	*docui*	*doctum*	*docēre.*
Aboleo	abolevi & abolui,	abolitum	abolere

Absor-

Præſens.	*Præter.*	*Supin.*	*Infin.*
abſorbeo	abſorbui & abſorpſi	abſorbitum & abſorptum	abſorbere
abſtineo	abſtinui	abſtentum	abſtinere.
adhæreo	adhæſi	adhæſum	adhærere.
adhib-eo	ui	itum	ere.
ad-oleo	olevi	ultum	olere
appar-eo	ui	itum	ere
arc-eo	ui	itum	ere.
ar-deo	ſi	ſum	dere.
au-geo	xi	ctum	gere.
arri-deo	ſi	ſum	dere
aſſ-ideo	edi	eſſum	idere
C.			
Cal-eo	ui	itum	ere.
car-eo	ui	caſſum & itum	ere.
ca-veo	vi	utum	vere.
cenſ-eo	ui	um	ere.
cieo	civi	citum	ciere.
coërc-eo	ui	itum	ere.
cohib-eo	ui	itum	ere.
compl-eo	evi	etum	ere
cont-ineo	inui	entum	inere.
conval-eo	ui	itum	ere.
D.			
Deb-eo	ui	itum	ere.
del-eo	evi	etum	ere.
deri-deo	ſi	ſum	dere.
deſpon-deo	di	ſum	dere.
detin-eo	ui	detentum	ere.
deton-deo	di	ſum	dere.
diſplic-eo	ui	itum	ere.
deterr-eo	ui	itum	ere.
diſpar-eo	ui	itum	ere.
dol-eo	ui	itum	ere.
E.			
Exar-deo	ſi	ſum	dere.
exerc-eo	ui	itum	ere.
exhib-eo	ui	itum	ere.
extor-queo	ſi	tum	quere.
F.			
Fa-veo	vi	utum	vere.

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
fl-eo	evi	etum	ere
fæt-eo	ui	itum	ere
fo-veo	vi	tum	vere
frend-eo	ui	itum	ere
H.			
Habeo	ui	itum	ere
hæ-reo	si	sum	rere
I.			
Iac-eo	ui	itum	ere
impl-eo	evi	etum	ere
inhib-eo	ui	itum	ere
ins-ideo	edi	essum	idere
ju-beo	ssi	ssum	bere
invi-deo	di	sum	dere
L.			
Lat-eo	ui	itum	ere
Lic-eo	ui	itum	ere
Lu-geo	xi	ctum	gere
M.			
Man-eo	si	sum	ere
mer-eo	ui	itum	ere
mis-ceo	cui	tum & xtum	cere
mon-eo	ui	itum	ere
mo-veo	vi	tum	vere
mordeo	momordi	morsum	mordere
mul-ceo	si	sum & tum	cere
mul geo	si & xi	sum & ctum	gere
N.			
Neo	nevi	netum	nere
noc-eo	ui	itum	ere
O.			
Obol-eo	evi	itum	ere
obsol-eo	evi & ui	etum	ere
obs-ideo	edi	essum	idere
obst-ineo	inui	entum	inere
ol-eo	ui	itum	ere
oppl-eo	evi	etum	ere
P.			
Par-eo	ui	itum	ere
pert-ineo	inui	entum	inere

per-

Præsens.	*Præter,*	*Supin.*	*Infinit.*
perhib-eo	ui	itum	ere.
perman-eo	si	sum	ere,
plac-eo	ui	itum	ere.
pollu-ceo	xi	ctum	cere.
poss-ideo	edi	essum	idere
posthab-eo	ui	itum	ere.
præb-eo	ui	itum	ere.
prævi-deo	di	sum	dere.
prohib-eo	ui	itum	ere.
promul-ceo	si	sum	cere.
provi-deo	di	sum	dere.
pur-eo	ui	itum	ere.
R.			
Recens-eo	ui	itum	ere.
remor-deo	di	sum	dere.
repl-eo	evi	etum	ere.
res-ideo	edi	essum	idere.
respon-deo	di	sum	dere.
ret-ineo	inui	entum	inere.
retor-queo	si	tum	quere.
revi-deo	di	sum	dere.
ri-deo	si	sum	dere.
S.			
Se-deo	di	ssum	dere.
sorb-eo	ui & psi	itum & ptum	ere.
sord-eo	ui	itum	ere.
spondeo	spopondi	sponsum	spondere.
sva-deo	si	sum	dere.
succens-eo	ui	itum	ere.
superse-deo	di	ssum	dere.
suppl-eo	evi	etum	ere.
sust-ineo	inui	entum	inere.
T.			
Tac-eo	ui	itum	ere.
ten-eo	ui	tum	ere.
tondeo	totondi	tonsum	tondere.
tor-queo	si	tum	quere.
tor-reo	rui	tostum	rere.
V.			
Val-eo	ui	itum	ere.
vi-deo	di	sum	dere.

Præsens.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Vi-eo	evi	etum	ere.
Vo-veo	vi	tum	vere.

Verba secundæ Conjugationis *Supino* carentia.

Abhor-reo	rui	rere.
Ac-eo	ui	ere.
Afful-geo	si	gere.
Al-geo	si	gere.
Allu-ceo	xi	cere.
Ar-eo	ui	ere.
C.		
Call-eo	ui	ere.
Clar-eo	ui	uere.
Colli-queo	cui	quere.
Conni-veo	vi & xi	ere.
Contic-eo	ui	ere.
D.		
Defer-veo	vi & bui	vere.
Deli-queo	cui	quere.
Delit-eo	ui	ere.
Depen-deo	di	ere.
Detur-geo	si	gere.
Dilu-ceo	xi	cere.
E.		
Efful-geo	si	gere.
Emin-eo	ui	ere.
Eg-eo	ui	ere.
Exar-eo	ui	ere.
F.		
Fer-veo	vi & bui	vere.
Flav-eo	i, (*sine authoritate*)	ere.
Flor-eo	ui	ere.
Frigeo	xi	gere.
Ful-geo	si	gere.
H. & I.		
Horr-eo	ui	ere.
Illu-ceo	xi	cere.
Immin-eo	ui	ere.
Indig-eo	ui	ere.
L.		
Lact-eo	ui	ere.
Langu-eo	ui	ere.

Præsens.	*Præter.*	*Infiniti*
Lig-eo	ui	ere.
Liv-eo	i, (*sine auctoritate*)	ere
Lu-ceo	xi	cere.
M. N. O.		
Mad-eo	ui	ere.
Mar-ceo	cui	cere.
Nit-eo	ui	ere.
Obtic-eo	ui	ere.
P.		
Pall-eo	ui	ere.
Pat-eo	ui	ere.
Pav-eo	i	ere.
Pendeo	pependi	pendere.
Prælu-ceo	xi	cere.
Præmin-eo	ui	ere.
Promin-eo	ui	ere.
R.		
Rauc-eo	ui	ere.
Refri-geo	xi	gere.
Reful-geo	si	gere.
Renid-eo	ui	ere.
Res-ideo	edi	idere.
Retic-eo	ui	ere.
Rig-eo	ui	ere.
Rub-eo	ui	ere.
S.		
Scat-eo	ui	ere.
Sil-eo	ui	ere.
Splend-eo	ui	ere.
Strid-eo	ui, & i	ere.
Stud-eo	ui	ere.
T. & V.		
Tim-eo	ui	ere
Torp-eo	ui	ere.
Tum-eo	ui	ere.
Tur-geo	si	gere.
Vig-eo	ui	ere.
Vir-eo	ui	ere.
Ur-geo	si	gere.

Verba neutra Præteritô & Supinô *carentia.*

Æquipolleo ere. Clueo(*antiquum*) ere.

Aveo

Præsens.	*Infinit.*	*Præsens.*	*Infinit.*
Aveo		Nideo	
Denseo.		Polleo	
Desideo	ere.	Præpolleo	ere.
Diffideo		Renideo	
Glabreo			

Verba Neutro Passiva.

Præsens.	*Præter.*	*Supin.* caret:	*Infinit.*
Audeo	ausus sum		audere
Gaudeo	gavisus sum		gaudere.
Mœreo,	mœstus sum		mœrere.
Soleo	solitus sum		solere.
	His adde duo diversa Conjugationis.		
Fido	fisus sum		fidere.
Fio	factus sum		fieri.

Verba Deponentia *secundæ Conjugationis, conjugantur*; ut,

Doceor	*doctus sum*	*doceri.*
Confiteor	confessus sum.	confiteri.
Diff-iteor	essus sum	iteri,
Fateor	ssus sum.	teri.
Intu-eor	tus, vel itus sum	eri.
Lic-eor	itus sum	eri.
Miser-eor	tus sum	eri.
Mer-eor	itus sum	eri.
Pollic-eor	itus sum	eri.
Prof-iteor	essus sum	iteri,
Reor	ratus sum.	reri.
Tueor	tuitus, vel tutus sum	tueri.
Vereor	veritus sum	vereri.
Medeor	mederi, sine præterito & supino.	

TERTIA CONJUGATIO.

Exempla omnia usitatissima tertiæ Conjugationis, unà cum Exceptionibus.

Præsens.	*Præter.*	*Supini.*	*Infinit.*
Lego	*legi*	*lectum*	*legere*
Ab-igo	egi	actum	igere.
Ab-jicio	jeci	jectum	jicere.
Ab-luo	lui	lutum	luere.

Ab-do

Præsent.	*Præter.*	*Supin.*	*Infinit.*
Ab-do	didi	ditum	dere.
Abſcon-do	di, & didi	ditum, & ſum	dere.
Abſ-iſto	titi	titum	iſtere.
Abſol-vo	vi	utum	vere.
Acce-do	ſſi	ſſum	dere.
Accen-do	di	ſum	dere.
Accer-ſo	ſivi	ſitum	ſere.
Accin-go	xi	ctum	gere.
Acc-ipio	epi	eptum	ipere.
Accol-o	ui	accultum	ere.
Acqui-ro	ſivi	ſitum	rere.
Acqui-eſco	evi	eum	eſcere
Acu-o	i	tum	ere
Ad-do	didi	ditum	dere
Ad-igo	egi	actum	igere.
Ad-mitto	miſi	miſſum	mittere.
Ad-ſiſto	ſtiti	ſtitum	ſiſtere.
Ad-uro	uſſi	uſtum	urere.
Aff-icio	eci	ectum	icere.
Affli-go	xi	ctum	gere.
Agn-oſco	ovi	itum	oſcere.
Ago	egi	actum	agere.
Al-licio	lexi	lectum	licere.
Alli-do	ſi	ſum	dere
Allu-do	ſi	ſum	dere
Allu-o	i	tum	ere
Alo	alui	alitum & altum	alere.
Ambe-do	di	ſum	dere
Ami-tto	ſi	ſſum	ttere
Animadver-to	ti	ſum	tere
Antecel-lo	lui	ſum	lere
Arceſ-ſo	ivi & ii	itum	ſere
Ap-pello	puli	pulſum	pellere
Aſcen-do	di	ſum	dere.
Aſper-go	ſi	ſum	gere.
Aſp-icio	exi	ectum	icere.
Aſſer-o	ui	tum	ere.
Aſſiſto	aſtiti	aſtitum	aſſiſtere.
Aſſue-ſco	vi	tum	ſcere.
Atten-do	di	tum	dere
Attra-ho	xi	ctum	here

Avel-

Præsens.	*Præter.*	*Supin.*	*Infinit.*
Avello	avelli, & avulsi,	avulsum	avellere
	B.		
Benedi-co	xi	ctum	cere.
Bi-bo	bi	bitum	bere.
	C.		
Cado	cecidi	casum	cadere.
Cædo	cæcidi	cæsum	cædere
Cano	cecini	cantum	canere.
Ca-pesso	pessi & pessivi	pessum, & pessi-(tum	pessere.
Capio	cepi	captum	capere.
Carp-o	si	tum	ere.
Cedo	cessi	cessum	cedere.
Cerno	crevi	cretum	cernere.
Cin-go	xi	ctum	gere,
Circum-ago	egi	actum	agere.
Circumscri-bo	psi	ptum	bere.
Circumci-do	di	sum	dere.
Clau-do	si	sum	dere.
Clep-o	si	tum	ere.
Coal-esco	ui	itum	escere.
Cogno-sco	vi	itum	scere.
Cogo	coëgi	coactum	cogere.
Coll-igo	egi	ectum	igere.
Colo	colui	cultum	colere.
Come-do	di	sum & stum	dere.
Commin-uo	ui	utum	uere.
Commi-tto	si	ssum	ttere.
Commone-facio	feci	factum	facere.
Como	compsi	comptum	comere.
Com-pello	puli	pulsum	pellere.
Compes-co	cui	citum (Priscia-(nus	ere.
Comper-o	ivi	itum	ere.
Compar-co	si (Terentius)	sum	cere.
Comp-ingo	egi	actum	ingere.
Compo-no	sui	situm	nere.
Compr-imo	essi	essum	imere.
Compun-go	xi	ctum	gere.
Conce-do	ssi	ssum	dere.
Concer-po	psi	ptum	pere.
Conci-do	di	sum	dere.
Conc-ino	inui	entum	inere.

Con-

Præsens.	Præter.	Supin.	Infinit.
Conc-ipio	epi	eptum	ipere.
Conclu-do	si	sum	dere.
Concre-sco	vi	tum	scere.
Concu-tio	ssi	ssum	tere.
Condi-co	xi	ctum	cere.
Con-do	didi	ditum	dere.
Gondoce-facio	feci	factum	facere.
condu-co	xi	ctum	cere.
conf-icio	eci	ectum	icere.
confli-go	xi	ctum	gere.
conflu-o	xi	xum	ere.
con-fringo	fregi	fractum	fringere.
con-fundo	fudi	fusum	fundere.
conge-ro	ssi	stum	rere.
conjicio	eci	ectum	icere.
conqui-ro	sivi	situm	rere.
conscen-do	di	sum	dere.
consci-sco	vi	tum	scere.
cons-isto	titi	titum	istere.
consp-icio	exi	ectum	icere.
constitu-o	i	tum	ere.
constrin-go	xi	constrictum	gere.
consul-o	ui	tum	ere.
consum-o	psi	ptum	ere.
contem-no	psi	ptum	nere.
conten-do	di	sum, & tum;	dere.
conti-ngo	gi	contactum	ingere.
contradi-co	xi	ctum	cere.
contra-ho	xi	ctum	here
con-tero	trivi	tritum	terere.
contu-ndo	di	sum	ndere.
con-vello	velli & vulsi	vulsum	ellere.
conver-to	ti	sum	tere
convi-vo	xi	ctum	vere.
coquo	coxi	coctum	coquere.
cor-rigo	rexi	rectum.	rigere.
corri.pio	pui	correptum	pere.
cor-rumpo	rupi	ruptum	rumpere.
corru-o	i	tum	ere.
cred-o	idi	itum	ere.
cres-co	crevi	cretum	crescere.

Cu-do

Præsens.	Præter.	Supin.	Infinit.
Cu-do	di	sum	dere.
Cumbo	cubui	cubitum	cumbere.
Curro	cucurri	cursum	currere.
Cup-io	ivi	itum	ere.
		D.	
Dece-do	ssi	ssum	dere.
De-cerno.	crevi	cretum	cernere
De-cresco	crevi	cretum	cernere
De-cumbo	cubui	cubitum	cumbere.
Deci-do	di	sum	dere.
De cipio	cepi	ceptum	cipere.
Decur-ro	curri & ti	sum	rere.
Deco-quo	xi	ctum	quere.
Dedi-sco	dici	scitum	scere.
Ded-o	idi	itum	ere.
Defen-do	di	sum	dere.
Defero	detuli	delatum	deferre
De-ficio	feci	fectum	ficere
Deflu o	xi	xum	ere.
Deglu-bo	bi	bitum	bere.
Dej-iceo	eci	ectum	icere.
De-lino	levi, lini, livi	litum	linere.
De-linquo	liqui	ictum	linquere.
Dem o	psi	ptum	ere.
Depen-do	di	sum	dere.
Depo-no	sui	situm	nere.
Depo-sco	posci	scitum	scere.
Deprehen-do	di	sum	dere.
De-primo	pressi	pressum	primere.
Dep-so	sui	stum & situm	sere.
Descen-do	di	sum	dere.
Desci-sco	vi	tum	scere.
Descri-bo	psi	ptum	bere.
Deser-o	ui	tum	ere.
Desi-no	vi & ii	tum	nere.
Desip-io	ui	itum	ere,
Despi-cio	pexi	pectum	picere.
Destitu-o	i	tum	ere.
Destru-o	xi	ctum	ere.
Detra-ho	xi	ctum	here.
Di-co	xi	ctum	cere.
Differo	distuli	dilatum,	differre.

Di

Præsens.	*Præter.*	*Supin.*	*Infinit.*
Dige-ro	ssi	stum	rere.
Dil-igo	exi	ectum	igere
Dilu-o	i	tum	ere.
Dimi-tto	si	ssum	ttere.
Dir-igo	exi	ectum	igere.
Dir-imo	emi	emtum	imere.
Diru-o	i	tum	(jus) ere.
Disco	didici	discitum (*Appulei.*	discere.
Dis-cerno	crevi	cretum	cernere.
Discur-ro	vi	sum	rere.
Discu-tio	ssi	ssum	tere.
Dispo-no	sui	situm	nere.
Dispun-go	xi	ctum	gere.
Differ-o	ui	tum	ere.
Dissol-vo	vi	utum	vere.
Dis-tero	trivi	tritum	terere.
Distin-guo	xi	ctum	guere.
Distra-ho	xi	ctum	here.
Distribu-o	i	tum	ere.
Divi-do	si	sum	dere.
Du-co	xi	ctum	cere.
		E.	
Edisse-ro	rui	rtum	rere.
Edi-co	xi	ctum	cere.
Edo	edi	esum	edere.
Edo	edidi	editum	edere.
Edu-co	xi	ctum	cere.
Effero	extuli	elatum	efferre.
Ef-ficio	feci	fectum	ficere.
Effr-ingo	egi	actum	ingere.
Effin-go	xi	effictum	ingere.
Ege-ro	ssi	stum	rere.
Ej-icio	eci	ectum	icere.
Elic-eo	ui	itum	ere.
El-igo	egi	ectum	igere.
Emer-go	si	sum	gere.
Emo	emi	emptum	emere.
Er-igo	exi	ectum	igere.
Erip-io	ui	reptum	ere.
Eru-o	i	tum	ere.
Eva-do	si	sum	dere.

Eve-ho

Præsens.	*Præter.*	*Supin.*	*Infinit.*
Eve-ho	xi	ctum	here.
Evello	evulsi	evulsum	evellere.
Emun-go	xi	ctum	gere.
Ever-ro	ri	sum	rere.
Ever-to	ti	sum	tere.
Evol.vo	vi	utum	vere.
Excale-facio	feci	factum	facere.
Ex-cedo	cessi	cessum	cedere.
Ex-cello	cellui	celsum	cellere.
Ex-cipio	cepi	ceptum	cipere.
Exclu-do	si	sum	dere.
Ex-cerno	crevi	cretum	cernere
Excu.tio	ssi	ssum	tere.
Excu-do	di	sum	dere.
Exe-do	di	sum	dere
Exer-o	ui	tum	ere.
Ex.igo	egi	actum	igere.
Ex.imo	emi	emtum	imere.
Expen.do	di	sum	dere
Explo-do	si	sum	dere.
Expo-no	sui	situm	nere.
Ex-primo	pressi	pressum	primere.
Expun-go	xi	ctum	gere.
Exqui.ro	sivi	situm	rere.
Exten.do	di	sum	dere.
Extin-guo	xi	ctum	guere
Extollo	extuli	elatum	extollere
Extrudo	si	sum	dere
Exu-o	i	tum	ere
F.			
Faces-so	si & sivi	sum & situm	sere.
Facio	feci	factum	facere.
Fallo	fefelli	falsum	fallere.
Fero	tuli	latum	ferre
Figo	fixi	fixum	figere
Findo	fidi	fissum	findere.
Fin-go	xi	fictum	gere.
Fle-cto	xi	xum	ctere.
Flu.o	xi	xum, *antiquè* ctū	ere.
Fo-dio	di	ssum	dere.
Frango	fregi	fractum	frangere.

Fre.no

Præsens.	*Præter.*	*Supin.*	*Infinit.*
Fre-mo	mui	mitum	mere
Fre-ndo	ndi	ssum	ndere
Fri-go	xi	xum, & ctum,	gere.
Fu-gio	gi	gitum	gere.
Fundo.	fudi	fusum	fundere
G.			
Gem-o	ui	itum	ere.
Ge-ro	ssi	stum	rere.
Gigno	genui	genitum	gignere.
I.			
Jacio	jeci	jactum	jacere
Ignos-co	vi	tum	scere.
Illu-do	si	sum	dere.
Imbu-o	i	tum	ere.
Im-pello	puli	pulsum	pellere.
Impen-do	di	sum	dere
Imp-ingo	egi	actum	ingere.
Impo-no	sui	situm	nere.
Ince-do	ssi	ssum	dere.
Inci-do	di	incasum	dere.
Inc-ipio	epi	eptum	ipere.
Inclu-do	si	sum	dere.
Incumbo	incubui	incubitum	incumbere
Incu-tio	ssi	ssum	tere.
In-do	didi	ditum	dere.
Indu-o	i	tum	ere.
Infero	intuli	illatum	inferre
Inf-icio	eci	ectum	icere.
Infli-go	xi	ctum	gere.
Infu-ndo	di	sum	ndere.
Injun-go	xi	ctum	gere.
Inqui-ro	sivi	situm	rere.
Inse-ro	rui	rtum	rere.
Inse-ro	vi	insitum	rere.
Ins-isto	titi	titum	istere.
Institu-o	i	tum	ere.
Instruo	xi	ctum	ere.
Insum-o	si	tum	ere.
Intell-igo	exi	ectum	igere.
Inten-do	di	sum, & tum	dere
Interce-do	ssi	ssum	dere.

I Inter-

Præsens.	Præter.	Supin.	Infinit.
Interclu-do	si	ſum	dere
Interdi-co	xi	ctum	cere.
Inter-ficio	feci	fectum	ficere.
Inter-imo	emi	emtum	imere.
Inter-mitto	miſi	miſſum	mittere.
Interpo-no	ſui	ſitum	nere.
Inter-rumpo	rupi	ruptum	rumpere.
Inva do	ſi	ſum	dere.
Invol-vo	vi	utum	vere.
Inu-ro	ſſi	ſtum	rere.
Irre-po	pſi	ptum	pere.
Irru-o	i	tum	ere.
Jun-go	xi	ctum	gere.
L.			
Laceſ-ſo	ſivi & ii	ſitum	ſere
Læ-do	ſi	ſum	dere
Lin-go	xi	ctum	gere
Lino	lini, livi & levi	litum	linere.
Linquo	liqui	lictum	linquere
Lu-do	ſi	ſum	dere
Lu-o	i	itum	ere
M.			
Maledi-co	xi	ctum	cere
Man-do	di	ſum	dere
Manſu-eſco	evi	tum	eſcere.
Me-to	ſſui	ſſum	tere
Min-go	xi	mictum	gere
Minu-o	i	tum	ere
Mitto	miſi	miſſum	mittere.
Mo-lo	lui	litum	lere.
Mun-go	xi	ctum	gere.
N.			
Ne-cto	xi & xui	xum	ctere.
Neg-ligo	lexi	lectum	ligere.
Noſco	novi	notum	noſcere.
O.			
Obd-o	idi	itum	ere
Obdu-co	xi	ctum	cere
Obj-icio	eci	ectum	icere.
Obru-o	i	tum	ere
Obſ-iſto	titi	titum	iſtere

Obſtru-

Præsens.	Præter.	Supin.	Infinit.
Obstru-o	xi	ctum	ere.
Occi-do à Cado	di	occasum	dere.
Occî-do à Cædo	di	occîsum	dere.
Occlu-do	si	sum	dere.
Occ-ipio	epi	eptum	ipere.
Occu-lo	lui	ltum	lere.
Occu-mbo	bui	bitum	mbere.
Occur-ro	ri	sum	rere.
Offen do	di	sum	dere.
Offero	obtuli	oblatum	offerre.
Off-icio	eci	ectum	icere
Offu ndo	di	sum	ndere
Olf-acio	eci	actum	acere
Omi-tto	si	ssum	ttere.
Oppe-to	tii, vel, tivi	tirum	tere.
Oppo-no	sui	situm	nere.
Oppr-imo	essi	essum	imere.
Osten-do	di	sum	dere
P.			
Pando	pandi	passum & pansũ,	pandere.
Pango	pepigi & panxi	pactum	pangere.
Parco	peperci & parsi,	parcitũ & parsum	parcere.
Pario	peperi	partum	parere
Parvipen-do	di	sum	dere
Pasco	pavi	pastum	pascere.
Pe-cto	xui & xi	xum, & ctitum,	ctere
Pedo	pepedi	peditum	pedere
Pel-licio	lexi	lectum	licere
Pello	pepuli	pulsum	pellere.
Pendo	pependi	pensum	pendere
Per-cello	culi	culsum	cellere.
Per-cipio	cepi	ceptum	cipere.
Percu-tio	ssi	ssum	tere.
Perdu co	xi	ctum	cere,
Per-ficio	feci	fectum	ficere.
Per-fringo	fregi	fractum	fringere.
Per-go	rexi	rectum	gere.
Per-imo	emi	emtum	imere.
Per-mitto	misi	missum	mittere.
Perpen-do	di	sum	dere.
Persi-isto	titi	titum	istere.

Præsens.	*Præter.*	*Supin.*	*Infiniti.*
Persp-icio	exi	ectum	icere.
Per-tingo	tigi	tactum	tingere.
pe-to	tii & tivi	itum	tere.
pin-go	xi	pictum (stum	gere.
pin-so	sui	situm, sum & pi-	sere.
plan-go	xi	ctum	gere.
plau-do	si	sum	dere.
ple-cto	xi, & xui,	xum	ctere.
plu-o	i, & *antiquè*, vi,	tum	ere.
po-no	sui	situm	nere.
porr-igo	exi	ectum	igere.
porten-do	di	tum	dere.
præce-do	ssi	ssum	dere.
præci-do	di	sum	dere.
præc-ipio	epi	eptum	ipere.
præclu-do	si	sum	dere.
præcurro	cucurri & curri	cursum	currere.
prædi-co	xi	ctum	cere.
præ-fero	prætuli	prælatum	præferre
præf-icio	eci	ectum	icere.
præpo-no	sui	situm.	nere.
præsum-o	si	tum	ere.
prehen-do	di	sum	dere
premo	pressi	pressum	premere.
proce-do	ssi	ssum	dere.
proci-do	di	sum	dere.
pro-do	didi	ditum	dere.
produ-co	xi	ctum	cere.
profero	protuli	prolatum	proferre.
prof-icio	eci	ectum	icere.
pro-jicio	jeci	jectum	jicere.
promi-tto	si	ssum	ttere.
prom-o	psi	ptum	ere.
pro-pello	puli	pulsum	pellere.
propo-no	sui	situm	nere.
proscri-bo	psi	ptum	bere.
prosp-icio	exi	ectum	icere.
pros-terno	stravi	stratum	sternere.
prosti-tuo	tui	tutum	tuere.
prote-go	xi	ctum	gere.

Præsens.	*Præter.*	*Supin.*	*Infinit.*
Pro-tero	trivi	tritum	terere.
Protra-ho	xi	ctum	here.
Pungo.	pupugi, & punxi,	punctum,	pungere.
Q.			
Quæ-ro	sivi	situm	rere.
Qua-tio	ssi	ssum	tere.
Quie-sco.	vi	tum	scere.
R.			
Ra-do	si	sum	dere
Ra-pio	pui	ptum	pere.
Rece-do	ssi	ssum	dere.
Reci-do, à *Cado*	di	recasum	dere.
Reci-no	nui	recentum	nere.
Rec-ipio	epi	eptum	ipere.
Recon-do	di, & didi	itum	dere.
Red-do	didi	ditum	dere.
Red-igo	egi	actum	igere
Red-imo	emi	emtum	imere
Refero	retuli	relatum	referre
Ref,icio	eci	ectum	,icere.
Rege-ro	ssi	stum	rere.
Re-go	xi	ctum	gere.
Re-jicio	jeci	jectum	jicere,
Re,lino	livi	litum	linere.
Renu-o	i	tum	ere.
Re-pello	puli	pulsum	pellere.
Repen,do	di	sum	dere
Repe-to	tii & tivi	titum	tere
Re-po	psi	ptum	pere
Re-posco	poposci	poscitum	poscere
Reprehen-do	di	sum	dere.
Repr-imo	essi	essum	imere.
Re-pungo	pupugi, & punxi,	punctum	pungere.
Requi-ro	sivi	situm	rere.
Res-isto	titi	stitum	istere.
Resp-icio	exi	ectum	icere.
Respu-o	i	tum	ere.
Restitu-o	i	tum	ere.
Resu-o	i	tum	ere.
Re-vello	vulsi	vulsum	vellere.
Rin-go	xi	rictum	gere.

Præsens	Præter.	Supinum	Infinit.
Ro-do	si	sum	dere
Rum-po	rupi	ruptum	pere.
S.			
Sa-pio	pui & pivi	pitum	pere.
Scalp-o	si	tum	ere
Scan-do	di	sum	dere.
Scindo	scidi	scissum	scindere.
Scri-bo	psi	ptum	bere
Sculp-o	si	tum	ere.
Sece-do	ssi	ssum	dere.
Sedu-co	xi	ctum	cere.
Sege-ro	ssi	stum	rere.
Sejun-go	xi	ctum	gere.
Sel-igo	egi	ectum	igere
Sero (*pro semino*)	sevi	satum	serere
Ser-o, *pro ordino*,	ui	tum	ere.
Ser-po	psi	ptum	pere.
Si-no	vi	situm	nere.
Sisto (*activum*)	stiti	statum	sistere.
Sol-vo	vi	utum	vere.
Spar-go	si	sum	gere.
Sperno	sprevi	spretum	spernere.
Spu-o	i	tum	ere.
Statu-o	i	tum	ere.
Sterno	stravi	stratum	sternere.
Stre-po	pui	pitum	pere.
Strin-go	xi	strictum	gere.
Stru-o	xi	ctum	ere.
Sub-do	didi	ditum	dere.
Sub-igo	egi	actum	igere.
Sub-jicio	jeci	jectum	jicere.
Submi-tto	si	ssum	ttere.
Subne-cto	xui & xi	xum	ctere.
Substitu-o	i	tum	ere.
Subtersu-gio	gi	gitum	gere.
Subver-to	ti	sum	tere.
Succe-do	ssi	ssum	dere.
Succur-ro	ri	sum	rere.
Sue-sco	vi	tum	scere.
Suff-icio	eci	ectum	icere.
Suffu-ndo-	di	sum	ndere.

Præsens.	Præter.	Supin.	Infinit.
Sugge-ro	ssi	stum	rere.
Su-go	xi	ctum	gere.
Sum-o	si	tum	ere
Su-o	i	tum	ere
Suppe-to	tii & tivi	titum	tere
Suppo-no	sui	situm	nere
Sur-go	rexi	rectum	gere
Sus-cipio,	cepi	ceptum	cipere
Suspen-do	di	sum	dere
Susp-icio	exi	ectum	icere
T.			
Tango	tetigi	tactum	tangere
Te-go	xi	ctum	gere
Tem-no	psi	ptum	nere
Tendo	tetendi	tensum, & tentum	tendere
Ter-go	si	sum	gere.
Tero	trivi	tritum	terere.
Te-xo	xui	xtum, & xum	xere.
Tin-go	xi	ctum	gere.
Tollo	sustuli	sublatum	tollere.
Tra-do	didi	ditum	dere.
Tradu-co	xi	ctum	cere.
Tra-ho	xi	ctum	here.
Tra-jicio	jeci	jectum	jicere.
Transad-igo	egi	actum	igere.
Taanscen-do	di	sum	dere.
Transcri-bo	psi	ptum	bere.
Trans-fero	tuli	latum	ferre.
Trans-igo	egi	actum	igere.
Transmi-tto	si	ssum	ttere.
Tribu-o	i	tum	ere.
Tru-do	si	sum	dere.
Tundo	tutudi	tusum & tunsum	tundere.
V.			
Ve-ho	xi	ctum	here.
Vello	velli, & vulsi,	vulsum	vellere.
Ven-do	didi	ditum	dere.
Ver-ro	ri	sum	rere.
Ver-to	ti	sum	tere.
Vilipen-do	di	sum	dere.
Vinco	vici	victum	vincere.

Præsens.	*Præter.*	*Supin.*	*Infinit.*
Vis-o	i	ſum	ere
Vi-vo	xi	ctum	vere.
Un-go	xi	ctum	gere.
Vol-vo	vi	utum	vere.
Vom-o	ui	itum	ere.
Uro	uſſi	uſtum	urere.

Verba tertiæ Conjugationis *Supino* carentia.

Præſens.	*Præter.*	*Infinit.*	*Præſens.*	*Præter.*	*Infinit.*
Abnu-o	i	ere.	*I.*		
Acci-do	di	ere.	Inceſſ-o	i	ere.
An-go	xi	gere	Ingru-o	i	ere
Annu-o	i	ere.	Innu-o	i	ere.
Antecel-lo	lui	lere.	Inſpu-o	i	ere.
B.			Intrem-o	ui	ere.
Batu-o	i	ere.	*L.*		
C.			Lamb-o	i	ere.
Calv-o	i	ere	Linquo	liqui	linquere.
Clan-go	xi	gere	*M. N. O.*		
Clu-o	i	ere.			
Conci-do	di	dere.	Matur-eſco	ui	eſcere.
Congruo	i	ere.	Mal-o	ui	le.
Gonquiniſco	exi	iniſcere.	Metu-o	i	ere.
Conſpu-o	i	ere	Min-go	xi	gere.
D.			Nol-o	ui	le.
Deci-do	di	dere	Ob-ſum	fui	eſſe.
De-go	gi	gere	Obti-ngo	gi	ngere.
Delit-eſco	ui	eſcere.	*P.*		
Deſpu-o	i	ere.	Permetuo	i	ere.
Deſtert-o	ui	ere.	Po-ſco	poſci	ſcere.
Diſpeſc-o	ui	ere.	Poſſum	potui	poſſe.
Deſum	defui	deeſſe	Præcell-o	ui	ere
E			Procid-o	i	ere.
Elin-go	xi	gere	Pro-ſum	fui	deſſe.
Erub-eſco	ui	eſcere.	Pſall-o	i	ere.
Evan-eſco	ui	eſcere.	*R.*		
Excand-eſco	ui	eſcere	Refell-o	i	ere.
Excell-o	ui	ere	Reſip-iſco	ui	iſcere.
Exci-do	di	dere.	Refri-geſco	xi	geſcere.
Exſpu-o	i	ere.	Reſpu-o	i	ere.
Exſu-go	xi	gere.	Rud-o	i	ere.

S.

Præs.	Præt.	Infin.	Præs.	Præt.	Infin.
S.	(pauterim)		Stert-o	ui	ere
Satago	egi (Def-agere		Strid-o	i	ere
Scab-o	i	ere	T, & U.		
Sen-esco	ui	la) escere	Trem-o	ui	ere
Sid.o	i (Columel-	ere	Volo	volui	velle

Verba tertiæ Conjugationis *Præterito* & *Supino* carentia.

Præs.	Infinit.	Præs.	In.
Ambi-go	gere	Inverg-o	ere
Attoll-o	ere	Ingravesc-o	ere
Deverg o	ere	Labasc-o	ere
Dehisc-o	ere	Liquesc-o	ere
Ditesc-o	ere	Marcesc-o	ere
Dulcesc-o	ere	Mitesc-o	ere
Edormisc-o	ere	Obsolesc-o	ere
Exardesc-o	ere	Pubesc-o	ere
Expallesc-o	ere	Raresc-o	ere
Fatisc-o	ere	Repuerasc-o	ere
Flaccesc-o	ere	Revalesc-o	ere
Fur-o	ere	Sist.o (*neutrum*)	ere
Glisc-o	ere	Sylvesc-o	ere
Gravesc-o	ere	Tenerесc-o	ere
Hisc-o	ere	Vad-o	ere
Herbesc-o	ere	Verg-o	ere
Impesc-o	ere		

Verba *Deponentia* tertiæ Conjugationis, conjugantur : ut

Præs.	Præt.	Infinit.
Legor	*lectus sum*	*legi*
Ab-utor	usus sum	uti
Ad-ipiscor	eptus sum	ipisci
Aggr-edior	essus sum	edi
Ap-iscor	tus sum	isci
Asse-quor	cutus sum	qui
C.		
Collo-quor	cutus sum	qui
Comm-iniscor	entus sum	inisci
Comple.ctor	xus sum	cti
Congre.dior	ssus sum	di

Con-

Præsens.	Præter.	Infinit.
Conni-tor	sus, *vel* xus sum	ti
Congue-ror	stus sum	ri
Conse-quor	cutus sum	qui
D.		
Def-atiscor	essus sum	atisci
Digre-dior	ssus sum	di
Dela-bor	psus sum	bi
Dila-bor	psus sum	bi
Dena-scor	tus sum	sci
Depa-ciscor	ctus sum	cisci
E.		
Egre-dior	ssus sum	di
Ela-bor	psus sum	bi
Elo-quor	cutus sum	qui
Emor-ior	tuus sum	i,
Eni-tor	sus *vel* xus sum	ti
Exe-quor	cutus sum	qui
Exper-giscor	rectus & gitus sum	gisci.

(Sic *Diomedes* distinguit; ut, *expergitus* sit sponte evigilans: *experrectus* verò sit aliunde excitatus.)

F. & G.		
Fatiscor	fessus sum	fatisci
Fru-or	itus, *vel* ctus sum	
Fun-gor	ctus sum	gi
Gradior	gressus sum	gradi
I.		
Illa-bor	psus sum	bi
Immo-rior	rtuus sum	ri
Ind-ipiscor	eptus sum	ipisci
Ingre-dior	ssus sum	di
Inna-scor	tus sum	sci
Inni-tor	xus sum	ti
Inse-quor	cutus sum	qui
Introgre-dior	ssus sum	di
Invehor	ctus sum	hi
Irascor	tus sum	sci
L. M. N. O.		
La-bor	psus sum	bi
Lo-quor	cutus sum	qui
Mor-ior	tuus sum	i
Na-scor	tus sum	sci

Nan-

Præsens.	*Præt.*	*Infin.*
Nanciſcor	nactus ſum	naſci
Ni-tor	ſus *vel* xus ſum	ti
Ob-nitor	ſus *vel* xus ſum	ti
Obli-viſcor	tus ſum	viſci
Orior, eris	ortus ſum	ori
P.		
Pa-ciſcor	ctus ſum	ciſci
Pa-tior	ſſus ſum	ti
Perſe-quor	cutus ſum	qui
Prof-iciſcor	ectus ſum	ciſci
Progre-dior	ſſus ſum	di
Prola-bor	pſus ſum	bi
Prolo-quor	cutus ſum	qui
Proſequor	cutus ſum	qui
Q. R. S.		
Que-ror	ſtus ſum	ri
Regre-dior	ſſus ſum	di
Rela-bor	pſus ſum	bi
Rena-ſcor	tus ſum	ſci
Rever-tor	ſus ſum	ti
Sequor	cutus ſum	qui
Subſe-quor	cutus ſum	qui
T.		
Tranſgre-dior	ſſus ſum	di
Ulciſcor	ultus ſum	ulciſci
Utor	uſus ſum	uti

Quinque Deponentia *Præteritô* & *Supinô* carentia.

Præſens.	*Infin.*	*Præſ.*	*Infin.*
Calvor	calvi,	Ringor	ringi.
Linquor	liqui.	Veſcor	veſci.
Reminiſcor	reminiſci.		

QUARTA CONJUGATIO.

Exempla omnia uſitatiſſima quartæ Conjugationis unà cum Exceptionibus.

Præſ.	*Præt.*	*Sup.*	*Infin.*
Audio	*audivi*	*auditum*	*audire*
Abligu-rio	rivi	ritum	rire
Adeo	adivi	aditum	adire

Præs.	Præt.	Supin.	Infinit.
Ad-venio	veni	ventum	venire
Amb-io	ivi	itum	ire
Amic-io	ui, & xi	ctum	ire
Aper-io	ui	tum	ire
B.			
Balbut-io	ivi	itum	ire
C.			
Cam-bio	bivi, *vel* psi	psum	bire
Cio	civi	citum	cire
Circueo	circuivi	circuitum	circuire
Circum-venio	veni	ventum	venire
Con-dio	divi	ditum	dire
Comper-io	i	tum	ire
Consentio	si	sum	tire
Con-venio	veni	ventum	venire
Custo-dio	divi	ditum	dire
D.			
Defin-io	ivi	itum	ire
Deper-eo	ii & ivi	itum	ire
De-silio	silui & ii	sultum	silire
De-venio	veni	ventum	venire
Devin-cio	xi	ctum	cire
Disper-tio	si	sum	tire
Dissen-tio	si	sum	tire
Dorm-io	ivi	itum	ire
E.			
Ebull-io	ivi	itum	ire
Eo	ivi	itum	ire
Erud-io	ivi	itum	ire
Esur-io	ivi	itum	ire
Even-io	i	tum	ire
Ex-cio	ivi	itum	ire
Exhau-rio	si	stum	rire
Exsil-io	ui, *vel* ii	exsultum	ire
Exim-nio	nivi	nitum	nire
Exspo-lio	livi	litum	lire
F.			
Far-cio	si	tum & ctum	cire
Ful-cio	si	tum	cire
G.			
Gaunio	nivi	nitum	nire

Gar-

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infinit.*
Gar-rio	rivi	ritum	rire
Gest-io	ivi	itum	ire
Grun-nio	nivi	nitum	nire
H.			
Hau-rio	si	stum	rire
Hinn-io	ivi	itum	ire
I.			
Impe-dio	divi	ditum	dire
Imper-tio	tivi	titum	tire
Insan-io	ivi	itum	ire
Insig-nio	nivi	nitum	nire
Inven-io	i	tum	ire
Irre-tio	tivi	titum	tire
L.			
Lasciv-io	i	itum	ire
Ligur-io	ivi	itum	ire
M.			
Moll-io	ivi	itum	ire
Mun-io	ivi	itum	ire
N.			
Nequ-eo	ivi, vel ii	itum	ire
Nesc-io	ivi	itum	ire
O.			
Obed-io	ivi	itum	ire
Ob-eo	ivi	itum	ire
Obgann-io	ivi	itum	ire
Obven-io	i	tum	ire
Oper-io	ui	tum	ire
P.			
Per-eo	ivi	itum	ire
Perpol-io	ivi	itum	ire
Perven-io	i	tum	ire
Pip-io	ivi	itum	ire
Pol-io	ivi	itum	ire
Præped-io	ivi	itum	ire
Præsen-tio	si	sum	tire
Prod-eo	ii & ivi	itum	ire
Pros-ilio	ilui	ultum	ilire
Pun-io	ivi	itum	ire

Præs.	*Præt.*	*Sup.*	*Infinit.*
Q.			
Queo	quivi	quitum	quire
R.			
Rau-cio	si	sum	cire
Red-eo	ii	itum	ire
Redhost-io	ivi	itum	ire
Redim-io	ivi	itum	ire
Refer-cio	si	tum	cire
Reper-io	i	tum	ire
Resar-cio	si	tum	cire
Resc-io	ivi	itum	ire
Resil-io	ui & ii	resultum	ire
Revin-cio	xi	ctum	cire
S.			
Sal-io, *(pro sale conspergo)*	ivi	itum	ire
Sal-io, *(pro salto)*	ui, & ii	tum	ire
San-cio	xi & civi	itum & ctum	ire
Sar-cio	si	tum	cire
Scio	scivi	scitum	scire
Sen-tio	si	sum	tire
Sepel-io	ivi	sepultum	ire
Sep-io	si	tum	ire
Serv-io	ivi	itum	ire
Singul-tio	tivi	tum	ire
Sit-io	ivi	itum	ire
Sop-io	ivi	itum	ire
Stabil-io	ivi	itum	ire
Sub-eo	ivi	itum	ire
Subvenio	i	tum	ire
Sufful-cio	si	tum	cire
T.			
Tinn-io	ivi	itum	ire
Transf-eo	ivi	itum	ire
Transf ilio	ilui	ultum	ire
Tuss-io	ivi	itum	ire
V.			
Vag-io	ivi	itum	ire
Ven-eo	ii	um	ire
Ven-io	i	tum	ire

Vin-

Præs.	*Præt.*	*Sup.*	*Infin.*
Vin-cio	xi	ctum	cire
Un-io	ivi	itum	ire

Verba Quartæ Conjugationis *Supino* carentia.

Præs.	*Præt.*	*Infinit.*
Cæcut-io	ivi	ire
Fer-io	ii (*Charisius*)	ire
Gest-io	ivi	ire
Inept-io	ivi	ire
Nuptur-io	ii	ire
Partur-io	ivi	ire
Scatur-io	ivi	ire

Verba duo *Præteritô & Supinô* carentia.

Cænaturio cænaturire
Micturio micturire; & quædam alia meditativa, quæ inter legendum occurrent.

Verba *Deponentia* quartæ Conjugationis, conjugantur: ut,

Præs.	*Præt.*	*Infinit.*
Audior	*auditus sum*	*audiri*
Ador-ior	tus sum	iri
Amol-ior	itus sum	iri
Bland-ior	itus sum	iri
Demol-ior	itus sum	iri
Eme-tior	nsus sum	tiri
Exper-ior	tus sum	iri
Larg-ior	itus sum	iri
Ment-ior	itus sum	iri
Met-ior	mensus sum	iri
Mol-ior	itus sum	iri
Opper-ior	tus sum	iri
Ordior	orsus sum	ordiri
Orior, iris	ortus sum	oriri
Part-ior	itus sum	iri.
Poti-or	itus sum	iri
Sort-ior	itus sum	iri

Quædam Verba habent *duplex præteritum*.

Præs.	*Præt.*	*Infin.*
Cæno	cænavi, & cænatus sum	cænare
Juro	juravi, & juratus sum	jurare
Titubo	titubavi, et titubatus sũ	titubare
Careo	carui, & cassus sum	carere
Pateo	patui, & passus sum	patere
Placeo	placui & placitus sum	placere
Prandeo	prandi, & pransus sum	prandere
Mereor	merui, & meritus sum	merere
Sic, Commereor	commerui & commeritus sum	commerere
Nubo	nupsi & nupta sum	nubere
Confido	confidi & confisus sum	confidere
Suesco	suevi, & suetus sum	suescere
Sic, Assuesco	assuevi, & assuetus sum	assuescere
Veneo	venii, & venditus sum	venire

Quædam adduntur impersonalia: ut,

Libet	libuit, & libitum est	libere
Licet	licuit & licitum est	licere
Miseret	miseruit, & miseritũ est	miserere
Piget	piguit, & pigitum est	pigere
Pudet	puduit, & puditum est	pudere
Tædet	tæduit, & tæsum est	tædere

Quædam Verba usitatè efferuntur per *O*, vel *Or*: ut,

Assentio assentire, & Assentior assentiri.
Alterco altercare, & Altercor altercari.
Auguro augurare, & Auguror augurari.
Demolio demolire, & Demolior demoliri.
Fabrico fabricare, & Fabricor fabricari.
Fluctuo fluctuare, & Fluctuor fluctuari.
Illachrymo illachrymare, & Illachrymor illachrymari.
Jurgo jurgare, & Jurgor jurgari.
Luxurio luxuriare, & Luxurior luxuriari.
Munero munerare, & Muneror munerari.
Populo populare, & Populor populari.

Quæ-

Quædam Verba ejusdem significationis diversam conjugationem habent: ut,

Denso densas are.
Denseo denses ere. *Virg.* 1 *geor.* *v.* 429.
Duro duras are,
Dureo dures ere. *Virg.* 1 *geor,* *v.* 72.
Cieo cies ciere.
Cieo cis cire.
Ferveo ferves ere.
Fervo fervis ere. *Virg.* 1 *geor.* *v.* 456.
Excelleo excelles ere.
Excelleo excellis ere.
Fulgeo fulges ere.
Fulgo fulgis ere. *Virg.* 8 *æneid.* *v.* 671.
Sono sonas are.
Sono sonis ere. *Lucret. lib.* *v.* 162.
Oleo oles ere.
Olo olis ere. *Plaut. Mostel sc.* *exi. v.* 4.
Strideo strides ere. *ex Prisc.* *lib.* 8.
Strido stridis ere. *Virg.* 4 *geor.* *v.* 556.
Tergeo terges ere. *Virg.* 7 *æneid. v.* 621.
Tergo tergis ere.
Tueor tueris eri.
Tuor tueris i. *Statius.* 1. *Achilleid. v.* 131.
Lavo lavas are.
Lavo lavis ere. *Horat. lib.* 1. *Satyr.* 5. *v.* 409.

Hæc quatuor verba (conjugationis tertiæ) in Imperativo e abjiciunt; ut, *Dic, Duc, Fac, Fer*; composita tamen à *Facio* retinent *e*, ut, *Effice, Confice, Perfice,* &c. Apud *Plautum* simplicia quoque occurrunt. *Face, Duce*, &c. sed imitandum non est.

Syncope sæpius fit in præteritis in *vi*; ut, *Revocâsti*, pro *revocavisti*. *Petiit*, pro *petivit*. *Admôrunt*, pro *admoverunt*. Et in aliis etiam; ut, *Extinxti*, pro *extinxisti*; *Surpite*, pro *surripite*; *Surrexe*, pro *surrexisse*, &c.

DE PARTICIPIO.

Participium est pars Orationis, quæ tum Casus tum Tempora habet.

Participio accidunt septem: Tempus, Genus, Numerus, Casus, Significatio, Figura, Declinatio.

Tempora Participiorum sunt tria:

Præsens in *ans* & *ens*; nasciturque ab omni verborum genere exceptis passivis; ut, *Amans, Serviens, Amplectens, Utens*.

Præteritum in *tus*, *xus*, *sus*, fitque à verbis Passivis, Communi-

munibus & Deponentibus; ut, *Amatus*, *Amplexus*, *Usus*. Et à quibusdam neutris: quæ videlicet præteritum formant more passivorum; ut, *Gavisus*, *ausus*: quibus adde, *pransus*, *cœnatus*. Unum in *uus* reperitur; ut, *mortuus* à morior.

Futurum activum in *rus*; oriturque ex omni genere verborum exceptis passivis; ut, *Amaturus*, *Serviturus*, *Amplexurus*, *Usurus*.

Futurum passivum in *dus*, fitque à Passivis & Communibus; ut, *Amandus*, *Amplectendus*. Interdum etiam à Deponentibus, quæ aliquando fuerunt Communia; ut, *Sequendus*, à sequor. *Ulciscendus*, ab ulciscor. Et à quibusdam Neutropassivis; ut, *Audendus*, *cœnandus*, *jurandus*, *placendus*.

De formatione Participiorum.

Participia præsentis temporis fiunt à prima persona præteriti imperfecti, syllaba *bam* vel *bar* mutata in *ns*; ut, *Amabam*, *amans*, *Complectebar*, *complectens*.

Participia præteriti temporis fiunt à priore supino, mutata litera *m* in *s*; ut, *Amatum*, *amatus*, *Complexum*, *complexus*.

Participia futuri in *rus*, fiunt item a priore supino, *m* litera versa in *rus*; ut, *Amatum*, amaturus, *Servitum*, serviturus. Excipe *Oriturus*, *Nasciturus*, *Moriturus*: & Participia in *aturus*; à verbis quibusdam primæ conjugationis, quorum supinum in *itum* & *ctum* exit; ut, *Cubaturus*, *Fricaturus*.

Participia in *dus*, fiunt à Genitivis Participiorum præsentis temporis, *tis* syllaba mutata in *dus*, *da*, *dum*; ut, *Amans*, *Amantis*: Amandus, amanda, amandum: *Complectens complectentis*: Complectendus, complectenda, complectendum.

Participia in *ns*, sunt generis omnis; ut, *Amans*, *Legens*.

Participia in *us*, sunt generis masculini; ut, *Amatus*, in *a*, feminini; ut, *Amata*: in *um*, neutri; ut, *Amatum*.

NUMERUS.

Numeri sunt duo { Singularis; ut, *Amans*. Pluralis; ut, *Amantes*.

CASUS.

Casus sunt totidem quot in Nomine: *Nominativus*, *Gen.* *Dat* *Accus.* *Voc.* *Abl.*

SIGNIFICATIO.

Significationes Participiorum sunt tres.
Activa; ut, *Amans*, *Dimetiens*.
Passiva; ut, *Amatus*, *Dimensus*,
Neutra; ut, *Sedens*, *Locutus*.

FIGURA.

Figuræ sunt duæ { Simplex ; ut, *Amans.* Composita ; ut, *Adamans.*

DECLINATIO.

Declinationes sunt tres.

Prima cujus Genitivus terminatur *æ* dipthongo; ut, *Amata, Amatæ.*

Secunda cujus Genitivus terminatur litera *i* ; *Amatus, Amati.*

Tertia cujus Genitivus terminatur syllaba *is* ; ut, *Amans, Amantis.*

Duobus modis degenerant Participia in Nomina.

(I.) Cum amittunt casum sui verbi ; ut, *Amans vini* : dicitur enim, *Amo vinum.*

(II.) Cùm tempus significare desinunt ; ut, *Doctus* pro homine gnaro : *acceptus* pro grato. Duo enim alii modi, quos nonnulli addunt, scilicet partim *comparatione* , partim verò *compositione* ; ad hos referri possunt.

DE ADVERBIO.

ADverbium est pars Orationis, quæ vocibus addita, earum significationem explanat ac definit ; ut, *Raro* loquitur. *Bene* peritus.

Adverbio accidunt quatuor { Significatio } { Species. Comparatio } { Figura.

SIGNIFICATIO.

Significationes Adverbiorum sunt variæ.

Optandi ; ut, *Utinam, ô utinam, ô si.*

Vocandi ; ut, *Heus, Eho.*

Interrogandi ; ut, *Cur? Quare? Quid ita? Quamobrem?*

Respondendi affirmate ; ut, *Etiam, Ita, Maxime, Quidni.*

Confirmandi ; ut, *Profectò, Sanè, Certè.*

Negandi ; ut, *Non, Nequaquam, Minime, Haud, Haudquaquam.*

Dubitandi ; ut, *Forsan, Forsitan, Fortassis, Fortasse.*

Hortandi ; ut, *Eia, Agedum, Agite.*

Prohibendi ; ut, *Ne,*

Demonstrandi ; ut, *En, Ecce.*

Eligendi, vel Corrigendi ; ut, *Potiùs, Imò.*

Comparandi ; ut, *Magis, Minùs, Fortius.*

Congregandi ; ut, *Simul, Unà, Pariter.*

Separandi ; ut, *Seorsum, Separatim.*

Intendendi ; ut, *Adeò, Admodùm, Valdè.*

Remittendi ; ut, *Vix, Ægrè.*

Temporis ; ut, *Hodie, Cras, Perendie, Heri, Nudius-tertius.*

Personalia ; ut, *Quicum, Mecum, Tecum, Secum, Quibuscum, Nobiscum, Vobiscum.*

Loci ; ut, *Ubi, Hic, Istic, Illic.*

Quò? *Huc, Istuc, Illuc.*
Quorsum; *Horsum, Istorsum, Illorsum.*
Unde? *Hinc, Istinc, Illinc.*
Qua? *Hàc, Istac, Illac, Rectà.*

Numeri; ut, *Semel, Bis, Ter, Quater, Quinquies, Sexies, Septies, Octies, Novies, Decies, Undecies, Duodecies,* &c. *Vicies, Tricies, Quadragies, Quinquagies, Sexagies, Septuagies, Octogies, Nonagies, Centies, Ducenties, Trecenties,* &c. *Millies, Bis millies,* &c.

Ordinis; ut, *Primùm, Deinde, Postremò.*
Eventus; ut, *Fortè, Fortuitò.*
Similitudinis; ut, *Sicut, Sicuti, Ut, Uti.*
Diversitatis: ut, *Aliter, Secùs.*
Qualitatis, ut, *Prudenter, Peritè, Eleganter.*
Quantitatis, ut, *Parùm, Modicùm, Multùm, Satis, Nimium.*

COMPARATIO.

Gradus Comparationis in Adverbio sunt tres.
Positivus, ut, *Doctè, Sæpè, Raró.*
Comparativus, ut, *Doctiùs, Sæpiùs, Rariùs.*
Superlativus, ut, *Doctissimè, Sæpissimè, Rarissimè.*

SPECIES.

Species sunt duæ { Primitiva, ut, *Heri, Cras.*
Derivativa, ut, *Humaniter*, ab *humanus. Furtim*, à *Furor.*

FIGURA.

Figuræ sunt duæ { Simplex, ut, *Facilè, Sæpè.*
Composita, ut, *Difficilè, Persæpe.*

DE CONJUNCTIONE.

Conjunctio est pars Orationis, annectens ordinansque sententiam.

Conjunctioni accidunt tria { Potestas, Figura, & Ordo.

POTESTAS.

Potestas, id est, significatio est varia; sunt enim aliæ
Copulativæ, ut, *Ac, Atque, Et, Que.*
Disjunctivæ, ut, *Vel, ve, Sive, seu, Aut, Ne.*
Adversativæ, ut, *Etsi, Tametsi, Quamquam, Quamvis,* &c.
Illativæ, ut, *Ergo, Igitur, Quare, Quocirca, Quapropter, Itaque,* &c.
Causales, ut, *Nam, Namque, Siquidem, Quia, Quoniam, Enim, Etenim, Quòd, Propterea quòd.*
Expletivæ, ut, *Quidem, Equidem,* &c.

FIGURA.

Figuræ sunt duæ { Simplex, ut, *Enim.*
Composita, ut, *Etenim.*

OR-

ORDO.

Ordines Conjunctionum sunt tres.

Præpositivæ conjunctiones sunt, quæ in oratione præponuntur, ut, *Aut*, *Ac*, *Atque*, *At*, *As*, *Vel*, *Nec*, *Neque*, *Nisi*, *Seu*, *Sive*.

Subjunctivæ quæ in oratione postponuntur, ut, *Que*, *Ne*, *Ve*, *Quidem*, *Quoquè*, *Autem*, *Verò*, *Enim*.

Communes, quæ in oratione, modò præponuntur, modò postponuntur, ut, *Ergo*, *Igitur*, *Itaque*, *Equidem*, &c.

DE PRÆPOSITIONE.

PRæpositio est pars orationis, quæ cæteris partibus aut separata, aut conjuncta ferè præponitur: ut, *Eo ad templum*. *Adeo præceptorem*.

Suntque Præpositiones { Separabiles, aut Inseparabiles.

Separabiles dicuntur, quæ etiam extra compositionem inveniuntur.

Harum aliæ accusativum, aliæ ablativum, aliæ utrumque, casum regunt.

Præpositiones *Accusativo casui*, servientes sunt hæ.

Ad, *apud*, *ante*, *adversus vel adversum*, *cis*, *citra*, *circiter*, *circa*, *circum*, *contra*, *erga*, *extra*, *inter*, *intra*, *infra ob*, *juxta*, *penes*, *per*, *pone*, *præter*, *post*, *propè*, *propter*, *secundùm*, *secus*, *supra*, *trans*, *versus*, *ultra*, *usque*.

Præpositiones *Ablativo casui* servientes sunt sequentes,

A, *ab*, *abs*, *absque*, *cum*, *coram*, *clam*, *de*, *e*, *ex*, *pro*, *præ*, *procul*, *palam*, *sine*, *tenus*.

Tenus, cùm adhæret vocabulo multitudinis ferè Genitivum amat, ut, *Lumborum tenus*: cùm verò singulari jungitur, ablativum postulat, ut, *Ore tenus*.

Quatuor Præpositiones *Accusativo*, vel *Ablativo*, casui servientes. In, Sub, Super, & Subter.

Præpositiones Inseparabiles dicuntur, quæ à vocibus, quibus præponuntur separari nequeunt, ut,

Am		Ambigo.
Con		Confero.
Di	in	Dinumero.
Dis		Disputo.
Re		Repeto.
Se		Sejungo.

Quædam præpositiones postponi suis casibus inveniuntur,

Cum,		Quibus *cum*.
Tenus,	ut	Pube *tenus*.
Versus,		Angliam *versus*.
Usque,		Ad occidentem *usque*.

DE INTERJECTIONE.

INterjectio est pars Orationis, quæ varios animi affectus indicat.
Interjectioni accidit significatio tantùm, quæ varia est.
Laudantis, & aliquando Exultantis; ut, *Euge.*
Exultantis, & interdum Insultantis; ut, *Vah.*
Lætantis; ut, *Euax.*
Dolentis, & Ejulantis; ut, *Ah, Heu, Hei, Hoi, Oh,*
Admirantis; ut, *Papè, O, Vah, Hui, Atat,*
Ironiæ; ut, *Hui, O.*
Exclamantis; ut, *Prò, O.*
Silentium indicentis; ut, *St.*
Timentis; ut, *Hei.*
Præsagientis malum, vel miserantis, *vel* Minantis; ut, *Væ.*
Rejicientis; ut, *Apage, Apagesis.*
Exsecrantis; ut, *Nefas, Infandum, Malùm.*

De Etymologia hactenus.

DE SYNTAXI.

SYntaxis est recta partium orationis inter se structura sive compositio. Dicitur latinè constructio.

Duplex est Syntaxis { Perfecta seu analoga, quæ est regularis. / Figurata seu anomala, quæ non est regularis, recedens à communibus regulis. }

Perfecta seu anologa est convenientia vel rectio.

Convenientia seu concordantia est, quando dictiones certis accidentibus conveniunt.

Quadruplex autem est convenientia { Adjectivi et Substantivi / Relativi et Antecedentis } { Nominativi et Verbi / Interrogativi & Responsivi. }

Rectio est quando dictio regit vel regitur.

Eaque est { Nominum { Substantivorum / Adjectivorum } / Pronominum / Verborum / Participiorum } { Adverbiorum. / Conjunctionum. / Præpositionum. / Interjectionum. }

Omnes enim partes orationis regunt casus, exceptâ *Conjunctione*, quæ tamen certos modos & tempora postulat.

CONCORDANTIA.

Adjectivi & Substantivi.

Regula.

Adjectivum & Substantivum conveniunt in genere, numero & casu; ut, *Asper equus. Vera gloria. Longum tempus.*

1. *Obs.* Substantivis etiam annumerantur adjectiva cùm substantivè sumuntur; ut, *Fortunate senex. Fallax serenum.*

2. Adjectivum aliquando usurpatum substantivè, in neutro genere adjicitur substantivis; ut,

Triste lupus stabulis : *i. e*, res tristis.
Varium & mutabile feminina : *i. e.* varia res & mutabilis.

CONCORDANTIA.

Relativi & Antecedentis.

Regula.

1, Relativum & antecedens concordant in genere, numero & persona: ut, *Deus qui viget, Ratio quæ jubet. Animal quod.*

2. Relativum *qui, quæ, quod*, præpositum antecedenti cum eo consentit in casu; ut, *Quam artem. Quas fabulas.*

3. Relativum *qui, quæ, quod*, positum inter substantiva diversi generis convenit genere cum utrolibet; ut, *Animal quem*, vel *quod* vocamus *hominem. Ignis quæ* vel *quos sidera vocatis.*

Obser. Interdum in neutro genere relativum refert totam orationem; ut, In tempore ad eam veni, *quod* omnium rerum est primum.

CONCORDANTIA.

Nominativi & Verbi.

Regula.

1. Nominativus & verbum personale finiti modi conveniunt in numero & persona; ut, *Ego curabo. Tu scribis. Petrus discit.*

Obser. Nominativus primæ & secundæ personæ fermè non exprimitur, nisi discretionis & emphasis causâ; ut, *Amavi, Liberasti.*

Discretionis causâ; ut, *Ego ejeci, vos introducitis.*

Emphasis causâ; ut, *Tu audes scelestus, nefarius.*

In verbis quorùm significatio ad homines vel ad Deum tantùm pertinet, tertiæ personæ nominativus sæpè subauditur; ut, *Est, fertur, dicunt ferunt, aiunt, prædicant, ningit, tonat.*

Infinitivus interdum ponitur vice nominativi; ut, *Peccare cum delectat, Scire tuum nihil est.*

Tota oratio interdum nominativi loco est: ut, *Scire aliquid artis est.*

2. Vocativus est secundæ personæ & jungitur imperativo ejusdem numeri & personæ: ut, *Nate contende vincla. Socii promite vires.*

Aliquando absolutè vocativus ponitur sine verbo; ut, *Nate Carole.*

Aliquando non exprimitur vocativus; ut, *Durate. Servate.*

3. Verbum substantivum *sum* nominativis numero diversis postpositum, cum posteriori consentit; ut, Amantium *iræ* amoris *redintegratio est.*

4. Verbum interpositum priori debet respondere nominativo; ut, *Dos est* uxoria *lites.*

5. Infinitivus *esse* vult habere ante se; & post se pares casus; ut *Nolo esse longus, Non mihi licet esse negligenti.*

6. Aliquando nominativus sequitur pro accusativo; ut, *Tutum putavit esse bonus socer,* pro *bonum socerum.*

Regula.

1. Verba substantiva & vocativa & eorum vim habentia regunt post se nominativum; ut, *Sumus incerti. Vocantur sapientes. Liber inscriptus Hortensius.*

2. Quælibet verba possunt habere post se nominativum status aut gestus rei; ut, *Redeo iratus. Venio frequens.*

Sic adjectiva pro adverbiis usurpata; ut, *Agebat se matutinus. i. e.* manè. *Obambulabat nocturnus. i. e.* noctu.

Obser. Aliquando verbum substantivum ponitur cum participio pro verbo; ut, *Sunt pendentia, i. e.* pendent.

CONCORDANTIA.

Interrogativi & *Responsivi.*

Regula.

I. Interrogativum & responsivum conveniunt casu; ut, *Quibus rebus fides fit? Argumentis. Quo honore est? Summo.*

1. *Observ.* Fallit hæc regula, quoties interrogatio fit per *Cuius, a, um*; ut, *Cujum pecus? Laniorum.*

2. Aut per dictionem variæ Syntaxeos; ut, *Furtine accusas an homicidii? Utroque.*

3. Fallit denique, cùm per possessiva, *Meus, Tuus, Suus, Noster, Vester,* respondendum est, ut, *Cujus est hic liber? Meus.*

De Constructione Nominis & Pronominis *Adjectivi & Substantivi.*

De *GENITIVO* post Nomen.

Regula.

I. Substantivum regit alterum Substantivum in Genitivo, cùm significantur res diversæ; ut, *Scientia juris. Lex veritatis.*

Hic Genitivus sæpissimè in Adjectivum possessivum mutatur; ut, *Patris domus; Paterna domus.*

II. Adjectiva substantivè posita regunt Genitivum; ut, *Quid causa* est? *Multum diei.*

III. Substantivum regit Genitivum pronominis primitivi; ut, *Arma illius, Fortuna ipsius.*

Observationes circa usum Pronominum.

1. Nomen possessionis repudiat Genitivum pronominis passivi, sed pro eo sumit possessivum; ut, *Filius meus. Pater noster.*

2. Pronomina possessiva *Meus, tuus, suus, noster, vester*; activè usurpantur; ut, *Amor tuus*, quô me amas. *Cura tua*, quâ tu curas.

3. Genitivi *mei, tui, sui, nostri*, passivè usurpantur; ut, *Amor tui*, quò amaris. *Desiderium mei*, quô desideror.

4. Possessiva *Meus, tuus, suus, noster, vester*, junguntur quibusdam Genitivis; ut, *Tuum adolescentis studium. Meum ipsius peccatum*

5. Substantiva partis animi vel corporis; ut sunt, *pars, dimidium, aliquid*, admittunt Genitivos *Mei, tui, sui, nostri, vestri*; ut, *Pars mei. Quicquam tui.*

6. Numeralia, Comparativa & Superlativa regunt Genitivos nostrûm & vestrûm; ut, *Uterque nostrûm, Primus vestrûm.*

Observatio de Reciprocis.

1. Reciproco *Sui, sibi, se*, utimur, cùm tertia persona transit in se ipsam; ut, *Ipse sibi displicet.*

Et accedente altero verbo primæ vel secundæ personæ, Reciprocum vim suam retinet, id est tertia persona redit in se ipsam; ut, *Orare jussit, si se ames, hera, jam ut ad se venias.*

2. Reciproco *Suus* utimur cum tertia persona transit in rem à se possessam; ut, *Feræ partus suos diligunt.*

3. Vel, cùm res possessa transit ad possessorem; ut, *Ulciscentur illum mores sui. Indulsit illi quidem suus pater semper.*

IV. Ad-

IV. Adjectiva, quæ curam desiderium, memoriam, notitiam atque iis contraria significant, genitivum postulant; ut, *Avida novitatis* natura. *Memor virtutis. Peritus antiquitatis.*

V. Adjectivum verbale, aut participale in *ax*, regit etiam genitivum; ut, Tempus *edax rerum.*

VI. Alia multa adjectiva verbalibus affinia regunt etiam genitivum; ut, *Exspes vitæ. Degener virtutis* patrum.

VII. Adjectiva partitionis regunt genitivum pluralem; ut, *Nulla belluarum. Aliquis amicorum.*

Genitivus potest exponi per *e, ex, de, inter, ante*; ut, *Nulla inter belluas. Unus de Magistratibus.*

VIII. Genus partitivi & genitivi debet esse conforme; ut, *Cæteri nobilium. Multæ arborum.*

Observ. Collectiva non servant genus partitivi; ut, *Fortissimus gentis.*

IX. Quædam Substantiva partitivè sumpta genitivum habent; ut, *Vespertilio volucrum.*

X. Comparativus partitivè sumptus, regit genitivum rerum duarum; ut, *Fortior fratrum. Velocior pedum.*

Observ. Genitivus in Ablativum mutatur cum præpositione; ut, *Major ex duabus palmis.*

XI. Superlativus regit genitivum pluralem ejusdem generis; vel genitivum singularem nominis collectivi; ut, *Diligentissimus omnium. Elegantissimus oratorum. Optimus plebis.*

Observ. Superlativo quædam adverbia adhærent; ut, *Facilè primus. Longè improbissimus. Quàm doctissimus.*

De *DATIVO* post Nomen.

Regula.

I. Adjectiva commodi, aut incommodi regunt dativum; ut, *Utilis stomacho* equitatio. *Invisus mihi.*

II. Adjectiva affinitatem & similitudinem significantia, hisque similia, regunt genitivum vel dativum; ut, *Affinis rei capitalis. Similia prodigiis.*

III. Propior et proximus dativum postulant, & quædam alia; ut *Propior tibi. Proximus mihi. Consentaneum rationi.*

IV. Quædam adjectiva regunt dativum vel accusativum cum præpositione *ad*; ut, *Natus abdomini. Natus ad cursum* equus.

V. Quædam adjectiva in *bilis*, & in *dus*, passivæ significationis regunt dativum; ut, *Optabilis omnibus* pax. *Colenda nobis* diligentia.

VI. Adjectivum in *vius* dativum exigunt; ut, *Obvius mihi.*

De

De *ACCUSATIVO* post Nomen.

Regula.

I. Nomen mensuræ ponitur cum adjectivis, aut verbis in accusativo vel ablativo; ut, *Longus septem pedes. Altior pede. Patet tres ulnas.*

Observ. Interdum ponitur in genitivo; ut, *Latus pedum duorum.*

De *ABLATIVO* post Nomen.

Regula.

I. Adjectiva copiæ aut egestatis interdum ablativum, interdum genitivum regunt; ut, *Dives nummis, vel, nummorum. Inops verbis, vel, verborum.*

II. Dignus & indignus regunt Genitivum rariùs, sæpiùs ablativum; ut, *Dignus imperii. Dignus laude.*

III. Comparativus regit Ablativum diversi generis; & exponitur per *quàm*; ut, *Quid dulcius melle?* i. e. *quàm mel.*

IV. Quædam Adjectiva diversitatis & ordinis regunt Ablativum cum præpositione; ut, *Aliud à libertate. Secundus à rege.*

Nonnunquam etiam dativum; ut, *Huic diversum.*

V. Nomen causæ efficientis in Ablativo ponitur, & exponitur *per, præ, propter*; ut, *Insignis pietate*, i. e. *propter pietatem. Dei gratiâ* Rex *Angliæ* i. e. *per Dei gratiam. Pallidus ira*, i. e. *præ ira.*

VI. Nomen materiæ ex quâ aliquid fit, ponitur in Ablativo cum præpositione; ut, *Pocula ex auro. Candelabrum è gemmis.*

Interdum omittitur præpositio; ut, *Arcus lapide quadrato.*

VII. Nomen materiæ circa quam aliquid fieri significatur, ponitur cum Adjectivis in Ablativo; ut, *Auctus prædâ. Redimitus sertis.*

VIII. Opus Substantivum indeclinabile regit Ablativum accedente verbo *sum* cum Dativo; ut, *Opus est mihi auxilio tuo.*

1. *Observ.* Aliquando admittit genitivum; ut, *Magni laboris, & impensæ multæ opus fuit.*

2. Aliquando reperitur junctum Accusativo; ut, *Ad valetudinem opus est.*

3. Interdum regit eleganter Ablativum participii pro infinitivo; ut, *Opus est consulto*, i. e. *consulere.*

Observ. Opus Adjectivum indeclinabile convenit cum Substantivo in genere numero & casu; ut, *Dux nobis opus est*, i. e. *necessarius.*

IX. Substantivum regit dictionem proprietatis aut partis in genitivo vel Ablativo cum Adjectivo laudis aut vituperationis; ut, *Puer ingenui vultus. Homo ore eruditissimo.*

1. *Ob-*

1. *Observ.* In quibusdam familiarior est Genitivus, in quibusdam Ablativus; ut, *Hospes non multi cibi. Senex cano capite.*

2. Sæpiùs omittitur Substantivum cùm verbum *sum* intercedit; ut, *Fuit semper infirmâ & agrâ valetudine.*

X. Duo vel plures Ablativi absolutè in oratione ponuntur, & exponi possunt per particulas *dùm, cùm, quando, postquam*; ut, *Libidine dominante*, i. e. *dum dominatur libido. Deposito ense*, i. e. *postquam depositus est ensis.*

1. *Observ.* Interdum subauditur participium nomine aliquando ejus vicem subeunte; ut, *Vivis fratribus*, pro *viventibus*.

2. Nonnunquam solus participii Ablativus absolutè reperitur; ut, *Nondum cognito*, i. e. *cùm nondùm cognitum esset.*

SUBMONITIO.

Adjectivorum varia est constructio; si qua itaque in regulis tradendis occurrat difficultas, eam, Tractatulus noster de Adjectivorum Constructione *tollet facilè; ubi exempla omnia ex Authoribus congesta videbis.*

VERBORUM CONSTRUCTIO.

De *GENITIVO* post Verbum.

Regula.

I. Verba curæ & affectus animi regunt genitivum, rarò Ablativum; ut, *Angere se animi, vel, animo.*

II. Verba accusandi, damnandi, absolvendi regunt sæpiùs Genitivum, aliquando Ablativum; ut, *Accusare crimine. Damnari furti. Liberari à scelere.*

Observ. Nomen pœnæ sæpiùs in Ablativo ponitur; ut, *Mulctare aliquem pœnâ. Affici verberibus.*

III. Verba admonendi regunt Genitivum, vel Ablativum cum Præpositione; ut, *Admonere aliquem sui periculi, vel, de suo periculo.*

IV. Verba æstimandi præter Genitivos regunt etiam ablativos ut, *Boni consulere. Magno æstimare*

V. Verba memoriæ & Oblivionis regunt Genitivum vel Accusativum; ut, *Recordari beneficiorum. Oblivisci dicta & facta alicujus.*

VI. Satago, misereor, meseresco Genitivum regunt; ut, *Satagere rerum suarum. Misereri alicujus. Miserescite regis.*

1. *Observ.*

1. *Observ.* Misereor quandoque cum Dativo jungitur; ut, *Misereri aliquibus.*

2. Miseror jungitur tantum Accusativo; ut, *Miserari fortunam.*

3. Fastidio jungitur Accusativo frequentiùs, Genitivo, rariùs; ut, *Fastidire oluscula. Fastidire alicujus.*

4. Dominor jungitur Genitivo & Dativo sine præpositione; Accusativo & Ablativo cum præpositione; ut, *Dominari gentium. Dominari mari & terræ. Dominari in virum. Dominari in omni re.*

VII. Potior jungitur Genitivo & Ablativo usitatiùs; ut, *Potiri rerum. Potiri imperio.*

De *DATIVO* post Verbum.

Regula.

I. Omne Verbum acquisitivè positum regit Dativum; ut, *Effodere alicui oculos. Arare sibi. Nascitur homini. Dolet mihi.*

Huc pertinent varii generis verba, qualia sunt, sequentia.

1. Verba occurrendi & favendi regunt Dativum; ut, *Obviare superbiæ. Favere voluntati* alicujus.

2. Verba studendi & medendi regunt Dativum; ut, *Studere scientiæ. Mederi Reipublicæ.*

3. Verba adulandi & auxiliandi regunt dativum; ut, *Assentari alicui. Auxiliari alicui.*

Juvo tamen regit Accusativum; ut, *Juvare aliquem.*

4. Verba nocendi & parendi regunt Dativum; ut, *Nocere alteri. Obedire parentibus.*

5. Verba præsidendi seu imperandi & gratificandi regunt Dativum; ut, *Præficere negotio. Præcipere alicui. Gratulari alicui.*

Sic alia multa.

II. Verba composita à *Forem, Sum, Fio, Facio,* regunt Dativum; ut, *Defore nulli. Adesse alicui. Satisfiat opinioni. Satisfacere amicis.*

III. Verba etiam composita cum his Præpositionibus, *ab, ad, ante, con, in, inter, ob, post, præ, pro, sub, super,* postulant Dativum; ut, Nihil *abnuere studio* alicujus. *Adhibere ægrotis. Anteferre* pacem *bello. Consentire principiis. Invigilare quieti. Interponere se alicui. Obstrepere alicui. Posthabere ludo. Præponere vitæ. Proponere omnibus. Submittere se alicui.*

1. *Observ. Admiror, adjuro, adjuvo, alloquor, aspicio, invado invenio, obeo, occido, præverto, subeo* Accusativum regunt.

2. *Interdico* Dativum regit cum Ablativo; ut, *Interdicere alicui aquâ igni.*

Nonnunquam tamen admittit Accusativum cum Dativo; ut, *Interdicere histrionibus scenam.*

3. *Su-*

3. *Supersedeo* Ablativum regit tantùm; ut, *Supersedere labore.*

Submonitio.

Quædam ex his mutant Dativum aliquoties in alium casum; qua de re consule Tractatulum, de *Verborum Idiotismis.*

IV. Sum, es, est, pro *habeo* regit Dativum; ut, *Est mihi Pater,* i. e. *habeo Patrem. Sunt mores tibi mali,* i.e. *habes malos mores.*

Observ. Dativus sæpè ponitur in oratione pro Accusativo vel Ablativo & Præpositione; ut, *It clamor cœlo,* pro *in cœlum.*

V. Quædam verba regunt duos Dativos, unum personæ & alterum rei; ut, *Esse curæ,* i. e. *in curam. Vertere vitio,* i.e. *in vitium.*

VI. Verbum passivum sæpè regit Dativum pro Ablativo & Præpositione; ut, *Audita tibi. Visa mihi.*

VII. Habeo regit Dativum pro Accusativo; ut, *Habere ludibrio,* i. e. *in ludibrium. Habere odio,* i. e. *in odium.*

VIII. Multa verba regunt Dativum cum Accusatiuo; ut, *Mittere alicui literas. Nunciare alicui nova.*

De *ACCUSATIVO* post Verbum.

Regula.

I. Verbum activum aut activæ significationis regit post se Accusativum; ut, *Agere suum negotium. Aucupari rumorem.*

II. Quædam verba regunt Accusativum cognatæ significationis per Atticismum; ut, *Currere cursum. Ludere ludum.*

Observ. Nonnulla tamen reperiuntur in Ablativo; ut, *Dolere dolore* alicujus. *Gaudere gaudio.*

III. Accusativi *partem* & *vicem* eleganter ponuntur cum verbis; ut, *Maximam partem vivunt,* i. e. *maximâ ex parte. Dolere vicem* alicujus, i. e. *de vice* alicujus.

IV. Quædam verba; ut sunt, *rogandi, celandi, docendi, vestiendi, monendi,* &c. regunt duos Accusativos diversos, unum personæ, alterum rei; ut, *Rogo te hoc beneficium. Celare aliquem aliquid. Docere aliquem literas.*

1. *Observ.* Horum passiva retinent accusativum rei; ut, *Celari aliquid. Doceri iter.*

2. Multa horum varios casus assumunt; ut, *Induere sibi vestem. Induere se veste. Monere de testamento.*

3. Quædam verba docendi recipiunt sæpiùs Accusativum cum Ablativo; ut, *Erudire aliquem præceptis. Imbuere se studiis.*

De *ABLATIVO* post Verbum.

Regula.

I. Nomen causæ, instrumenti, aut modi, cum verbis ponitur in Ab-

Ablativo; ut, *Ardere dolore. Ludere pilâ. Facere animo libenti.*

Observ. Interdum modus actionis & comitatûs assumit præpositionem; ut, *Cum metu dicere.*

II. Nomina pretii ponuntur cum verbis in Ablativo; ut, *Non emam vitiosâ nuce. Vendidi auro.*

1. *Observ.* Magni, parvi, tanti, quanti, pluris, minoris in genitivo ponuntur sine substantivo; ut, *Magni facere. Parvi pendere. Pluris facere. Minoris constare.*
2. In Ablativo ponuntur cum Substantivo; ut, *Magno pretio æstimare. Minore pretio redimere.*
3. Valeo regit Accusativum vel Ablativum; ut, *Valet duos nummos. Valere minimo.*

III. Verba copiæ aut egestatis regunt Ablativum; ut, *Abundo otio. Careo sumptu.*

Observ. Nonnunquam etiam Genitivum, ut, *Egit æris.*

IV. Quatuor hæc deponentia, *Utor, fruor, fungor, vescor,* & his similia Ablativo junguntur; ut, *Utor vino. Fruor studiis. Fungor officio. Vescor lacte.*

Eadem verba cum Accusativo inveniuntur antiquè; ut, *Functus est officium liberalis adolescentuli.*

V. Nomen excessus ponitur cum verbis, aut Adjectivis in Ablativo; ut, *Superare dignitate. Præstans integritate.*

VI. Verba accipiendi, distandi, removendi, & separandi, regunt Ablativum cum Præpositione; ut, *Discere ex aliquo. Distare ab urbe. Dimittere è manibus.*

VII. Verbum passivum aut passivæ significationis regit Ablativum cum Præpositione; *a,* vel *ab,* ut, *Legitur à me. Vapulo à præceptore.*

Observ. Passivè significant, *Vapulo, veneo, liceo, exulo, fio.* &c.

De INFINITIVORUM Constructione.

Regula.

I. Infinitivus verbi personalis recipit ante se Accusativum, & exponitur per *quòd, ut, ne,* vel *quin*; ut, *Credite me recitare;* i.e. *quòd ego recito. Volo vos benè sperare,* i. e. *ut benè speretis. Prohibuerunt exire,* i. e. *ne exiret. Non dubitat mandare,* i. e. *quin mandet.*

II. Infinitivus post se admittit casum sui verbi; ut, *Misereri alicujus. Diligi ab aliquo.*

III. Quibusdam tum Verbis tum Adjectivis, familiariter subjiciuntur verba infinita; ut, *Puduit dicere. Dignus amari. Audax perpeti.*

De

DE GERUNDIIS.

Regula.

I. Gerundia & Supina regunt casus suorum verborum; ut, *Utendum est ætate. Efferor studio videndi parentes. Venit exquisitum mores.*

II. Gerundia in *di* junguntur quibusdam Substantivis & Adjectivis; ut, *Locus habitandi. Consuetudo peccandi.*

1. *Observ.* Poëticè infinitivus loco Gerundii ponitur; ut, *Occasio cumulare*, pro *cumulandi*.

2. Interdum non invenustè adjicitur Gerundiis genitivus pluralis; ut, Quum *illorum videndi* gratia me in forum contulissem.

III. Gerundiis in *do* junguntur quædam præpositiones Ablativi casus; *A, ab, abs, de, e, ex, cum, in, pro*; ut, *A scribendo deterrere, Cum loquendo. In puniendo.*

Observ. Ponuntur & absque Præpositione; ut, *Scribendo disces scribere.*

IV. Gerundiis in *dum* junguntur quædam Præpositionis Accusativi casus, *Ad, ante, inter, circà, ob, propter*; ut, *Inter spoliandum Ad expugnandum.* &c.

1. *Observ.* Cùm significatur necessitas ponuntur sine Præpositione, additô verbô *est*, cum Dativo expresso vel subintellecto; ut, *Abeundum est mihi. Orandum est.*

2. Gerundia aliquando passivè videntur usurpari; ut, *Erudiendi gratiâ*, i. e. *ut erudiretur.*

DE SUPINIS.

Regula.

I. Supina in *um* junguntur verbis motus; ut, *Ivit venatum. Venit precatum.*

1. *Observ.* Ponitur & absolutè cum verbo *est*; ut, *Actum est. Cessatum est.*

2. Poëticè dicunt; *Eo visere. Vado videre.*

II. Supina in *u*, nullum casum regunt, sed junguntur verbis motûs è loco, & quibusdam adjectivis; ut, *Difficile dictu. Mirabile auditu. Surgere cubitu.*

DE TEMPORE.

Regulæ.

I. Spatium temporis ponitur cum verbis in Accusativo vel Ablativo; ut, *Regnavit septem & triginta annos. Vixit annis viginti & septem.*

Observ.

Observ. Aliquando additur præpositio; ut, *Alere per decem annos. Vigilare ad multam noctem.*

II. Species temporis ponitur in Ablativo; ut, *Redire luce, non tenebris.*

1. *Observ.* Species temporis cognoscitur interrogatione factâ per *quando*, vel *quanto tempore*.

2. Aliquando additur Præpositio; ut, *Sub noctem. Ante noctem.*

3. Quædam ponuntur in Accusativo per Eclipsin Præpositionis more Græco; ut, *Id tempus* creatus est Consul, pro *per* vel *sub id tempus*.

4. Tres Dativi temporis; ut, *Luci, Tempori, Vesperi*, adverbialiter ponuntur; ut, *Vesperi venit.*

DE LOCO.

Regula.

I. SPatium loci ponitur in Accusativo vel in Ablativo; ut, *Abesse iter unius diei. Abesse longis passibus.*

II. Species loci ponitur in Ablativo; ut, *Primo lapide.*

Observ. Sæpiùs additur Præpositio; ut, *Ad quintum milliare.*

III. Nomina urbium primæ aut secundæ declinationis singularis tantùm numeri, ponuntur in Genitivo cùm quæstio fit per ubi; ut, *Esse Romæ. Commorari Londini.*

IV. Nomina urbium tertiæ declinationis aut pluralis numeri, ponuntur in Dativo vel Ablativo, cùm quæstio fit per *ubi*; ut, *Est Neapoli. Babylone mortuus est. Parisiis vivit.*

V. Nomina urbium ponuntur in Accusativo sine Præpositione, cùm quæstio fit per *quò*; ut, *Romam venire. Londinum ire.*

VI. Nomina urbium ponuntur in Ablativo sine Præpositione, cùm quæstio fit per *unde* aut *quà*; ut, *Româ profectus est. Londino discessit.*

1. *Observ.* Aliquando præpositio additur nominibus urbium in qualibet loci differentia; ut, *In Alexandria. In Epheso. Ab Antiochia.* &c.

2. Quando opponitur Adjectivum, vel appellativum nominibus urbium ferè præpositio adjicitur; ut, *Ad doctas Athenas proficisci. Ad urbem Romam.*

3. Interdum abest Præpositio; ut, *Doctas Athenas.*

VII. Nomina urbium imitantur & hæc Appellativa; *Domus, rus, humus, bellum, militia*; ut, *Sum domi, Eo domum, Redeo domo. Sum ruri. Eo rus. Redeo rure.*

1. *Observ.* Genitivo *domi*, quædam Adjectiva addi possunt, *Meæ, tuæ, suæ, nostræ, vestræ, alienæ*; ut, *Domi meæ. Domi tuæ.*

2. In Ablativo etiam dicitur cum Præpositione; ut, *In domo.*

3. Cum aliis Adjectivis *domus*, in Ablativo ponitur; ut, *In domo vidua. In locuplete domo.*

4. Nomen *humus* nonnunquam aliorum appellativorum sequitur constructionem; ut, *Ab humo attollit. Ad humum deducit.*

VIII. Appellativa nomina locorum, regionum, insularum & montium, eandem habent constructionem, sed cum præpositione; ut, *In hortis. In senatu. In provinciam. Ex Italia.*

Observ. Aliquando his nominibus subtrahitur Præpositio, qualibet loci differentia; ut, *Italiam ire*, pro *in Italiam. Ægypto remeare*, pro *ex Ægypto. Toto foro vagari*, pro *per totum forum.*

De IMPERSONALIUM Constructione.

Regula.

I. Est, interest & refert significantia possessionem aut officium regunt quosvis Genitivos; ut, *Extremæ dementiæ est. Interest omnium rectè facere.*

1. *Observ.* Septem Genitivi pronominum excipiuntur scilicet *mei, tui, sui, nostri, vestri, nostrum, vestrum*; pro quibus interest & refert recipiunt Ablativos femininos *Meâ, tuâ, suâ, nostrâ, vestrâ*; ut, *Meâ interest. Tuâ interest. Meâ refert. Tuâ refert.*

2. Verbum *est* pro illis Genitivis regit Nominativos Neutros, *meum, tuum, suum, nostrum, vestrum*; ut, *Meum est discere. Tuum est scribere.*

II. Interest & refert recipiunt etiam Genitivos æstimandi, *quanti, magni, permagni, parvi*; ut, *Quanti interest. Magni interest.*

1. *Observ.* Recipiunt & Accusativum cum præpositione *ad*; ut, *Quid ad rem meam refert.*

2. Recipiunt & Ablativum, & quædam adverbia; ut, *Nec minimo discrimine refert. Multum refert. Nihil refert.*

III. Multa verba personalia & impersonalia, quæ eventum significant regunt Dativum, qualia sunt, *Contingit, restat, placet, evenit, accidit, sufficit, constat, libet, liquet, vacat, dolet, conducit, fit, expedit, licet, convenit, præstat*; ut, *Placet doctissimis. Sufficit tibi. Accidit mihi.*

Observ. Tria verba ex his regunt Accusativum cum præpositione *ad*; ut, *Pertinet ad dignitatem. Attinet ad abstinentiam. Spectat ad bellum.*

I *V.* Quinque verba impersonalia *pœnitet, tædet, miseret, pudet, piget*, regunt Accusativum cum Genitivo; ut, *Pœnitet me consilii. Pudet me infamiæ.*

Observ. Hæc verba loco Genitivi aliquando Infinitivum admittunt; ut, *Tædet audire. Pœnituit jurasse.*

V. De-

V. Decet, delectat, juvat, oportet regunt Accusativum; ut, *Decet me. Juvat me.*

Observ. Sic quædam verba modò personaliter, modò impersonaliter sumpta regunt Accusativum; ut, *Latet me. Fugit te.*

VI. Verbum impersonale Passivæ vocis, similem cum personalibus passivis casum obtinet; ut, *Ab hostibus constanter pugnatum.*

Observ. Interdum tamen absolutè, sine casu ponitur; ut, *Quid agitur? statur.*

De PARTICIPII Constructione.

Regula.

I. PArticipium regit casum sui verbi; ut, *Oblitus consuetudinis. Indulgens sibi.*

Observ. Participia cùm in nomina degenerant, Genitivum postulant; ut, *Amans patriæ. Patiens inediæ.*

II. Nomina participialia in *bundus* regunt casum sui verbi; ut, *Imaginabundus carnificem. Gratulabundus patriæ.*

III. Quædam verba eleganter junguntur participiis perfectis; ut, *Cupit te conventum,* i. e. *ut conveniat. Curabo adductum,* i. e. *adducam.*

IV. Exosus, perosus, pertæsus cùm activè significant, Accusativum postulant; ut, *Exosus patrios mores. Pertæsus ignaviam suam.*

V. Exosus verò & perosus cùm passivè significant Dativum exigunt; ut, *Germani Romanis perosi sunt. Exosus Deo & sanctis.*

VI. Natus, prognatus, satus, cretus, creatus, ortus, editus, in Ablativum feruntur; ut, *Quo sanguine cretus. Terrâ editus.*

VII. Participiis futuri temporis, præsertim passivis, additô verbô Substantivô, eleganter utimur pro *Debere* vel *Oportere*; ut, *Frater est expectandus mihi*, pro *debeo* vel *Oportet me expectare. Orandus erit nobis amicus meus;* pro *debebimus* vel *oportebit nos orare amicum meum.*

De ADVERBII Constructione.

Regula.

I. ADverbia junguntur nominibus, verbis, & participiis in conformi sensu; ut, *Planè grandis. Jocari liberè. Temerè impulsus.*

Observ. Junguntur & aliis adverbiis; ut, *Valdè benè.*

II. Adverbia En & Ecce regunt Nominativum aut Accusativum; ut, *En crimen. En causa. En mentem. Ecce miserum.*

 III. Ad-

III. Adverbia temporis loci & quantitatis regunt Genitivum; ut, *Tunc temporis. Ubi terrarum. Satis verborum.*

Observ. Pridie & postridie junguntur Accusativo, sed subintelligitur *ante* vel *post*; ut, *Pridie nonas*, i. e. *ante nonas*. *Postridie ludos*, i.e. *post ludos*.

IV. Ergo & instar sive Nomina sive Adverbia regunt Genitivum; ut, *Virtutis ergo benevolentiaque. Puncti instar.*

Observ. Apponitur interdum Præpositio *ad*; ut, *Vallis ad instar.*

V. Adverbia derivata primitivorum constructionem sequuntur; ut, *Congruenter naturæ*, nam *Congrue tibi dicitur. Obviam illi*, nam *Obvius illi dicitur. Proximè hostem*, nam *Propè hostem dicitur.*

VI. Cedò flagitantis exhibere, Accusativum regit; ut, *Cedò quemvis arbitrum.*

VII. Adverbia vocandi Heus & ô, regunt Vocativum; ut, *Heus adolescens. O pueri.*

VIII. Adverbia Comparativi & Superlativi gradus, eandem cum nominibus constructionem habent; ut, *Sapientiùs te ipso. Optimè omnium.*

IX. Abhinc jungitur Accusativo vel Ablativo; ut, *Abhinc sexaginta annos, & Abhinc sexaginta annis.*

X. *Plùs, amplius, minùs*, Nominativo, Accusativo, & Ablativo junguntur subauditâ conjunctione *quàm*; ut, *Minùs quindecim dies sunt. Plus quingentos colaphos infregit. Horâ ampliùs. Minùs nihilo.*

Observatio quarundam Particularum.

1. *Ut* pro *Postquam* & *Quomodo* Indicativum petit; ut, *Ut ab urbe discessi*, pro *Postquàm ab urbe discessi. Ut vales*, pro *quomodo vales.*

2. Post has voces; *adeò, ita, sic, talis, tantus, tot*, nunquàm ponitur *Quòd* sed *Ut* cum Subjunctivo; ut, *Non sum ita hebes, ut ista dicam.*

3. Tam Adverbio quam respondere solet; ut, *Tam ego homo sum quàm tu.*

4. *Antequam, priusquam, posteaquam, postquam, ubi* pro *postquam*, tum Indicativis tum Conjunctivis junguntur; ut, *Antequam consedero. Priusquam pereo. Posteaquam venissent*, &c.

5. *Donec* pro *Quamdiu* Indicativo; pro *Quousque* nunc Indicativo, nunc Subjunctivo gaudet; ut, *Donec eris felix. Donec adjeceris.*

6. *Simulac, simulatque* Indicativo & Subjunctivo adhærent; ut, *Simulac* belli patiens *erat. Simulatque adoleverit* ætas.

7. *Quasi, ceu, tanquam, perindè, acsi, haud-secus-acsi*, Subjunctivo annectuntur; ut, *Quasi non norimus nos inter nos.*

8. *Quemadmodum*; ut, *utcunque, sicut*, Indicativum & Subjunctivum admittunt; ut, *Ut sementem feceris, ità & metes.*

9. *Ne* prohibendi, vel Imperativis vel Subjunctivis præponitur; ut, *Ne jùra. Ne metuas.*

Ne pro *non* cæteris modis inservit.

10. *Na* pro *Profectò* Indicativum vel Conjunctivum petit; ut, *Næ ego homo sum infelix. Næ tu, melius fama tua consuluisses.*

11. *Quoniam & Quandoquidem* causam certam ferè significat, & Indicativo junguntur; ut, *Quoniam tu ita vis.*

12. Adverbia, accedente casu, transeunt in præpositiones; ut, *Cantabit vacuus coram latrone viator.*

Submonitio.

Particularum harum usus ut & aliarum, in Tractatulo de Particularum Idiotismis *satis superque demonstratur, quò Tyrones remittimus.*

De CONJUNCTIONUM Constructione.

Regula.

I. Coonjunctio copulat similes casus & modos; ut, *Optimus & præstantissimus. Trepidas & times.*

Observ. Excepto si casualis dictionis ratio aliqua privata repugnet, vel aliud poscat; ut, *Emi librum centussi & pluris. Vixi Romæ & Venetiis.*

II. *Etsi, tametsi, quamquàm* in principio orationis Indicativum, rarò Subjunctivum: cæteris locis tam Subjunctivum quàm Indicativum admittunt, ut, *Tametsi nihil mihi fuit optatius. Tametsi par gloria sequatur.*

III. *Etiamsi, Quamvis* Subjunctivo & sæpè Indicativo junguntur; ut, *Etiamsi quid scribas. Quamvis verebar.*

IV. *Licet, Ut,* pro *quamvis* Subjunctivo gaudent; ut, *Licet abesset. Ut summa haberem cætera.*

V. *Ni, nisi, si, siquidem, quòd, quia, quàm, nunquam, priusquàm,* tum Indicativum tum Subjunctivum amant; ut, *Quòd redieris incolumis gaudeo. Nisi quid fortè adhuc vultis.*

De PRÆPOSITIONUM Constructione.

Regula.

I. Una & triginta Præpositiones regunt Accusativum; ut, *Ad metas hærere. Apud Herodotum. Adversum patrem.*

II. Sexdecim Præpositiones regunt Ablativum; ut, *A fronte. Ab ostio. Cum fratre.*

III. Quatuor Præpositiones *in, sub, super,* & *subter,* regunt Accusativum in significatione motûs; Ablativum in significatione quietis; ut, *In vitium, Sub manus. In foro. Sub sole.*

IV. Quædam Præpositiones aliis solent præponi; ut, *Procul à terrâ. Usque ad lucem.*

V. Verba composita sæpè regunt casum suæ præpositionis; ut, *Adire oppida. Peragrare Sylvas. Abstinere bello. Delabi cœlo.*

Observ. Eleganter interdum repetuntur cum verbis Præpositiones, vel Accusativi & Ablativi casus; ut, *Admitti in consilium. Emergere è vadis.*

VI. Multa verba recipiunt Accusativum vel Ablativum propter intellectam Præpositionem; ut, *Gemere virtutem*, i. e. *propter virtutem. Mærere Reipub. calamitatem*, i. e. *propter calamitatem. Loco filii esse*, i. e. *in loco.*

VII. Præpositio tenus regit Genitivum pluralem rerum duarum, vel Ablativum tam singularem quàm pluralem; ut, *Labrorum tenus. Crurum tenus. Capulo tenus.*

VIII. Præpositiones sine casu fiunt Adverbia; ut, *Adversùm veniat. Propè adest. Palàm dixit.*

De *INTERJECTIONIS* Constructione.

Regula.

I. Interjectiones non rarò absolutè, & sine casu ponuntur; ut, *Quæ (malum) dementia?*

II. Interjectiones ô, Heu, Prô, regunt Nominativum, Accusativum & Vocativum; ut, *O qualis facies! ô præclarum custodem! ô Dave! Heu felix! Heu stirpem! Prô curia! Prô Deum atque hominum fidem! Prô sancte Jupiter.*

III. Interjectiones Hem & Ah, regunt Accusativum aut Vocativum; ut, *Hem voluptatem! Hem mea lux! Ah me miserum! Ah Corydon!*

IV. Interjectiones Hei & Væ regunt Dativũ; ut, *Hei mihi! Væ tibi!*

V. Vah & Ohe regunt Vocativum; ut, *Vah salus mea! Ohe libelle!*

DE FIGURATA SYNTAXI.

Figurata Syntaxis est nova loquendi ratio à trito & vulgari sermone remota, quæ fere ratione aliquâ aut authoritate nititur.

Figuratæ Syntaxeos sunt undecim Species.

Epitexe	sive	Appositio.
Ecclesis		Evocatio.
Syllepsis		Conceptio.
Prolepsis		Anticipatio.
Zeugma		Connexio.
Enallage		Immutatio accidentium.
Synthesis	sive	Compositio.
Synecdoche		Intellectio.
Ecclipsis		Omissio.
Helenismus		Constructio Græca (tio.
Archaismus		Vetusta locu-

A P-

APPOSITIO.

Appositio est quando plura Substantiva ad eandem rem pertinentia ponuntur in eodem casu sine conjunctione; ut, *Justitia excellentissima virtus. Cicero modestissimus puer. Oxonium oppidum.*

Appositio maximè fit tribus de causis.

1. Generalitatis restringendæ causa; ut, *Taxus arbor.*
2. Ambiguitatis tollendæ causa; ut, *Taurus mons.*
3. Causa attribuendæ proprietatis; ut, *Plato vir unus totius Græciæ doctissimus.*

Aliquando Substantiva discrepant aut genere, aut numero aut utrôque; ut, *Hortensius lumen & ornamentum Reipublicæ. Opes irritamenta malorum.*

Alterum Substantivorum aliquando ponitur in Genitivo per Enallagen; ut, *Oppidum Antiochiæ.*

EVOCATIO.

Evocatio est quando tertia persona revocatur ad primam vel secundam personam; totaque oratio est primæ vel secundæ personæ.

Evocatio duplex est { Explicita & Implicita.

Explicita est in qua personæ exprimuntur, scilicet evocans & evocata; ut, *Ego sanguis pauperum parentum non obibo. Vos unanimi Regem defendite.*

Evocatio implicita est, in qua persona evocans supprimitur; ut, *Homines intelligimus nostra bona*; subintel. *nos. Trahimur omnes laudis studio*; subintel, *Nos.*

In Evocatione possunt esse diversi numeri.

1. Cùm nomen est Collectivum; ut, *Populus superamur ab uno.*
2. Cùm nomen est Distributivum; ut, *Uterque læsi sumus.*

SYLLEPSIS.

Parasceve ad Conceptionem, Duo vel plura singularia conjunctione copulata, postulant Adjectivum vel verbum plurale; ut, *Fero hæc fronte ac vultu bellis. Furor iraque præcipitant mentem.*

Plura singularia sine conjunctione habent aliquando verbum plurale; ut, *Frons, oculi, vultus persæpè mentiuntur.*

Aliquando plura singularia verbo singulari contenta sunt; ut, *Mens & ratio & consilium in senibus inest.*

Syllepsis sive Conceptio est reductio minùs digni ad dignius.

Quadruplex est Conceptio { Personarum, Generum } { Numerorum. Casuum.

Persona prima dignior est aliis, secunda dignior est tertiâ.
Genus masculinum est dignius aliis, femininum est dignius neutro.
Numerus pluralis est dignior singulari.
Nominativus est dignior obliquis.

Conceptio Personarum.

Conceptio personarum est quando Substantivis diversæ personæ adjunguntur verbum plurale respondens digniore personæ.

Duplex est { Explicita & Implicita.

Explicita est quando universæ personæ explicantur; ut, *Tu & collegæ tui errastis.*

Conceptio personarum implicita est, quando personæ non exprimuntur; ut, *Uterque sumus defessi*, subaud. *ego & tu.*

Conceptio Generum.

Conceptio generum est, quando Adjectivum junctum Substantivis diversi generis respondet digniori generi.

Duplex est { Explicita & Implicita.

Explicita est quando diversa genera explicantur; ut, *Mars & Venus capti.*

Observationes.

1. Substantiva rerum inanimatarum habent Adjectivum plurale neutrius generis; ut, *Divitiæ, decus, gloria, in oculis sita sunt.*

2. Aliqua Substantiva sumuntur tanquam res animatæ, ideoque in his fit generis Conceptio; ut, *Leges & plebiscita coactæ.*

3. Aliquando Substantivi proximi habetur ratio; ut, *Video in me omnium ora atque oculos esse conversos.*

4. Adjectivum aliquando consentit genere cum similibus genere substantivis; ut, *Fama & fortuna pares.*

Implicita generum conceptio est, quando diversa genera non exprimuntur, sed continentur sub aliqua voce; ut, *Videt innocuos ambos*, scilicet *Virum & uxorem.* *Uterque valens*, scilicet *filius & filia.*

Conceptio Numerorum.

Conceptio numerorum est quandò verbum adjunctum Substantivis numero diversis respondet digniori; ut, *Sunt nobis castaneæ & copia lactis. Quem neque gloria neque pericula excitant.*

Conceptio Casuum

Conceptio casuum est quando Adjectivum vel verbum plurale subjicitur

citur nominativo & ablativo intercedente præpositione; ut, *Quirinus cum frate Remo jura dabunt. Ilia cum lauso sati de Numitore.*

PROLEPSIS.

PRolepsis est, quando adjectivum vel verbum cum toto conveniens (i. e. generalis dictione) discrepat à partibu s totius numero.

Duplex est { Explicita, &
Prolepsis { Implicita.

Explicita est in qua totum & partes exprimuntur; ut, *Ambo defessi sumus, ego vapulando, ille verberando. Duo reges, ille bello, hic pace civitatem auxerunt.*

Implicita Prolepsis est, quando totum aut partes supprimuntur; ut, *Curemus æquam uterque partem*, scilicet *nos uterque ego meam, tu tuam partem curemus.*

ZEUGMA.

ZEugma est, quando verbum adjectivum diversis additum substantivis, consentit cum propiore.

Triplex est Zeugma { Protozeugma, Mesozeugma, Hypozeugma.

Protozeugma est quando verbum vel adjectivum ponitur in principio; ut, *Iratius est Rex & Regina.*

Mesozeugma est quando verbum vel adjectivum ponitur in medio; ut, *Rex iratus est & Regina,*

Hypozeugma est quando verbum vel adjectivum ponitur in fine; ut, *Rex & Regina irata est.*

Tribus modis fit Zeugma.

(1.) In Persona; ut, *Ego & tu studes.*
(2.) In Genere; ut, *Maritus & uxor est irata.*
(3.) In numero; ut, *Hic illius arma, hic currus fuit.*

Observationes.

Quando verbum ad duo supposita reducitur & cum utroque convenit est Zeugma; ut dicunt locutionis, non constructionis; ut, *Johannes fuit piscator & Petrus.*

Ubi aliqua fit comparatio aut similitudo, verbum aut adjectivum consentit cum remotiore substantivo; ut, *Præterea talem nisi tu, nulla pareret filium.*

ENALLAGE.

ENallage est accidentium immutatio, quæ legitimæ constructionis regulas perturbat; ut,

Ea est vel { Casuum, quæ dicitur (Antiptosis); Generum; Personarum, } vel { Temporum. Modorum. Numerorum.

Enal-

Enallage casuum sive, Antiprosis est, quando casus pro casu ponitur,

Duplex est { Licita &
Minimè licita.

Antiptosis Licita.

Nominativus pro Genitivo, ut, *Sumus id ætatis*, pro *ejus ætatis*.

Accusativus pro Genitivo, ut, *Omne genus missilia*, pro *omnis generis*.

Genitivus pro Nominativo, ut, *Venit in mentem illius temporis*, pro *illud tempus*,

Dativus pro Nominativo; ut, *Cui cognomen Julo additur*, pro *Julus*.

Dativus pro Ablativo, ut, *Vix audior ulli*, pro *ab ullo*.

Dativus pro Accusativo, ut, *Inferret deos Latio*, pro *in latium*.

Accusativus pro Ablativo, ut, *Profectus est id temporis*, pro *eo tempore*.

Vocativus pro Nominativo, *ut*, *Macte virtute esto*, pro *mactus*.

Antiptosis non Licita.

Nominativus pro accusativo, ut, *Nescis esse uxor Jovis*, pro *nescis te esse uxorem*. Horat. lib. 3, od. 27.

Nominativus pro vocativo, ut, *Projice tela sanguis meus*, pro *sanguis mi*. Virg. 6. a. v. 870.

Genitivus pro nominativo, ut, *Canum degeneres*, pro *canes*. Plin. lib. 11. cap. 50.

Genitivus pro ablativo, ut, *Abstineto irarum*, pro *ab ira*. Horat. lib. 23. od. 27.

Dativus pro accusativo, ut, *Alienus rebus curas*, pro *alienas res*. Plaut. Trucul. sc. ad fores v. 34.

Dativus pro ablativo, ut, *Pugnabit amori*, pro *cum amore*. Virg. 4 æneid. v. 38.

Accusativus pro nominativo, ut, *Urbem quam statuo vestra est*, pro *urbs*. Virg. 4 æneid. v. 573.

Accusativus pro genitivo, ut, *Quid tibi hanc curatio est rem*, pro *hujus rei*. Plaut. Amphit. scen. benè vale.

Accusativus pro ablativo, ut, *Boni neque liberalis functus est officium viri*, pro *officio*. Terent. Adel. act. scen 5. v. 18.

Vocativus pro nominativo, ut, *Venis exspectate*, pro *exspectatus*. Virg. 2 æneid. v. 233.

Ablativus pro dativo, ut, *Haret pede pes*, pro *pedi* Virg. 10 æneid. v. 361.

Plura ejusmodi inter legendum occurrunt.

Enallage generum est, quando genus pro genere ponitur; ut, *Nube gravidà candicante, quod tempestatem albam vocant*. *Bellantur*, pro *bellant*. (Passivum genus, pro Activo)

Enal-

Enallage personarum est, quando persona pro persona usurpatur, ut, *Si quis me quaret rursus. Præsto est*, pro *præsto sum*.

Enallage temporum est, quando tempus pro tempore ponitur, ut, *Vicimus* pro *vincemus*.

Enallage modorum est quando modus pro modo ponitur, ut, *Valebis*, pro *vale*. *Expectabis*, pro *expecta*.

Infinitivus nonnunquam pro imperfecto Indicativi maximè apud historicos & poëtas ponitur, ut, *Adferre & dicere*, pro *adferebat & dicebat*.

Enallage numerorum est, quando numerus pro numero locatur; ut *Dedimus operam*, pro *dedi*.

SYNTHESIS.

Synthesis est, quando constructio refertur ad sensum & significationem non ad vocem.

Triplex est Synthesis { Adjectivi & Substantivi. Relativi & Antecedentis. Nominativi & Verbi.

Synthesis fit in Adjectivo & Substantivo, & Relativo & Antecedente quinque modis,

(1.) Discernendi sexûs gratiâ; ut, *Elephas gravida*.

(2.) Supplementi causâ; ut, *Transtulit in Eunuchum suam*, scilicet *fabulam*.

(3.) Per nomina Collectiva; ut, *Manus vulnera passi*.

(4. Per nomina Distributiva; ut, *Pars vulneribus confecti*.

(5) Per nomen abstractum pro concreto positum; ut, *Ubi est scelus qui me perdidit*, pro *scelestus*.

Synthesis in Nominativo & Verbo fit duobus modis.

(1.) Per nomina Collectiva; ut, *Major pars ferarum non bibunt æstate*.

(2(Per Partitiva; ut, *Celeri gradu eunt uterque*.

SYNECHDOCHE.

Synechdoche est quando adjectivum vel verbum conveniens cum toto regit partem totius in Accusativo vel Ablativo.

Synechdoche fit duobus modis.

(1) Per Adjectiva vel nomina, vel participialia aliquem proprietatem significantia; ut, *Nuda genu*, scilicet *venatrix*. *Femur ictus*, *cecidit* scilicet *Annibal*.

(2.) Per Verba Neutra & Passiva; ut, *Tremit artus* scillic. *equus*. *Truncatur membra* bipenni.

Obs. Accusativus est usitatior poëtis, & historicis; ablativus oratoribus;

[illegible]ribus; ut, *Contremisco tota mente atque omnibus artubus. Rasus capite & superciliis.*

ECLIPSIS.

Eclipsis cum aliquid in oratione deest, quod foris sit petendum; ut, *Turpe dictu*, subauditur *est*.

Cujuslibet autem partis Orationis interdum fit Eclipsis.

Eclipsis,
- Nominis; ut, *Pauca loqui*, subauditur *Verba*.
- Pronominis; ut, *Præ quod tu velis*, subaud, *eo*.
- Verbi; ut, *Rari quippe boni*, subaud. *sunt*.
- Participii; ut, *Ingenio auctore*, subaud. *existente*.
- Adverbii; ut, *Vereor ne possit*, subaud, *non*.
- Conjunctionis; ut, *Velim suspicias*, subaud. *ut*.
- Præpositionis, ut, *Despiciens æthere summo*, subaud. *ex æthere*.
- Interjectionis; ut, *Me miserum*, subaud. *heu*.

HELLENISMUS.

Hellenismus est constructio quæ legem & morem Græci sermonis non Latini servat; ut, *Optavit pauper vivere*, pro *pauperem*.

1 *Observ.* Verba audio & clueo, pro *nominor*, *dicor*, & *videor* jungunt sibi nominativum; ut, *Audisti Rex, pateŕque*, i. e. *dictus* vel *appellatus*. *Victor victorum cluet*, i. e. *videtur*, *apparet*, *Cluet legum conditor*, i. e. *audit*, *nominatur*.

2. Adjectiva regunt aliquando genitivum singularem & pluralem vi partitionis; ut, *Nigra lanarum*, pro *nigræ lanæ*, *Sero diei*, pro *sero die*, *Opaca locorum*, pro *opaca loca*. *Cunctæ terrarum*, pro *cunctas terras*.

3. Interdum jungitur verbis motus infinitivus pro supino; ut, *Venerat petere*, pro *petitum*. *Misit orare*, pro *oratum*.

ARCHAISMUS.

Archaismus est constructio quâ prisca vetustas potissimum usa est; ut, *Absente nobis*, pro *absentibus*.

Submonitio.

Archaismos *notare*, *non imitari debemus*; *quorum magnus est apud Authores priscos numerus*, *& frequens usus*.

Ordo Declarationis Grammaticæ à *Despauterio* mutuatus.

Declaratio Grammaticæ, est ordo quidam quo singulæ dictiones explicando clarioris intelligentiæ causa ad naturam suam, propriumque regimen reducuntur.

1 *Pri-*

1. Primo loco ponuntur particulæ *excitandi hortandi, optandi, vocandi, demonstrandi, negandi, similitudinis*, &c. *Conjunctiones* & *Interjectiones*.

2. A *vocativo* si sit in oratione incipiendum.

3. Sequitur *Nominativus* à verbo, à fronte rectus, aut *dictio nominativi* loco posita.

4. Dictio sequitur quæ nominativo cohæret, velut *adjectivum* aut *substantivum*.

5. Adjicitur *verbum personale*; si *verbum impersonale* occurrerit ab eo est incipiendum.

6. Sequuntur verbum *adverbia*.

7. Adduntur *casus* à verbo *recti*, qui si plures sint ordine explicabuntur.

8. *Dictio regens* præit rectæ: *verbum finitum* infinitivo: *substantivum* adjectivo.

9. Quod *deest suppleri* debet.

Ad summam in declaratione quærendum est verbum, deinde quid ei præponatur, demum quid subjungatur.

Ordo declarationis perturbatur propter quædam quæ præcedunt:

1. *Interrogativi.*
2. *Relativa.*
3. Quædam particulæ *cum, deinde, deinceps, sic, sicut, licet, quoniam*, quæ petunt verba duo.
4. *Negativa.*
5. Propter divisiones Logicæ, ut, *animalium aliud ratione præditum, aliud expers.*
6. *Antecedens* præponitur relativo.

DE PROSODIA.

Prosodia est, quæ rectam vocum pronunciationem docet.

Versatur circa duo scilicet { Accentum, & Quantitatem.

DE ACCENTU.

Accentus seu tonus est ipsa pronunciandi ratio, qua syllaba vel attollitur vel deprimitur.

Accentus est triplex, { Acutus, Gravis, & Circumflexus.

Accutus attollit syllabam, & notatur virgulâ obliquâ ascendente in dextram hoc modo (´)

Gravis deprimit syllabam, & notatur virgulâ obliquâ descendente in dextram, hoc signo (`)

Circumflexus tardat syllabam; & componitur ex utrisque, acuto scilicet & gravi, ad hunc modum (^)

DE ACCENTIBUS.

Regula.

I. Dictio monosyllaba neutrâ brevis, aut positione longa habet accentum acutum; ut, *Mél, fél, fróns, crúx.* Naturâ longa, circumflexum; ut, *Rûs, rhûs, flôs.*

II. Dictio dissyllaba primâ longa & ultima brevi, primum circumflectit; ut, *Mûsa, Rôma.* In cæteris acuit; ut, *Dócens, légis, clámas.*

III. Polysyllaba dictio quæ naturâ penultimam longat & ultimam breviat, in penultima circumflectitur; ut, *Românus, rogâtus, Homêrus, natûra, amâre, audîre.*

IV. Polysyllaba dictio, quæ naturâ, aut positione habet ultimam longam, aut penultimam positione, acuit eandem; ut, *Sacérdos, fecérunt, audíres.* Si brevem habet penultimam, acuit antepenultimam; ut, *Dóminus, máximus, Póntifex.*

Exceptio.

1. Quædam in antepenultimâ assumunt acutum, licet penultima sit longa, discriminis causa, ne videantur duæ dictiones; ut, *Súbinde, déinde, próinde, dúntaxat, quómodo, enímvero.*

2. Quædam composita acutum habent in penultima licet brevi; ut, *Calefácis, frigefácis, patefácis.*

3. Vocativi nominum propriorum in *ius*, acutum habent in penultima brevi, & genitivi, in quibus est Apocope; ut, *Virgíli, Mercúri, Antóni.*

4. Quædam composita habent acutum in ultima; ut, *Benedíc, Calefác, calefít, tepefít.*

5. Syncope, accentum mutat; ut, *Cælicolûm* pro *Cælicolárum, Deûm,* pro *Deórum.*

6. Encliticæ acutum rejiciunt in syllabam præcedentem; ut, *Homóque, Vináque, Doctósque, illúmne.*

N. B. *Idioma sive proprietas cujusque linguæ notanda est: latinè flexa, latinum habent accentum: Græcè Græcum.*

DE QUANTITATE.

Quantitas tempus est vel spatium illud, sive mora, quâ syllaba profertur

Syllabæ partim breves, partim longæ, partim communes sunt.

Syllaba *brevis* est, quæ unum tempus habet; cum hac nota (⏑) ut, *Pĭŭs, Dĕŭs.*

Syllaba *longa* est, quæ duo habet tempora, cum hoc signo (-) ut, *Aū-dāx, Hērōs.*

Syllaba anceps, seu *communis* est, quæ nunc brevis, nunc longa est; ut, *Tenĕbræ Vŏlucris*. In prosa oratione tamen semper corripiuntur; ut, *Ténebræ, Vólucris, Cáthedra.*

Apud Græcos ε & ο, quæ e & o breve valent, perpetuò sunt breves, η & ω, quæ e & o longum valent, semper sunt longæ; ut, *Erēmus, Idōlum.*

Regulæ de Quantitate primarum Syllabarum.

Regula.

I. Vocalis ante vocalem in latinis dictionibus brevis est; ut, *Pŭer, fŭit, rŭit.*

Exceptio.

Fio i habet longum, nisi sequatur r; ut, *Fiebam, fiam*: Sin r sequatur, breve est; ut, *Fierent, fieri.*

Interrogandi & dandi casus quintæ declinationis e ante i producunt; ut, *Diēi, speciēi*: præter, *Rĕi, spĕi, fidĕi.*

Genitivus in *ius* habet i longum in soluta oratione, in carmine tum breve tum longum; ut, *Unius, illius*: præter *Alterius*, quod ubique e habet breve, *Alius* verò longum.

Cai, Pompei, Vultei, & si qui sunt similes vocandi casus, penultimam habent longam.

Obe, & *io* interjectio priorem habent communem.

Græca multa vocalem ante vocalem longam habent; ut, *Ænēia.*

Piĕrides, Chorea platea, aēr quædam tamen à Poetis corripiuntur; ut, *Dædalĕus, Diana.*

II. Diphthongus quævis longa est tam in Græcis quàm in Latinis dictionibus; ut, *Melibæus, præmium, laus.*

Exceptio.

Præposito *Præ* composita, cum vocalem præcedit, brevis est; ut, *Præco, præustus.*

III. Vocales ante duas consonantes, vel unam duplicem longa est; ut, *Tērra, gāza.*

Exceptio.

Bijugus, quadrijugus, & reliqua à *jugo* composita vocalem ante e corripiunt.

Vocalis brevis ante mutam & liquidam ejusdem dictionis, in carmine communis est, at in soluta oratione perpetuò corripitur; ut, supra etiam dictum; ut, *Latebræ, pharetra, cerebrum*: Reperiuntur tamen quæ-

quædam, quæ naturâ longa ſunt ; ut, *Ambulācrum, candelābrum, delūbrum.*

De Derivatis.

IV. Derivata ſequuntur naturam eorum à quibus derivantur ; ut, *Lĕgebam, lĕgam, lĕgito*, prima brevi à *Lĕgo* cujus prior itidem brevis eſt, *Lēgeram, lēgiſſem, lēgero* prima longa à *Lēgi*, cujus prior etiam longa eſt.

Excipiuntur tamen quædam, quæ à brevibus deducta primam producunt.

Cujuſmodi ſunt.

Fōmes à *fŏveo.*
Mōbilis à *mŏveo.*
Lāterna à *lăteo.*
Rēgula à *rĕgo.*
Sēdes à *ſĕdeo.*
Lītera à *lĭno.*
Tēgula à *tĕgo.*
Lex legis à *lĕgo.*
Vox vōcis à *vŏco.*
Mācero à *măcer.*
Hūmanus ab *hŏmine.*
Nōnus à *nŏvem.*
Stīpendium à *ſtĭpe.*

Sunt & contrà, quæ à longis deducta corripiuntur, qualia ſunt.

Lŭcerna à *lūceo.*
Ărista ab *āreo.*
Sŏpor à *ſōpio.*
Vădum à *vādo.*
Vĭtium à *vīto.*
Frăgor, & Frăgilis, } à *frāngo.*
Odium ab *ōdi.*
Bŭbulcus à *būbus.*

Et multa alia, quæ uſu aſſiduaque Poëtarum lectione ſunt diſcenda.

De Compoſitione.

V. Compoſita ſimplicium quantitatem ſequuntur ; ut, *Perlĕgo* à *lĕgo*, *Conſōlor*, à *ſōlor*, *Concīdo* à *cædo*, *Allīdo* à *lædo.*

Hæc à ſimplicibus longis orta corripiuntur.

Dejĕro, Pejĕro } à *jūro.*
Pronŭba, Innŭba } à *nūbo.*
Maledicŭs, Cauſidĭcus } à *dīco.*
Seniſopĭtus à *ſopītus.*
Nihĭlum ex *ni* & *hīlum.*
Cognĭtum, & Agnĭtum } à *nōtum.*

Imbēcillus à baculo deſcendens, ſecundam longam habet.

Connubium à nubo ſecundam ſyllabam habet communem.

De Præpoſitionum compoſitione.

VI. A, e, de, di, ſe, longa ſunt ; ut, *Āmitto, ērumpo, dēduco, dīripio, ſēparo.*

Exceptio.

Dĭrimo & *Diſertus di* corripiunt. *Refert à refero* corripitur : cum ſignificat *intereſt* producitur.

Pro

Pro præpositio brevis est apud Græcos; ut, *Prŏpontis*, longa apud Latinos; ut, *Prōvebo*.

Excep. Verùm corripiuntur *Prŏfundus, prŏfugus, prŏnepos* & *prŏneptis, prŏfestus, prŏfari, prŏfiteor, prŏfanus, prŏfecto, prŏcella, prŏtervus* & *prŏpago* cum genus significat; nam *prōpago* cùm ad vites fertur producitur.

Propino, propago verbum, *propulso, procuro, propello*, & *proserpina* primam habent communem; *profundo* rarissimè eandem producit.

Præpositiones *Ab, ad, ante, circum, in, ob, per, sub, super*, corripiuntur; ut, *Abeo, adoro, antefero, circumago, inuro, obeo, perimo, subeo, superaddo*.

De a, e, i, y, & o, in compositione.

VII. Si prior pars compositi *a* vocali terminetur, producitur; ut, *Trano, traduco*, trado. Sin autem *e*, fere brevis est; ut, *Liquefacio, tepefacio, stupefacio, nefas, trecenti*.

Rarefacio, patefacio, rarefio, liquefacio, & *tepefacio* longâ etiam reperiuntur.

Excipe *Nequis, nequa, nequod, nequam, nequitia, nequaquam, nequidquam, nequando, videlicet, veneficus, venefica, semodius*.

Si prior pars compositionis in *i* vel *y* desinat, corripitur; ut, Omnipotens, causidicus, tubicen, biceps, triceps, bicorpor, tricorpor, Polydorus, & similia.

Excep. I longum habent *ībidem, ubīque, īdem*, (pronomen masculini generis; nam neutrius breve est) *Bīga, quadrīga, sīquis, sīqua, sīquod, scīlicet, tibīcen, bīmus, trīmus, quadrīmus, tantīdem, quīvis, quīdam, quīlibet, bīduum, trīduum*, cæteraque composita ex *dies*, *merīdies, quotīdie*, &c.

Quatriduum corripitur interdum; ut & *quotidianus* à Catullo: *Ubicunque*, frequentiùs *i* habet breve. *Ubivis* & *ubilibet* produci solent. *Patricida* & *matricida* produxit Ausonius.

O in Græcis dictionibus priorem compositi partem claudens corripitur; ut, *Cymŏthoë, Carpŏphorus, Argŏnauta*.

Excep. Quæ per omega scribuntur longa sunt; ut, *Geōmetra, Minōtaurus, lagōpus*.

O in latinis dictionibus compositis, partim producitur; ut, *Aliōquin, quandōque*: partem corripitur; ut, *Quandŏquidem, hŏdie, duŏdenus*, &c.

De præteritis dissyllabis.

VIII. Præterita dissyllaba habent priorem longam; ut, *Vēni, vīci*.

Excep. *Stĕti, dĕdi, scĭdi, tŭli, bĭbi, fĭdi à findo*, corripiunt primam Compositum *Abscidi*, cùm à *cædo* descendit, producit mediam: à *scindo*, corripit.

IX. Cùm prima ſyllaba præteriti geminatur, eadem & ſecunda brevis eſt; ut, *Cecĭni, tetĭgi*.

Excipiuntur *Cecīdi à cado. Pepēdi à pedo*, in quibus ſecunda longa eſt; ut & iis, quibus duæ conſonantes ſequuntur; ut, *Cucurri, tetendi*.

De Supinis diſſyllabis.

X. Supina diſſyllaba priorem habent longam; ut, *Vīſum, mōtum*: Excep. *A reor rătum, à ſero ſatum, à do dătum, a cieo cĭtum, à lino lĭtum*, ab *eo ĭtum, à ruo rŭtum, à queo quĭtum, à ſino ſĭtum*, ſupina diſſyllaba primam corripiunt.

Appendix.

Citum à cieo ſecundæ conjugationis priorem brevem habet; unde *Concĭtus, excĭtus*, penultima brevi. *Citum* vero à *Cio* quarti ordinis priorem producit; unde *Concītus, Excītus*.

Ruo nunc facit *ruitum* ſupino, priſcis ſeculis *rutum* fecit; unde extant compoſita, *Dirŭtum, erŭtum, obrŭtum*.

Statum videtur priorem habere communem: inde enim ſtatus, us, & ſtatus, a, um, priore brevi oriuntur: & compoſita quæ per *i* efferuntur, ipſi corripiunt; ut, *præſtĭtum*. Inde etiam ſtaturus, *conſtaturus*, & quæ per *a* efferuntur, eandem producunt.

De Supinis polyſyllabis.

XI. Supina in *tum* polyſyllaba, præcedente *u*, habent penultimam longam; ut, *Solūtum, argūtum, indūtum*. Item in *itum* à præteritis *ivi*; ut, *cupivi cupītum, petivi petītum, condītum à condio*.

Appendix. Supina in *itum* à præteritis in *ui* diſſyllabum per *u* vocalem, cæteraque ſupina in *itum*, habent penultimam brevem; ut, *Monui, monĭtum, tacui, tacĭtum, credidi, credĭtum*.

De Singulari Nominis Incremento.

Ubi de ſyllabis mediis.

INcrementum nominis eſt quando obliqui ſuperant nominativum ſyllabis; ut, *Sermo ſermōnis, Lapis, lapidis, lapidi lapidibus*.

Incrementum primæ & ſecundæ declinationis.

A incrementum primæ declinationis nullum eſt niſi apud Poëtas; ut, *Aulai, Pictai* quod longum eſt.

Incrementa ſecundæ declinationis corripiuntur; ut, *Miſer, miſĕri, Vir, vĭri, Satur, ſatŭri*.

Excep, *Iber, ibēri* penultimam habet longam, & ex eo compoſitum; *Celtiber celtibēri*.

Incrementa tertiæ declinationis.

A incrementum ſingulare tertiæ declinationis longum eſt; ut, *Vectigal*

Vectigal, *vectigālis*, *Pietas*, *pietātis*, *Calcar*, *calcāris*.

Corripe masculina in *al* & *ar*; ut, *Sal*, *sălis*, *Hannibal Hannibălis*, *Amilcar is*; *par* cum compositis, *Impar*, *impăris*, &c.

Item Græca in *a* & *as*; ut, *Poëma*, *poemătis*, *Stemma*, *stemmătis*, *Pallas*, *pallădis*: & quæ consonantem habent ante *s*; ut, *Trabs*, *trabis*, *Arabs*, *arăbis*; & *Fax*, *styrax*, *archophylax*, & alia composita à *phylax*; *smilax*, & *climax*; & alia quædam inusitata, *dropax*, *calax*, *nycticorax*, &c. *Codax* & *Pharnax* non sunt in usu, sed *Pharnaces*, *Candace*.

E.

E incrementum singulare tertiæ declinationis breve est; ut; *Grex*, *grĕgis*, *teres*.

Excipitur *Iber ibēris*, & Genitivus *enis* penultimam habet longam; ut, *Ren renis*, *Siren sirenis*, *Hymen*, *hymenis*, corripitur. Producuntur tamen *Ver vēris*, *mansues*, *mansuētis*, locuples, hæres, merceesque, quiesque. *Rex*, *Vervex*. *præs*, *fæx* *seps*, *plebs*, *Rex*, insuper *halex*.

Item peregrina in *el*; ut, *Michaël*, & Græca in *er* & *es*; ut, *Crater*, *cratēris*, *luter*, *soter*, *tapes*, *lebes*: præter *Aër* & *æther*.

I. vel Y.

I vel Y, incrementum singulare tertiæ declinationis breve est; ut; *Stips stĭpis*, *chlamys chlamydis*, *chalybs chalybis*.

Excep. Genitivus *inis* vel *ynis*, à nominibus Græcis, penultimam producit; ut, *Delphin delphīnis*, *Phorcyn*, *Salamis*. Item, *Dis ditis*, *vibex vibīcis*, *glis gliris*, *grypz gryphis*, *samnis samnitis*, *nesis nesidis*, *apsis*, *apsidis*, &c. Sunt qui *apsidis* putent posse corripi.

Ix. vel Yx.

Nomina *ix* vel *yx*, syllaba finita penultimam genitivi habent longam; ut, *Felix felīcis*, *bombyx*, *bombycis*, *mastix*, *mastīgis*; *perdix*, *coturnix*, *pernix*, *lodix*.

Excep. Corripiuntur *Histrix histrĭcis*, *fornix*, *fornicis*; *pix*, *nix*, *salix*, *mastix*, *mastĭchis*; *onyx*, *calix*, *varix*, *coxendix*. *larix*, *japyx*, *natrix* serpentes genus; item *styx*, *strix*, & propria quædam; ut, *Ambiorix* & gentilia; ut, *Biturix*. *Appendix* multi protrahunt, sunt tamen qui breviari contendant.

O.

O incrementum singulare tertiæ declinationis in latinis nominibus longum est; ut, *Sol sōlis*, *vox*, *velox*, *victor*, *ros*, *flos*, *dos*, *custos*, *tiro*.

Excep. Græca in *on*, quæ in obliquis habent *Omicron* corripiuntur; ut, *Philæmon Philæmŏnis*, *Palæmon*, *sindon*, *Agamemnon*, *Jason*,

son, *Amazon*; & multa alia, quæ usu discenda sunt: latini interdum *n* literam omittunt; ut, *Macedo*, *Macedŏnis*, *Brito*, *Saxo*, *pepo*.

Quæ verò per *Omega* scribuntur longa sunt; ut, *Simon*, *Simōnis*, *spado*, *mango*, *agon*, *sidon*, *solon*, *lacon*, &c. Duo variantur, *Orion* & *Ægeon*.

Genitivus in *oris* à nominibus latinis neutris, penultimam habet brevem; ut, *Marmor*, *marmŏris*; *Ebur*, *ebŏris*, *Corpus*, *corpŏris*: *Ador*, (quod rarò declinatum invenitur) communem. Sed, *os*, *oris*, & comparativi gradus; ut, *major*, *majoris*, &c. incrementum longum habent.

Et τοῦ ποδὸς composita; ut, *Tripus*, *tripŏdis*, &c. & item *memor*, *arbor*, *lepus*, *bos*, *compos*, & *impos* corripiuntur.

Corripiuntur etiam *Cappadox*, *Cappadŏcis*, *Allobrox*, *præcox*, & quæ, consonantem habent ante *s*; ut, *Scrobs scrŏbis*, *Æthiops*, *Cercops*, *Delops*, præter *Cyclops*, *cercops*, *hydrops*.

V.

U incrementum tertiæ declinationis breve est; ut, *Murmur murmŭris*, *fursur*, *turtur*.

Dux, *ligus*, & *pecus*, *intercus* cum *Præsule* currtur.

Excep. Interrogandi casus *udis*, *uris*, & *utis*, à nominibus in *us*, penultimam habent longam; ut, *Palus*, *palūdis*, *incus incūdis*, *tellus tellūris*, *virtus virtūtis*: item *fur*, *furis*, cum cæteris obliquis: itemque *Pollux*, *lux*, & *frugis* à nominativo *frux* inusitato.

De Plurali Nominis Incremento.

PEnultima genitivi vel dativi pluralis numeri dicitur incrementum plurale, cùm uterque casus longior est nominativo ejusdem numeri; ut, *Musa*, *musarum*, *ambo*, *amborum*, *res*, *rerum*, *rebus*.

A, e, o, incrementa multitudinis longa sunt; ut, *Quārum*, *rērum*, *hōrum*, *ambābus*, *rēbus*.

I. & V, incrementa multitudinis corripiuntur; ut, *Quĭbus*, *trĭbus*, *montĭbus*, *lacŭbus*, *verŭbus*.

De Verborum Incremento.

INcrementum verbi est, quando secunda persona præsentis Indicativi superatur syllabarum numero. Si verbum itaque longius sit unâ syllabâ, unum habebit incrementum; ut, *Amamus*, *amatis*. Si duabus syllabis norma superetur, duo erunt incrementa; ut, *Amabamus*, *amabatis*. Si tribus tria. Si denique quatuor, totidem erunt incrementa; ut, *Audiebamini*,

In

In verbis deponentibus fingenda est vox activa, ad quam verborum incrementa dirigantur.

Ultima syllaba, nunquam est incrementum, prima verò est, si norma ipsa sit monosyllaba; ut, *Das, fles, damus, datis, dare, flemus, fletis, flere.*

De Incremento verborum per A.

I. A in omni verborum incremento producitur; ut, *Stābam, amāres, docebāmus, audiebāmini.*

Excep. A primum duntaxat incrementum verbi *do, das*, corripitur; ut, *Dămus, dăbunt, dăre*: ob quam causam pronunciamus, *circumdămus, circumdăbant, circumdăre, venumdăbo, venumdăre*, &c. penultima brevi.

De Incremento verborum per E.

II. E in omnibus verborum incrementis producitur; ut, *Flēbam, rēbar, docērent.*

Excep. E ante R breve est in quovis præsenti & imperfecto tertiæ conjugationis, ut, *Cognoscĕre, legĕrem, legĕris* vel *legĕre.*

Beris etiam, & *Bere*, corripitur; ut, *Celebrabĕris, celebrabĕre.*

Reris tamen, & *Rere*, producitur; ut, *Loquerēris prosequerēre.*

Velim etiam, *velis, velit*, &c. breviantur.

E ante *ram, rim, ro*, corripitur; ut, *Amavĕram, amavĕrim, amavĕro.*

Append. Poëtæ in præterito Indicativi *e* literam ante *runt* syllabam pro suo jure interdum corripiunt; ut,

Virg. *Obstupui steterunique comæ, & vox faucibus hæsit.*

De Incrementis verborum per I.

III. I in quovis verborum incremento corripitur, ut, *Linquĭmus, amabĭmus, audiebamĭni, venĭmus, comperĭmus, reperĭmus*, in præterito perfecto.

Excep. I longum habent; *Nolīto, nolīte, nolīmus, nolītis, velīmus, velītis, sīmus, sītis*, & quæ ex ipsis componuntur; ut, *Possīmus, adsīmus, prosīmus*, &c.

Append. Penultima præteriti in *ivi* longa est, ut, *Petivi*; & primum incrementum quartæ conjugationis; ut, *Ībam, ībo, īto, subīmus, venīmus, reperīmus, audīmus*, præsentis temporis.

Tempora Subjunctivi modi syllabis *rimus* & *ritis* finita, habeantne penultimam brevem aut longam, Grammatici certant, *Aldus* tamen in *præterito perfecto* modi subjunctivi, ubique syllabas illas pro brevibus habendas, in *futuro* autem in oratione soluta longas esse debere, in *carmine* verò indifferentes contendit.

De Incremento verborum per O & U.

O in verborum incrementis semper producitur, ut, *Facitōte,*

U in verborum incrementis ubique corripitur; ut, *Sŭmus, pŏssŭmus, volŭmus.*

U penultima futuri in *rum*, & participii in *rus*, semper est longa; ut, *Amatūrum, peritūrum, amatūrus, peritūrus.*

De Adjectivis in Inus.

V. Adjectiva in *inus* latina, penultimam producunt; ut, *Clandestīnus, medastīnus, parietīnus, matutīnus, vespertīnus, repentīnus.*

Præter hæc sequentia penultimam corripientia.

Diutīnus, Crastĭnus, Pristĭnus, Perendĭnus, Hornotĭnus, Serotĭnus, Oleagĭnus, Fagĭnus, Cedrĭnus, Carbasinus.

Et reliqua materialia, sive à metallorum nominibus formata in *inus*; qualia sunt permulta à Græcis vocibus deducta in ινος; ut, *Crystallĭnus, myrrhĭnus, hyacinthĭnus, adamantĭnus.* Cætera usus & Poëtarum observatio facilè docebit.

De Ultimis Syllabis.

DE ultimis syllabis, quæ privatis præceptionibus cognoscuntur nunc agendum est.

A.

A finita longa sunt; ut, *Amā, ergā, extrā.* Corripe, *Eiă, ită, posteă, quiă, pută.* Item casus omnes in *a*; ut, *Anchoră, velă, castră*: præter ablativum, ut, ab hac *musā*: & vocativos Græcos; ut, *Æneā, ô Atlā, ô Thomā.* Numeralia quædam in *ginta a* finalem habent communem, sed frequentiùs longam; ut, triginta, quadraginta.

E.

E litera finita corripiuntur; ut, *Nate, fuge, pone, pæne, nempe.*

Exceptio.

Producuntur omnia primæ & quintæ declinationis; ut, *Anchisiades, ô Anchisiade, Calliope, re, die*, & quæ inde oriuntur; ut, *Quare, hodie*; quibus adde *famē, cetē, Tempē, formē, ferē, ohē.* Item verba Imperativi modi numeri singularis secundæ conjugationis; ut, *Vidē, habē, docē, Cave, responde, vide, vale* sæpe corripiuntur. Sunt etiam longa monosyllaba, ut, *me, te, se.* Exceptis conjunctionibus Encliticis, Que, ne, ve. Et syllabicis adjectionibus, *pte, ce, te*; ut, *Suapte, hisce, tute.*

Longa præterea sunt adverbia à nominibus secundæ declinationis profecta; ut, *Placidē, valdē, minimē, summē*: præter *benĕ* & *malĕ.*

Arpen-

Append. Adjectiva tertiæ declinationis, cum in Adverbia transeunt, ultimam habent brevem; ut, *Sublimĕ, suavĕ, dulcĕ, facilĕ, difficilĕ.*

I.

I vocali terminata longa sunt; ut, *Classi fieri, uti, Mercuri.*

Exceptio.

Corripe *Nisi, Quasi,* & Græca quæ in *i* vel *y* exeunt; ut, *Palladi, Daphni, moly. Mihi, tibi, sibi* ultimam habent communem. *Ibi, ubi, cui* cùm dissyllabum est, frequentiùs corripiuntur, *Necubi, sicubi,* & *sicuti* semper correpta inveniuntur.

O.

O finita ambigua sunt; ut, *Quando, vigilando, nolo:*

Excipe monosyllaba; ut, *O, do, sto:* Dativos & ablativos, ut, *somnō, tuō.* Item Græca quæ habent omega; ut, *Androgeō, Cliō, Alectō,* & cætera ejusdem generis, quibus accedit *ergō* pro causa: Item Adverbia à nominibus orta; ut, *Subitō, meritō, multō;* quibus adduntur *Adeō, ideō;* præter *sedulò, mutuò, crebrò, serò, verò,* quæ sunt communia. Et *Modŏ, quomodŏ, dummodŏ, postmodŏ, citŏ, imŏ;* quibus accedunt, *Sciŏ, nesciŏ, duŏ,* quæ semper corripiuntur.

U.

U finita longa sunt; ut, *Manū, cornū, Panthū, amatū, diū.*

B. D. T.

B. D. T. literis terminata corripiuntur; ut, *Ab, quid, caput.*

C.

C litera finita longa sunt; ut, *Sic, hoc, hic,* adverbium.

Exceptio.

Corripe *nec, donec. Hic* pronomen est anceps. *Fac* tutiùs corripitur.

L.

L finita brevia sunt; ut, *Asdrubal, semel, Consul, mel.*

Excep. Sal, nil, sol, longa sunt; item pleráque peregrina; ut, *Nabal, Daniel, Saul.*

M.

M finita priscis temporibus corripiebantur, neque à sequente vocali ut jam fit excipiebantur, quod etiam nunc in compositis verbis cernitur; ut,

Insignita ferè tum millia militum octo. Ennius.

Quo te circumagas? quæ prima aut ultima ponas. Juven.

N.

N litera finita longa sunt; ut, Ren. *splen, sin, Titan, Actæon,* & cætera tertiæ declinationis, quæ in *on* exeunt: Item Accusativus Græcus nominum in *as, es, e;* ut, *Ænean, Anchisen, Calliopen.*

Græcus itidem Genitivus multitudinis cujusvis declinationis, ut, *Cimmerion, epigrammaton.*

Corripe *an, in, forsan, forsitan, tamen, attamen, viden.* Item *en* syllaba finita, quæ faciunt genitivo *inis*, ut, *Nomen, pecten, flumen, flamen, corripiuntur* etiam Græca in *on*, quæ ad secundam nostram declinationem spectant, ut, *Pelion, Ilion, Erotion*; Omnes quoque accusandi casus, qui à nominibus ultimam brevem habentibus proficiscuntur: ut, *Scorpion, Thetin, Ityn, Maian, Aeginan.*

R.

R litera terminata corripiuntur: ut, *Calcar, semper, precor, Hector.*

Producito *Cur, far, fur, iber, lar, nar, ver, par*, cum compositis, ut, *Compar, dispar, & impar*: & Græca, quæ faciunt genitivo *eris* longum, ut, *Crater, stater.* Adde *aër, & æther. Cor* melius corripitur *Celtiber* anceps est.

As.

As syllaba finita longa sunt, ut, *Æneas, Pallas, Pallantis, fas, nefas.*

Corripe Græca, quorum genitivus exit in *adis*, ut, *Arcas, Pallas, Palladis.* Item accusativos tertiæ declinationis nominum Græcorum, ut, *Troas, Delphinas, Heroas.*

Es.

Es syllaba terminata longa sunt, ut, *Anchises, locuples, quoties, otties, jubes, audies.*

Corripe nomina tertiæ declinationis, quæ crescunt in obliquis penultima brevi, ut *Dives, eques, hospes, pedes.* Præter *Abies, aries, Ceres, paries, pes* cum compositis, ut, *Cornipes, sonipes.*

Es à verba *sum*, etiam breve est, & ex eo composita, ut, *Potes, ades.* Item *penes.* Græca etiam neutrius generis, ut, *Cacoëthes.* Præterea nominandi vocandique casus Græcorum, ut, *Arcades, Troës, dæmones, Rhetores, Amazones.*

Charybdes, hæreses, metamorphoses & similes nominativi producuntur, quia non sunt casus Græci, sed Latini.

Is. vel Ys.

Is vel Ys finito corripiuntur, ut, *Apis, inquis, dixeris Thetys.*

Ris ultima futuri Subjunctivi modi ferè semper corripitur. Reperitur tamen interdum hoc tempus longum, quod cæsuræ quidam tribuunt, ut,

Da mihi te placidum, dederis in carmina vires, Ovid.

Excipe

Excipe casus omnes multitudinis; ut, *Viris*, *armis*, *musis*, *nobis*, *quis*, pro *quibus*, *omnis*, *urbis*. Item *Glis*, *vis*, nomen & verbum, *velis*, *sis*, cum compositis; ut, *Quamvis*, *nobis*, *adsis*; *possis* tamen à Juvenale corripitur. Et secundas personas numeri singularis modi Indicativi, quartæ conjugationis; ut, *Audis*, *nescis*, *sentis*.

Longa præterea sunt quorum Genitivus exit in *inis*, *entis*, *itis*, penultima longa; ut, *Salamis*, *Simois*, *Samnis*, *lis*.

Os.

Os finita longa sunt; ut, *Os*, *oris*. *Tros*, *Minos*, *Heros*, *Androgeos*, & cætera quæ Omegâ scribuntur.

Corripe *Os*, *ossis*, & *exos*; *compos* & *impos*. Et Græca neutra, ut, *Chaos*, *melos*, *Argos*. Item *os* finita quæ ad secundam Latinorum declinationem transeunt; ut, *Tyros*, *Arctos*, *Ilios*. Omnes denique Genitivi casus à quibuscunque rectis proficiscantur; ut, *Arcados*, *Pallados*, *Tethyos*.

Us.

Us syllaba terminata brevia sunt; ut, *Littus*, *intus*, *sensibus*. Et nominandi vocandique casus singulares quartæ declinationis; ut, *Domus*, *manus*.

Excipe monosyllaba; ut, *Plus*, *rus*, *thus*. Et quæ crescunt in obliquis penultima longa, ut, *Salus*, *tellus*, *palus*. Et nomina quartæ declinationis, præter casus ante dictos; ut, *Aditus*, *vultus*.

Denique Græca nomina quorum Genitivus exit in *untis*; ut, *Opus*, *Amathus*. Et quæ ex πυς ποδος componuntur; ut, *Tripus*, *Melampus*. Quæque ex *oos* contrahuntur; ut, *Panthus*, ex *Panthoos*. Item Genitivus in *us* à femininis in *o*; ut, *Manto*, *Mantus*; *Clio*, *Clius*. &c. Item salvatoris nostri nomen *Jesus*.

Append.

Us finita non contracta, ab *os* syllaba profectâ, corripiuntur; ut, *Pamphagus*, *Oribasus*, *Polypus*.

DE PEDIBUS.

HActenus de syllabis tum brevibus, tum longis, tum communibus dictum est, reliquum est ut & de pedibus, qui ex ipsis syllabis, & de versu, qui ex pedibus constat, paucis agamus.

Pes est pars versus, certo syllabarum numero atque ordine definita.

Pedes vel sunt Simplices vel Compositi.

Pedes Dissyllabi simplices.

Spondæus constat ex duabus syllabis longis; ut, *ingens.*
Pyrrichius ex duabus brevibus; ut, *piŭs.*
Jambus ex brevi & longa; ut, *bonās.*
Choreus sive *Trochæus* ex longa & brevi; ut, *armă.*

Pedes trisyllabi Simplices.

Dactylus ex longa & duabus brevibus; ut, *dicĕrĕ.*
Anapestus ex duabus brevibus & longa; ut, *militinōs.*
Molossus ex tribus longis; ut, *mājēstās.*
Tribrachys ex tribus brevibus; ut, *dŏmĭnŭs.*
Bacchius ex brevi & duabus longis; ut, *ărēnās.*
Antibacchius ex duabus longis & brevi; ut, *sēntīrĕ.*
Amphimacer seu *Creticus* ex longa brevi & longa; ut, *dignĭtās.*
Amphibrachys ex brevi longa & brevi; ut, *mŏdēstŭs.*

Pedes tetrasyllabi ex prioribus compositi.

Dispondeus ex duobus spondeis; ut, *ōrātōrēs.*
Proceleusmaticus ex duobus pyrrhichiis; ut, *ăbĭgĕrĕ.*
Dichoreus ex duobus choreis; ut, *dīmĭcārĕ.*
Dijambus ex duobus jambis; ut, *ămœnĭtās.*
Choriambus ex choreo & jambo; ut, *nōbĭlĭtās.*
Antispastus ex jambo & choreo; ut, *sĕcūndārĕ.*
Jonicus à majore ex spondeo & pyrrhichio; ut, *pūlchērrĭmŭs.*
Jonicus à minore ex pyrrhichio & spondeo; ut, *Dĭŏmēdēs.*
Pæon primus ex choreo & pyrrichio; ut, *tēmpŏrĭbŭs.*
Pæon secundus ex jambo & pyrrichio; ut, *pŏtēntĭă.*
Pæon tertius ex pyrrichio & choreo; ut, *ălĭēnŭs.*
Pæon quartus ex pyrrichio & jambo; ut, *călămĭtās.*
Epitritus primus ex jambo & spondeo; ut, *vŏlūptātēs.*
Epitritus secundus ex choreo & spondeo; ut, *cōmprŏbārūnt.*
Epitritus tertius ex spondeo & jambo; ut, *cōmmūnĭcānt.*
Epitritus quartus ex spondeo & choreo; ut, *ēxpēctārĕ.*

DE VERSU.

Versus est oratio certo genere, numero, atque ordine pedum alligata.

Ejus varia sunt genera, ex quibus, usitatiora tantùm proponemus,

Carmen Hexametrum, sive Heroicum.

Garmen Hexametrum constat sex pedibus, quorum quatuor primi sunt Dactyli, vel Spondei indifferenter, quintus est semper Dactylus, sextus spondæus; ut,

— ◡ ◡ — — —   ◡ ◡ — ◡   ◡ — ◡ ◡   — —
Tempora labuntur, tacitisque senescimus annis.

Ali-

Aliquando spondæus reperitur in quinto pede pro Dactylo, ob rei gravitatem, undè versus spondaicus appellatur; ut,

Chara Deûm soboles magnum Jovis incrementum.

Hexametrum dicitur, quòd sex pedum dimensiones, sive mensuras habeat, *Heroicum*, quòd eo imprimis genere, Heroum res gestæ describantur.

Ultima syllaba cujusque versus est communis, vel longa, vel brevis arbitrio poëtæ.

Cæsura est quando post pedem remanet syllaba dictionem finiens; cujus tanta est vis ut per eam brevis longetur.

Estque quadruplex,

1. *Triemimeris* est quando post unum pedem remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Pectoribus inhians spirantia consulit exta.*

2. *Pentemimeris* est quando post duos pedes remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.*

3. *Hephtemimeris* est quando post tres pedes remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Et furiis agitatus amor, & conscia virtus.*

4. *Ennemimeris* est quando post quatuor pedes remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Muneribus, tibi purpureo gravidus, autumno.*

Versus autem quò pluribus abundat cæsuris, eò venustior; ut,

Sylvestrem tenui musam meditaris avena.

Durus autem & inconcinnus sine cæsuris; ut,

Has res ad te scriptas Luci misimus Æli.

Carmen Pentametrum.

Pentametrum carmen constat quinque pedibus, quorum duo priores sunt dactyli, vel spondæi indifferenter; adjunctâ syllabâ longâ, quæ cæsura vel semipes dicitur: reliqui item duo, perpetuò sunt Dactyli, quibus itidem semipes adjungitur; ut,

Sæpè tibi pater est, sæpè legendus avus.

Non est conveniens luctibus ille color.

Pentametrum Hexametro junctum efficit carmen *Elegiacum* lugubribus rebus, & miseris aptum; unde Horat.

Versibus impariter junctis quærimonia primum,
Post etiam inclusa est voti sententia compos.

Carmen Asclepiadæum.

Carmen Asclepiadæum constat quatuor pedibus, hoc est, Spondeò, Dactylo, & syllabâ longâ; & duobus item Dactylis; ut,

Mæcenas atavis edite regibus.

Sap-

Sapphicum.

Carmen Sapphicum constat quinque pedibus, quorum primus est trochæus, secundus spondæus, tertius dactylus quartus & quintus trochæus.

Jungitur post tres versus Sapphico, carmen Adonicum, quod constat duobus pedibus, dactylo & spondæo ; ut,

Integer vitæ scelerisque purus
Non eget Mauri jaculis nec arcu,
Nec venenatis gravida sagittis.

Fusce pharetra.

Phaleucium, sive Hendecasyllabum.

Carmen Phaleucium, quinque pedibus constat, dactylo, spondæo tribus denique choreis sive trochæis ; ut,

Nunquam divitias deos rogavi.
Contentus modicis, meoque lætus.

Carmen Jambicum.

Carmen Jambicum optimum & elegantissimum indicatur, quod solis Jambis constat ; ut,

Suis & ipsa Roma viribus ruit.

Hoc carmen in quatuor genera deducitur ; Monometrum, dimetrum, trimetrum, tetrametrum.

Monometrum est quod habet unam mensuram, sed pedes duos ; ut,

Virtus beat.

Dimetrum, quod duas habet mensuras, & pedes quatuor ; ut,

Virtus beatos efficit.

Trimetrum, quod habet tres mensuras, & sex pedes ; ut,

Ad gloriam virtus per alta nititur.

Tetrametrum quod constat mensuris quatuor, pedibus octo ; ut,

Parant perennem gloriam virtus & eruditio.

Loci carminum alii sunt *pares*, ut sunt secundus quartus sextus octavus : alii *impares*, ut sunt primus, tertius, quintus, septimus.

In paribus itaque locis, (in impuro scilicet Jambico) debet esse Jambus, maximè in ultimo qui non recipit alium pedem : in aliis potest esse Tribrachys qui respondet Jambo. In locis verò imparibus debet esse spondæus, pro quo ponitur sæpiùs anapæstus, dactylus, proceleumaticus.

Hæc

Hæc sunt usitatiora carminum genera, plura qui hac de re requirit, consulat Authores de arte Poëtica ex professo agentes.

DE FIGURIS.

FIGURARUM in GRAMMATICA Usitatarum Tractatio.

Figuræ sunt tres species: *Metaplasmus*, *Tropus*, & *Schema*: de posterioribus duabus in Rhetoricis, de prima in Grammatica agitur.

De quo antequam aliquid, dicamus, quædam Orationis vitia, sunt explicanda.

Quæ sunt trium generum { Barbara. Obscura. Inornata.

Barbaræ Orationis duo sunt vitia { Solæcismus & Barbarismus.

Solæcismus est vitiosa partium orationis compositio; ut, *Eo forum*, pro *Eo ad forum*. *Gravè* pro *graviter*, &c.

Barbarismus est dictionis corruptio, quæ fit scriptione vel pronunciatione; ut, *Omo* pro *Homo*. *Pracor* pro *precor*. *Perla* pro *Unione*.

Obscuræ Orationis vitia.

Acyrologia (ab ἄκυρος, improprius; Tritus, & λόγος, sermo) est sententia dictionibus impropriis obscurata; ut, *Ignis*, pro *meretrice*. *Sperare* pro *timere*.

Amphibolia (ab ἀμφὶ circum βαλλω mitto, vel βολη jactus) est sermo dubiam indicans sententiam; ut, *Aio te Æacida Romanos vincere posse*; dubium est, An Æacides à Romanis, vel Romani ab Æacide vincerentur.

Aliquando fit etiam verbis; ut, *Taurus*, dubium est animalne sit, an mons, an signum in cœlo, an nomen hominis.

Ecclipsis (ab ἐκλείπειν, deficere) est cum in oratione aliquid subauditur, quod ad ejus solutionem necessarium est; ut, *Atque audin' verbum unum cave de nuptiis*; subauditur dicas.

Ænigma (ab αἰνίττομαι obscurè loquor) est allegoria seu quæstio obscura, quæ difficulter intelligitur nisi aperiatur; ut,

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo,
Tres pateat cœli spatium non amplius ulnas.

Hy-

Hyperbaton (ab ὑπερβαίνω, transgredior, transcendo) est confusa verborum in sententia positio; ut,

Sunt oculos clari qui cernis sydera tanquam.

Hyperbati sive Transgressionis aliquot species elegantiæ causa usurpantur, quales sunt Anastrophe, Tmesis, Parenthesis.

Parenthesis (à παρεντίθημι, interpono) est clausula contextui orationis interjecta, qua remotâ sensus remanet integer; ut, *O præclarum custodem ovium* (ut aiunt) *lupum!* Illud verò cavendum diligenter, ne longior parenthesis, neve crebro adhibeatur. Et si sit Parenthesis longior interponenda est aliqua Epanalepsis, sive repetitio.

Duæ priores species in sequentibus tradentur.

Inornatæ Orationis vitia.

Tapinosis (à ταπεινόω, humilio, extenuo) est cum rei magnitudo vel dignitas minuitur; ut, Si quis parricidam *hominem nequam vocet.*

Tautologia (à ταυτότης, res eadem, & λόγος, sermo) est inanis ejusdem sententiæ per diversa verba repetitio; ut, *Ibant quà poterant; quà non poterant, non ibant.*

Macrologia (à μακρολογεῖν, prolixo uti sermone) est nimia sermonis prolixitas; ut, *Legati non impetratâ pace, retrò domum unde venerant, abierunt.*

Pleonasmus (à πλεονάζειν, redundare) est cùm verbis supervacuis oneratur oratio; ut, *Ego bisce meis oculis vidi. Ore loqui*; Satis enim est, *Vidi, Loqui.* Hæc de vitiis Orationis.

Jam de Metaplasmo & Figuris quibusdam Poëtarum.

METAPLASMUS.

Metaplasmus (à μεταπλάττω, transmuto) est transformatio recti solitique sermonis in alteram speciem ornatûs vel necessitatis causâ.

Metaplasmi Species.

Prosthesis.	Synalœpha.
Epenthesis.	Ecthlipsis.
Paragoge.	Antithesis.
Aphæresis.	Metathesis.
Syncope.	Parallage.
Apocope.	Tmesis.
Ectasis.	Anastrophe.
Systole.	Parelcon.
Diæresis.	Euphonia.
Synæresis.	

Prosthesis (à προστίθημι, adpono) est adjectio literæ, vel syllabæ

he ad principium dictionis; ut, *Gnatus*, pro *natus*. *Tetuli*, pro *tuli*.

Epenthesis (ab ἐπεντίθημι, interpono) est adjectio literæ, vel syllabæ ad medium dictionis; ut, *Relligio*, pro *religio*; *Navita* pro *nauta*.

Paragoge (à παράγω, adduco) est adjectio literæ, vel syllabæ ad finem dictionis; ut, *Admittier*, pro *admitti*. *Dicier*, pro *dici*.

Aphæresis (ab ἀφαιροῦμαι, demo, detraho,) est ablatio literæ, vel Syllabæ è principio dictionis; ut, *Temnere*, pro *contemnere*. *Citatorum*, pro *concitatorum*.

Syncope (à συγκόπτω, concido) est ablatio literæ, vel syllabæ è medio dictionis; ut, *Compostus*, pro *compositus*. *Equûm*, pro *equorum* *Extinxti*, pro *extinxisti*.

Apocope (ab ἀποκόπτω, rescindo,) est ablatio literæ, vel syllabæ è fine dictionis; ut, *Antoni*, pro *Antonii*. *Viden*, pro *vidisne*.

Ectasis (ab ἐκτείνω, extendo,) est cum Syllaba natura brevis producitur; ut, *Italia* prima longa apud *Virg*. 2. *geor*. *v*. 138.

Laudibus Italiæ certent, nec Bactra nec Indi.

Systole (à συστέλλω, corripio, brevio,) est quando syllaba natura longa breviatur; ut, *Orion* prima brevi apud *Horat. epod*. 15.

Dum pecori lupus, & nautis infestus Orion.

Diæresis (à διαιροῦμαι, divido, dissolvo) est quando una syllaba in duas dissolvitur; ut, *Dissoluenda* pro *dissolvenda*. *Vitai*, pro *vitæ*.

Synæresis, (à συναιροῦμαι, contraho) est quando duæ ejusdem dictionis syllabæ in unam contrahuntur; ut, *Deseta*, pro *desueta*. *Ciquam*, pro *cuiquam*.

Ecthlipsis (ab ἐκθλίβω, elido) est cùm *m*, cum vocali sua eliditur in fine ante vocalem; ut,

Et possum alterius curas sanare recentes.

Synalœpha (à συναλείφω, collido, commisceo) est quando vocalis ante vocalem eliditur; ut,

Tutus eris medio maxima turba mari est.

Antithesis (ab ἀντὶ, pro, & θέσις, positio) est quando litera pro litera ponitur; ut, *Olli*, pro *illis*. *Upilio*, pro *opilio*.

Metathesis (à μετὰ, trans, & θέσις, positio) est cum una litera ex uno dictionis loco in alium transfertur; ut, *Tymbre*, pro *Tymber*. *Evandre*, pro *Evander*.

Parallage Prothesεon (à παραλλάττω, vario, alterno) est cum Præpositio pro Præpositione ponitur; ut, *De te* licuit pro *in* te.

Tmesis (à τμάω, scindo) est unius verbi compositi, rarò simplicis sectio una dictione, vel pluribus interjectis; ut, *Inque salutatus*, pro *insalutatusque*. *Qui te cunque*, pro *quicunque te*.

Ana-

Anastrophe (ab ἀναστρέφω, subverto) est præposterus verborum ordo; ut, *Italiam contra*, pro *contra Italiam*. *Transtra per*, pro *per transtra*.

Parelcon (ἀ παρέλκω, produco, profero) est cùm syllaba, vel dictio adjicitur, quæ nihil sensui confert; ut, *Vosmet* Virg. *Durate & vosmet rebus servate secundis*. *Sibi* Terent. *Suo sibi nunc gladio jugulas*.

Euphonia (ab εὖ, benè, & φωνὴ, vox) est mutatio quædam venustioris soni gratia; ut, *Redeo*, pro *reeo*. *Redigo*, pro *reago*. Hæ sunt Figuræ in Grammatica usitatæ.

Nunc sequerentur *Tropi & Schemata*, quæ Rhetoribus tractanda relinquimus.

FINIS.

James Adcock his Book 1746

ERRATA Grammaticalia.

Ob supinam oscitantium Typothetarum incuriam, quæ fataliter ipsis adnata est, noxia quædam Errata irrepserunt, quæ, benignus Lector hoc modo emendabit.

Pagina 5. *Voc.* à Orpheu. p. 6. *Gen. pl.* breviorum. p. 12. *Dat. N. G.* Dulcissimo. p. 14. *Plusq. perf.* Amaveramus. p. 15. *Poscent.* præsens. p. 19. *Fut.* Legent. p. 21. *Præt. perf.* they. p. 23. *Fut.* erunt. p. 27. *Præt. plusq. perf.* had. *Fut.* erunt. *Fut. Infin.* Amatum iri. *Ind. Præs.* Docere. p. 31 *Part. fut.* legendus. p. 32. Audiar, audieris. p. 33. *lin.* 16. Præterperf. & præterplusq. p. 34. *Fut. Indic.* Poterunt. p. 44. *Potential. Fut.* erunt. *Infinit. præs.* Ferri. p. 61. *l.* 22. Furfur. p. 65. *l.* 31. Dativos & Ablativos. p. 67. *l.* 26. composita. p. 69. *l.* 1. post *quæ*, adde à. p. 79. *l.* 8 factio. p. 80. *l.* 1. contenta. p. 85. *l.* 6. duabus. p. 88. *l.* 23. Probitas. p. 89. *l.* 30. fiunt. p. 91. *l.* 21. Arieto. p. 121. *l.* 20. aliò frui. p. 136. *l.* 19. post. p. 138. *l.* 1. Natus. p. 145. *l.* 33. doctas.